

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

P7_TA(2013)0452

Perikli li jirriżultaw minn esponiment għal radjazzjoni jonizzanti *I****Riżoluzzjoni leġislattiva tal-Parlament Ewropew tal-24 ta' Ottubru 2013 dwar il-proposta għal direttiva tal-Kunsill li tistabbilixxi standards bażiċi tas-sikurezza kontra l-perikli li jirriżultaw minn esponiment għal radjazzjoni jonizzanti (COM(2012)0242 – C7-0151/2012 – 2011/0254(COD))****(Proċedura leġislattiva ordinarja: l-ewwel qari)**

(2016/C 208/30)

Il-Parlament Ewropew,

- wara li kkunsidra l-proposta tal-Kummissjoni lill-Kunsill (COM(2012)0242),
 - wara li kkunsidra l-Artikoli 31 u 31 tat-Trattat Euratom, skont liema artikoli ġie kkonsultat mill-Kunsill (C7-0151/2012),
 - wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat għall-Affarijiet Legali dwar il-bażi legali proposta,
 - wara li kkunsidra l-Artikolu 294(3) u l-Artikolu 294(1) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea,
 - wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew tat-22 ta' Frar 2012 ⁽¹⁾,
 - wara li kkunsidra l-Artikoli 55 u 37 tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu,
 - wara li kkunsidra r-rapport tal-Kumitat għall-Ambjent, is-Saħħa Pubblika u s-Sikurezza tal-Ikel u l-opinjoni tal-Kumitat għall-Impjiegi u l-Affarijiet Soċjali (A7-0303/2013),
1. Jadotta l-pożizzjoni fl-ewwel qari li tidher hawn taħt;
 2. Jistieden lill-Kummissjoni biex tbiddel il-proposta tagħha f'dan is-sens, skont l-Artikolu 293(2) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea;
 3. Jistieden lill-Kummissjoni biex tinnotifika lill-Parlament dwar kif il-pożizzjoni tal-Parlament giet ikkunsidrata kif xieraq;
 4. Jagħti istruzzjonijiet lill-President tiegħu sabiex jgħaddi l-pożizzjoni tal-Parlament lill-Kunsill u lill-Kummissjoni.

P7_TC1-COD(2011)0254**Pożizzjoni tal-Parlament Ewropew adottata fl-ewwel qari fl-24 ta' Ottubru 2013 bil-ħsieb li tadotta d-Direttiva 2013/.../UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li tistabbilixxi standards bażiċi tas-sikurezza kontra l-perikli li jirriżultaw minn esponiment għal radjazzjoni jonizzanti**

IL-PARLAMENT EWROPEW U IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità **dwar il-Funzjonament tal-Unjoni** Ewropea tal-Energija Atomika, u b'mod partikolari l-Artikoli ~~31 u 32~~ **l-Artikolu 192(1)** tiegħu, [Em. 1]

Wara li kkunsidra l-proposta mill-Kummissjoni, imfassla wara li nkisbet l-opinjoni ta' grupp ta' persuni mahtura mill-Kumitat Xjentifiku u Tekniku minn fost l-esperti xjentifiċi fl-Istati Membri, u wara li kkonsulta lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew,

Wara li l-abbozz tal-att leġislattiv intbqgħat lill-parlamenti nazzjonali,

⁽¹⁾ ĠU C 143, 22.5.2012, p. 113.

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew,

Filwaqt li jaġixxu skont il-proċedura legiżlattiva ordinarja ⁽¹⁾,

Billi:

- (1) ~~Fl-Artikolu 2(b) tat-Trattat huwa previst l-istabbiliment ta' standards uniformi tas-sikurezza biex tiġi protetta s-saħħa tal-haddiema u tal-pubbliku ġenerali u l-Artikolu 30 tat-Trattat jiddefinixxi 'standards bażiċi' L-Artikolu 191 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE) jipprovdi l-bażi ġuridika għall-preservazzjoni, il-protezzjoni u t-titjib fil-kwalità tal-ambjent kif ukoll għall-protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem, inkluż mill-perikli li jinholqu mill-esponiment għal radjazzjoni jonizzanti. [Em. 2]~~

(1a) L-Artikolu 153 tat-TFUE jippermetti l-istabbiliment ta' standards ta' sikurezza għall-harsien tas-saħħa tal-haddiema u tal-pubbliku ġenerali. [Em. 3]

(1b) L-Artikolu 168 TFUE jippermetti l-istabbiliment ta' standards bażiċi għall-harsien tas-saħħa tal-haddiema u tal-pubbliku ġenerali mill-perikli li jiġu minn radjazzjoni jonizzanti. [Em. 4]

- (2) Sabiex twettaq il-kompitu tagħha, il-Komunità stabbiliet standards bażiċi għall-ewwel darba fl-1959 skont l-Artikolu 218 tat-Trattat permezz tad-Direttivi tat-2 ta' Frar 1959 li jstabbilixxu standards għall-protezzjoni tas-saħħa tal-haddiema u l-pubbliku ġenerali kontra l-perikli li jiġu mir-radjoattività jonizzanti ⁽²⁾. Id-Direttivi ġew riveduti bosta drabi, l-aktar riċentament fl-1996 bid-Direttiva tal-Kunsill 96/29/Euratom ⁽³⁾ li hassret id-Direttivi ta' qabel.
- (3) Id-Direttiva 96/29/Euratom tistabbilixxi l-istandards bażiċi ta' sikurezza. Din id-Direttiva tapplika għal sitwazzjonijiet normali u ta' emerġenza u giet supplimentata b'legiżlazzjoni aktar speċifika.
- (4) Id-Direttiva tal-Kunsill 97/43/Euratom ⁽⁴⁾, id-Direttiva tal-Kunsill 89/618/Euratom ⁽⁵⁾, id-Direttiva tal-Kunsill 90/641/Euratom ⁽⁶⁾ u d-Direttiva tal-Kunsill 2003/122/Euratom ⁽⁷⁾ ikopru aspetti speċifiċi differenti kumplimentari għad-Direttiva 96/29/Euratom.
- (5) Maż-żmien, id-definizzjonijiet użati f'dik il-legiżlazzjoni evolwew u kienu aġġustati għall-kamp ta' applikazzjoni speċifiku, madankollu bosta rekwiżiti stabbiliti fihom kienu joqogħdu fil-kuntest oriġinali fiż-żmien tal-adozzjoni ta' dik il-legiżlazzjoni iżda ma jstgħux jiġu estiżi għall-użu fid-Direttiva 96/29/Euratom.
- (6) Il-Grupp ta' Esperti mahtur mill-Kumitat Xjentifiku u Tekniku ta l-parir li l-istandards bażiċi tas-sikurezza, stabbiliti skont l-Artikoli 30 u 31 tat-Trattat tal-Euratom għandhom iqisu r-rakkomandazzjonijiet il-godda tal-Kummissjoni Internazzjonali dwar il-Protezzjoni Radjoloġika (ICRP), b'mod partikolari dawk fil-Pubblikazzjoni 103 (2007) ⁽⁸⁾, u għandhom ikunu riveduti fid-dawl tal-evidenza xjentifika u l-esperjenzi operattivi godda.

⁽¹⁾ Pożizzjoni tal-Parlament Ewropew tal-24 ta' Ottubru 2013.

⁽²⁾ ĠU 11, 20.2.1959, p. 221

⁽³⁾ Direttiva tal-Kunsill 96/29/Euratom tat-13 ta' Mejju 1996 li tistabbilixxi standards bażiċi ta' sigurtà [sikurezza] għall-harsien tas-saħħa tal-haddiema u l-pubbliku ġenerali kontra l-perikli li jiġu minn radjazzjoni jonizzanti (ĠU L 159, 29.6.1996, p. 1).

⁽⁴⁾ Id-Direttiva tal-Kunsill 97/43/Euratom tat-30 ta' Gunju 1997 dwar il-protezzjoni tas-saħħa tal-individwi kontra l-perikoli tar-radjazzjoni jonizzanti konnessa ma' esponiment għal raġunijiet mediċi, u li tassar id-Direttiva 84/466/Euratom (ĠU L 180, 9.7.1997, p. 22).

⁽⁵⁾ Id-Direttiva tal-Kunsill 89/618/Euratom tas-27 ta' Novembru 1989 dwar kif il-pubbliku ġenerali jkun informat dwar miżuri għal harsien tas-saħħa li għandhom ikunu applikati u dwar passi li għandhom jittiehdu fil-każ ta' emerġenza radjoloġika (ĠU L 357, 7.12.1989, p. 31).

⁽⁶⁾ Id-Direttiva tal-Kunsill 90/641/Euratom tal-4 ta' Diċembru 1990 dwar il-protezzjoni operattiva ta' haddiema esterni esposti għar-riskju ta' radjazzjoni jonizzanti matul l-attivitàet tagħhom f'żoni kkontrollati (ĠU L 349, 13.12.1990, p. 21).

⁽⁷⁾ Id-Direttiva tal-Kunsill 2003/122/Euratom tat-22 ta' Diċembru 2003 dwar il-kontroll ta' sorsi radjoattivi sigillati ta' attività għolja u dwar is-sorsi orfni (ĠU L 346, 31.12.2003, p. 57).

⁽⁸⁾ Ir-Rakkomandazzjonijiet tal-2007 tal-Kummissjoni Internazzjonali dwar il-Protezzjoni Radjoloġika.

- (7) Din id-Direttiva għandha ssegwu l-approċċ abbażi tas-sitwazzjoni introdott mill-Pubblikazzjoni 103 tal-ICRP u tidistingwi bejn sitwazzjonijiet ta' esponiment eżistenti, ippjanati u ta' emerġenza. **Madankollu, fir-rigward tal-applikazzjoni tal-istandards u r-rekwiżiti, hija għandha wkoll tagħmel distinzjoni bejn sitwazzjonijiet eżistenti ta' esponiment minhabba radjazzjoni naturali u sitwazzjonijiet eżistenti ta' esponiment antropoġeniku.** Meta jitqies dan il-qafas ġdid, id-Direttiva għandha tkopri s-sitwazzjonijiet kollha ta' esponiment u l-kategoriji kollha ta' esponiment, jiġifieri l-esponimenti okkupazzjonali, pubbliċi u mediċi. [Em. 5]
- (8) F'din id-Direttiva għandha titqies wkoll il-metodoloġija l-ġdida introdotta mill-ICRP, ibbażata fuq l-aħhar għarfien dwar ir-riskji tar-radjazzjoni, biex ikunu kkalkulati d-dożi.
- (9) Inzammu l-limiti preżenti tad-doża annwali għall-esponiment okkupazzjonali u tal-pubbliku. Madankollu, ma għandux ikun hemm aktar hteġa li tiġi stabbilita medja fuq hames snin, hlief f'ċirkustanzi speċjali speċifikati fil-leġiżlazzjoni nazzjonali.
- (10) L-informazzjoni xjentifika ġdida dwar l-effetti fuq it-tessuti titlob li l-prinċipju ta' ottimizazzjoni jiġi applikat ukoll għad-dożi għall-organi, fejn ikun xieraq, sabiex id-dożi jinżammu fl-iżjed livell baxx raġonevolment possibbli. Id-direttiva għandha ssegwi wkoll il-gwida l-ġdida tal-ICRP dwar il-limitu tad-doża skont l-organu għal-lenti tal-ghajn fl-esponiment okkupazzjonali.
- (11) L-industriji li jipproċessaw materjal radjuattiv naturali estratt mill-qoxra tad-dinja jissottomettu lill-haddiema u, jekk il-materjal jiġi rilaxxat fl-ambjent, lill-pubbliku, għal zieda fl-esponiment għar-radjazzjoni.
- (12) Il-protezzjoni kontra s-sorsi ta' radjazzjoni naturali, iktar milli tkun indirizzata separatament f'titolu speċifiku, għandha tkun integrata b'mod shih fir-rekwiżiti ġenerali. B'mod partikolari, l-industriji li jipproċessaw materjali li fihom radjunuklidi naturali għandhom jiġu mmaniġġjati fl-istess qafas regolatorju bħal Prattiki Ohrajn.
- (13) Ir-rekwiżiti l-ġodda dwar ir-radjuattività **naturali** fil-materjali tal-bini għandhom jippermettu ċ-ċirkolazzjoni libera tal-materjali tal-bini **filwaqt li fl-istess hin itejbu l-protezzjoni kontra r-riskji radjoloġiċi.** [Em. 6]
- (14) Sejbiet epidemjoloġiċi reċenti minn studji residenzjali juru riskju ta' kanċer fil-pulmun minn esponiment għar-radon fuq ġewwa flivelli ta' madwar 100 Bq m^{-3} . Il-kunċett il-ġdid tas-sitwazzjonijiet ta' esponiment jippermetti li d-dispożizzjonijiet tar-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 90/143/Euratom dwar il-protezzjoni tal-pubbliku kontra l-esponiment fuq ġewwa għar-radon⁽¹⁾ jiġu inkorporati fir-rekwiżiti vinkolanti tal-Istandards Bażiċi tas-Skurezza filwaqt li jhallu biżżejjed flessibilità għall-implimentazzjoni.
- (15) L-esponiment tal-persunal tal-ajru għar-radjazzjoni kosmika għandha tiġi mmaniġġjata bħala sitwazzjoni ta' esponiment pplanata. It-thaddim tal-inġenji tal-ispazju għandu jaqa' fl-ambitu ta' din id-Direttiva u għandu jiġi mmaniġġjat bħala esponiment awtorizzat b'mod speċjali.
- (16) ~~Il-protezzjoni tas-saħħa tal-pubbliku ġenerali tippermetti l-preżenza~~ **Il-preżenza** ta' sustanzi radjuattivi fl-ambjent **għandha konsegwenzi fuq is-saħħa tal-pubbliku ġenerali.** Minbarra l-modi diretti ta' esponiment ambjentali, għandha tiġi kkunsidrata l-protezzjoni tal-ambjent b'mod ġenerali, inkluż l-esponiment tal-bijota, fi hdan il-qafas ġenerali komprensiv u koerenti. Sakemm il-bniedem huwa parti mill-ambjent tiegħu, din il-politika hija ta' benefiċċju għall-protezzjoni tas-saħħa fuq perjodu fit-tul. **Billi l-organizmi huma suxxettibbli kemm għar-radjazzjoni interna kif ukoll esterna, aktar riżorsi għandhom imorru biex jiġi eżaminat fid-dettall l-impatt li r-radjazzjoni jonizzanti għandha kemm fuq il-bniedem kif ukoll fuq l-ambjent.** [Em. 8]
- (17) Fil-qasam mediku, l-iżviluppi teknoloġiċi u xjentifiċi importanti wasslu għal zieda notevoli fl-esponiment tal-pazjenti. F'dan ir-rigward, id-Direttiva għandha tenfasizza l-hteġa għal ġustifikazzjoni tal-esponiment mediku, inkluż l-esponiment ta' individwi asintomatiċi, u għandha ssahħa ir-rekwiżiti fir-rigward tal-informazzjoni li għandha tingħata lill-pazjenti, ir-registrazzjoni u r-rappurtar tad-dożi mill-proċeduri mediċi, l-użu ta' livelli dijanjostiċi ta' referenza u d-disponibilità ta' apparat li jindika d-doża.
- (18) L-esponimenti mediċi aċċidentali u mhux intenzjonati huma sors ta' thassib kontinwu. Il-prevenzjoni u s-segwitu tagħhom, f'każ li jsehhu, jehtieg li jiġu indirizzati b'mod shih. F'dan ir-rigward, għandu jiġi enfasizzat ir-rwol tal-programmi ta' assigurazzjoni tal-kwalità, fosthom l-analiżi tar-riskju fir-radjoterapja, biex ikunu evitati tali incidenti u ftali każijiet bħal dawn għandhom ikunu mehtieġa r-registrazzjoni, ir-rappurtar, l-analiżi u l-azzjoni korrettiva.

(¹) ĠU L 80, 27.3.1990, p. 26

Il-Ħamis 24 ta' Ottubru 2013

- (19) L-hekk imsejha esponimenti “medikolegali” introdotti fid-Direttiva 97/43/Euratom issa ġew identifikati b'mod ċar bħala esponiment intenzjonat ta' individwi għal finijiet li mhumiex mediċi, jew “esponimenti għat-tehid ta' immaġni għal skopijiet mhux mediċi”. Prattiki bħal dawn jehtieġ li jitpoġġew taht kontroll regolatorju xieraq u għandhom ikunu ġustifikati b'mod simili għall-esponimenti mediċi. Madankollu, jehtieġ approċċ differenti, fuq naħa waħda, għall-proċeduri implimentati mill-persunal mediku li juża t-tagħmir mediku u, fuq in-naħa l-oħra, għall-proċeduri implimentati minn persunal mhux mediku li juża tagħmir mhux mediku. B'mod ġenerali, għandhom japplikaw il-limiti ta' doża annwali u r-restrizzjonijiet korrispondenti għall-esponiment tal-pubbliku.
- (20) L-Istati Membri għandhom ikunu meħtieġa jipprezentaw ċerti prattiki li jinvolvu periklu mir-radjazzjoni jonizzanti għal sistema ta' kontroll regolatorju jew li jipprojbixxu ċerti prattiki. L-Istati Membri għandhom jibbenefikaw mill-applikazzjoni ta' approċċ gradwali għall-kontroll regolatorju, li għandu jkun proporzjonali għall-kobor u l-probabbiltà tal-esponimenti li jirriżultaw mill-prattiki, u proporzjonali għall-impatt li l-kontroll regolatorju jista' jkollu fit-tnaqqis ta' dawn l-esponimenti jew fit-titjib tas-sikurezza tal-installazzjonijiet.
- (21) Huwa ta' benefiċċju li jkun hemm l-istess valuri ta' koncentrazzjoni skont l-attività kemm għall-eżenzjoni ta' prattiki mill-kontroll regolatorju u għall-approvazzjoni ta' materjali minn prattiki regolati. Wara analiżi komprensiva, ġie konkluż li l-valuri rakkomandati fid-dokument RS-G-1.7 tal-IAEA ⁽¹⁾ jistgħu jintużaw kemm bħala valuri awtomatiċi għall-eżenzjoni, li jissostitwixxu l-valuri ta' koncentrazzjoni skont l-attività stabbiliti fl-Anness I għad-Direttiva 96/29/Euratom, u bħala livelli ġenerali għall-approvazzjoni, li jissostitwixxu l-valuri rakkomandati mill-Kummissjoni fil-Protezzjoni mir-Radjazzjoni Nru 122 ⁽²⁾.
- (22) L-Istati Membri jistgħu jagħtu eżenzjoni speċifika mill-awtorizzazzjoni għal ċerti prattiki li jinvolvu attivitajiet li jaqbżu l-valuri ta' eżenzjoni.
- (23) Il-livelli speċifiċi ta' approvazzjoni, li jaqbżu l-valuri awtomatiċi għall-eżenzjoni u l-approvazzjoni, kif ukoll il-gwida Komunitarja korrispondenti ⁽³⁾ jibqgħu għodod importanti għall-ġestjoni tal-volumi kbar ta' materjali li jirriżultaw mill-izmantellar tal-facilitajiet liċenzjati.
- (24) L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-haddiema esterni jirċievu l-istess protezzjoni bħall-haddiema esposti li huma impjegati minn impriżi li jwettqu prattiki b'sorsi tar-radjazzjoni. L-arranġamenti speċifiċi għall-haddiema esterni fid-Direttiva 90/641/Euratom għandhom jiġu estenzi biex ikopru wkoll il-hidma f'żoni sorveljati.
- (25) Fir-rigward tal-ġestjoni ta' sitwazzjonijiet ta' esponiment ta' emerġenza, l-approċċ preżenti msejjes fuq il-livelli ta' intervent għandu jiġi sostitwit b'sistema aktar komprensiva li tinkludi analiżi tat-theddida, sistema ġenerali għall-ġestjoni tal-emerġenzi, pjanijiet ta' reazzjoni għal emerġenzi għat-theddiet identifikati, u strateġiji pplanati minn qabel għall-ġestjoni ta' kull avveniment ippostulat.
- (26) L-introduzzjoni ta' livelli ta' referenza u f'sitwazzjonijiet ta' esponiment ta' emerġenza u dawk eżistenti tippermetti l-protezzjoni tal-individwu filwaqt li jitqiesu kriterji soċjali oħrajn bl-istess mod bħal-limiti tad-doża u r-restrizzjonijiet fuq id-doża għal sitwazzjonijiet ta' esponiment ipplanat.
- (27) Il-ġestjoni effiċjenti ta' emerġenza nukleari b'konsegwenzi transkonfinali titlob kooperazzjoni **u trasparenza** msahħa bejn l-Istati Membri fl-ippjanar u fir-reazzjoni għall-emerġenzi. [Em. 9]
- (28) L-Aġenzija Internazzjonali tal-Energija Atomika flimkien mal-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa, l-Organizzazzjoni tal-Ikel u l-Agricoltura, l-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol, l-Aġenzija tal-Energija Nukleari tal-Organizzazzjoni għall-Kooperazzjoni u l-Iżvilupp Ekonomiku, u l-Organizzazzjoni Pan-Amerikana tas-Saħħa qed jirrevedu l-Istandards Internazzjonali Bażiċi tas-Sikurezza fid-dawl tal-Pubblikazzjoni 103 l-ġdida tal-ICRP.

⁽¹⁾ Is-Serje ta' Standards tas-Sikurezza tal-IAEA 2004 RS-G-1.7 “L-applikazzjoni tal-Kunċetti ta' Esklużjoni, Eżenzjoni u Approvazzjoni” (raduzzjoni mhux uffiċjali)

⁽²⁾ Protezzjoni mir-Radjazzjoni 122: Użu prattiku tal-Kunċetti ta' Approvazzjoni u Eżenzjoni – Parti I, Gwida dwar il-Livelli Ġenerali tal-Approvazzjoni għall-Prattiki (raduzzjoni mhux uffiċjali).

⁽³⁾ Protezzjoni mir-Radjazzjoni 89: Kriterji rakkomandati għall-protezzjoni radjoloġika għar-riċiklaġġ ta' metalli għall-izmantellar tal-istallazzjonijiet nukleari (raduzzjoni mhux uffiċjali), Protezzjoni mir-Radjazzjoni 113: Kriterji Rakkomandati għall-protezzjoni radjoloġika għall-approvazzjoni ta' bini u skart tal-bini mill-izmantellar tal-installazzjonijiet nukleari (raduzzjoni mhux uffiċjali), Protezzjoni mir-Radjazzjoni 122: Użu Prattiku tal-Kunċetti ta' Approvazzjoni u Eżenzjoni (raduzzjoni mhux uffiċjali).

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

- (29) Jehtieg li jiġu ċċarati r-rwoli u r-responsabbiltajiet tas-servizzi u l-esperti nazzjonali involuti biex jiżguraw li l-aspetti tekniċi u prattiċi tal-protezzjoni mir-radjazzjoni jkunu mmanjġġati b'livell għoli ta' kompetenza.
- (30) Għandhom jiddaħhlu rekwiżiti aktar preċiżi **u penali xierqa** għall-hruġ tal-awtorizzazzjonijiet ta' rimi u għall-monitoraġġ tar-rimi. Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 2004/2/Euratom⁽¹⁾ introduċiet informazzjoni standardizzata għar-rappurtar ta' dejta dwar rimi minn impjanti tal-enerġija nukleari u l-faċilitajiet ta' pproċessar mill-gdid. [Em. 10]
- (31) ~~Mhemmx għalfejn isiru bidliet kbar fl-aktar Direttiva reċenti~~ id-Direttiva 2003/122/Euratom **għandha titwessa' fir-rigward tar-rekwiżiti**, hlief biex jitwessgħu xi wħud mir-rekwiżiti sabiex jinkludu kull sors radjuattiv issiġillat. Madankollu, għad hemm problemi mhux solvuti rigward is-sorsi orfni, **perezempju munizzjon(ijiet) mhux spodut(i)**, u kien hemm każijiet sinifikanti ta' metall ikkontaminat li ġie importat minn pajjiżi terzi. Għalhekk, għandu jiddaħhal rekwiżit għan-notifikazzjoni tal-incidenti b'sorsi orfni jew tal-kontaminazzjoni ta' metall. Rigward is-sigurtà internazzjonali, huwa importanti wkoll li jkunu armonizzati l-livelli li jridu jinqabżu sabiex sors jitqies bħala sors siġillat ta' attività għolja ma' daww stabbiliti mill-IAEA. [Em. 11]
- (32) Skont id-Dikjarazzjoni Politika Kongunta tal-Istati Membri u l-Kummissjoni dwar id-dokumenti ta' spjegazzjoni tat-28 ta' Settembru 2011, l-Istati Membri impenjaw ruhhom li, f'każijiet iġġustifikati, jakkumpanjaw in-notifikazzjoni tal-miżuri ta' traspożizzjoni tagħhom b'dokument wiehed jew aktar li jispjegaw ir-relazzjoni bejn il-komponenti tad-direttiva u l-partijiet korrispondenti tal-istrumenti ta' traspożizzjoni nazzjonali. Fir-rigward ta' din id-Direttiva, il-leġiżlatur iqis it-trażmissjoni ta' tali dokumenti bħala ġġustifikata.
- (33) Għaldaqstant, id-Direttivi 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom u 2003/122/Euratom għandhom jithassru,

ADOTTAW DIN ID-DIRETTIVA:

KAPITOLU I

SUGĠETT U KAMP TA' APPLIKAZZJONI

Artikolu 1

Suġġett

- Din id-Direttiva tistabbilixxi l-istandards bażiċi ta' sikurezza għall-protezzjoni tas-saħha tal-haddiema, il-pubbliku generali, il-pazjenti u individwi oħra suġġetti għal esponiment mediku kontra l-perikli li jirriżultaw mir-radjazzjoni jonizzanti għall-fini **li jiġi ggarantit livell minimu** tal-implimentazzjoni uniformi **ta' protezzjoni fl-Istati** tagħhom mill-Istati Membri **mingħajr ma l-Istati Membri jitwaqqfu milli jzommu jew jistabbilixxu standards bażiċi ta' sikurezza oghla minn daww stipulati f'din id-Direttiva.** [Em. 12 u 133]
- Din id-Direttiva tapplika għall-protezzjoni tal-ambjent bħala mogħdija mis-sorsi ta' radjazzjoni għall-esponiment tal-bniedem, ikkumplimentata, fejn xierqa, b'kunsiderazzjoni speċifika tal-esponiment tal-bijota fl-ambjent b'mod ġenerali.
- Din id-Direttiva tistabbilixxi ir-rekwiżiti għall-kontroll tas-sikurezza u s-sigurtà tas-sorsi radjuattivi u l-ghoti ta' informazzjoni **obligatorja** ~~xierqa~~ f'sitwazzjoni ta' esponiment ta' emerġenza. [Em. 13]
- Din id-Direttiva tistabbilixxi rekwiżiti għall-prevenzjoni tal-esponiment tal-haddiema u tal-membri tal-pubbliku għal radjazzjoni jonizzanti li tirriżulta minn sorsi orfni u minn kontroll inadegwat ta' sorsi radjuattivi siġillati ta' attività għolja u għall-armonizzazzjoni tal-kontrolli li jeżistu fl-Istati Membri billi tiddefinixxi rekwiżiti speċifiċi li jiżguraw li kull sors jinżamm taht kontroll.
- Din id-Direttiva tiddefinixxi għanijiet komuni fuq livell Komunitarju rigward il-miżuri u l-proċeduri biex ikun infurmat il-pubbliku għall-fini li tittejjeb il-protezzjoni operattiva tas-saħha li tingħata f'każ ta' emerġenza.

⁽¹⁾ Ir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 2004/2/Euratom tat-18 ta' Diċembru 2003 dwar informazzjoni standardizzata dwar ir-rimi ta' skart radjoattiv f'forma ta' gass jew likwidu fl-ambjent minn reatturi tal-enerġija nukleari u impjanti ta' riproċessar waqt hidma normali (ĠU L 2, 6.1.2004, p. 36).

Il-~~Hamis~~ 24 ta' Ottubru 2013

Artikolu 2

Kamp ta' applikazzjoni

1. Din id-Direttiva tapplika ghal kwalunkwe sitwazzjoni ta' esponiment ppjanat, eżistenti, **incidental** jew ta' emerġenza li jinvolvi riskju minn esponiment ghar-radjazzjoni jonizzanti ~~li ma jistax jiġi injorat mill-perspettiva tal-protezzjoni mir-radjazzjoni~~ fir-rigward tal-protezzjoni tas-saħha tal-haddiema, il-membri tal-pubbliku, jew pazjenti u individwi oħra sugġetti ghal esponiment mediku jew fir-rigward il-protezzjoni tal-ambjent. [Em. 14]
2. Din id-Direttiva tapplika għall-prattiki kollha li jinvolvu sorsi ta' radjazzjoni, jiġifieri:
 - (a) il-produzzjoni, l-ipproċessar, l-immaniġġar, l-użu, il-ħżin, iż-żamma, it-trasport, il-konsenja, l-importazzjoni lejn il-Komunità u l-esportazzjoni minnha, **ir-rimi** ~~u r-rimi~~ tal-materjal radjuattiv **u l-ħżin temporanju jew aħhari tal-iskart radjuattiv**; [Em. 15]
 - (b) it-thaddim ta' tagħmir elettroniku li jarmi radjazzjoni jonizzanti u t-thaddim ta' kwalunkwe apparat elettroniku li jopera b'differenza potenzjali ta' aktar minn 5 kV;
 - (c) Prattiki li jinvolvu l-preżenza ta' sorsi ta' radjazzjoni naturali li jwasslu ghal żieda sinifikanti fl-esponiment tal-haddiema jew tal-membri tal-pubbliku, b'mod partikolari:
 - i) **il-prattiki li jesponu lill-haddiema ghal radjazzjoni kosmika, inkluż** it-thaddim ta' inġenji tal-ajru u inġenji tal-ispazju, **kif ukoll it-titjiriet ta' sikwit**; [Em. 16]
 - ii) l-esponiment għar-radon fuq il-postijiet tax-xogħol;
 - iii) l-attivitajiet fl-industriji li jipproċessaw materjali b'radjunuklidi fin-natura, jew attivitajiet relatati ma' pproċessar bhal dan.
 - (d) kull Prattika oħra speċifikata mill-Istat Membru.
3. Din id-Direttiva tapplika għall-ġestjoni ta' sitwazzjonijiet ta' esponiment eżistenti, b'mod partikolari l-esponiment tal-pubbliku għar-radon fuq ġewwa, l-esponiment estern minn materjali tal-bini u l-kazijiet ta' esponiment li jdum u li jirriżulta mill-effetti ta' wara emerġenza jew ta' attività fil-passat.
4. Din id-Direttiva tapplika għall-ġestjoni ta' sitwazzjonijiet ta' esponiment ta' emerġenza sakemm dawn jitqiesu li jeħtieġu intervent biex tkun protetta s-saħha tal-pubbliku jew tal-haddiema jew biex ikun protett l-ambjent; l-esponiment potenzjali kif ukoll il-preparazzjoni u l-ippjanar għall-emerġenzi huma parti mis-sitwazzjonijiet ta' esponiment ippjanat.

Artikolu 3

Esklużjoni mill-kamp ta' applikazzjoni

Din id-Direttiva ma għandhiex tapplika għar-radjunuklidi li jinsabu b'mod naturali f'ġisem il-bniedem, għar-radjazzjoni kosmika li tinsab fil-livell tal-art, u għall-esponiment 'l fuq mill-art għal radjunuklidi preżenti fil-qoxra tad-dinja mhux disturbata.

KAPITOLU II

DEFINIZZJONIJIET

Artikolu 4

Għall-fini ta' din id-Direttiva, għandhom japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

- (1) Esponiment mediku tfisser esponiment li jsehh f'pazjenti jew f'individwi asintomatiċi bhala parti mid-dijanjozi jew it-trattament mediku jew dentali tagħhom, u huwa intenzjonat biex ikun ta' ġid għal saħħithom jew għall-benesseri tagħhom, kif ukoll l-esponiment imġarrab minn dawk li jagħtu kura u konfort u minn voluntiera fir-riċerka bijomedika;
- (2) Radjazzjoni jonizzanti tfisser it-trasferiment tal-enerġija fl-għamla ta' partċelli jew mewġ elettromanjetiku b'tul tal-mewġa ta' 100 nanometru jew inqas (frekwenza ta' 3×10^{15} Hertz jew aktar) li kapaci tipproduċi joni direttament jew indirettament;

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

- (3) Emergenza tfisser sitwazzjoni **li tirriżulta minn aċċident, hsara, att malizzjuż, kunflitt jew minn kwalunkwe** jew avveniment mhux ta' rutina li jehtieġu azzjoni immedjata primarjament biex jitnaqqas il-periklu jew il-konsegwenzi ħżiena għas-saħħa u s-sikurezza tal-bniedem, il-kwalità tal-hajja, il-proprjeta' jew l-ambjent. Din tinkludi l-emerġenzi nukleari u radjoloġiċi; [Em. 17]
- (4) Sitwazzjoni ta' esponiment f'emerġenza tfisser sitwazzjoni ta' esponiment dovut għal avveniment għal għarrieda li jehtieġ li jittieħdu deċiżjonijiet urġenti sabiex tiġi kkontrollata din is-sitwazzjoni; l-avveniment jista' jkun ir-riżultat ta' aċċident (previst jew le bħala esponiment potenzjali) jew ta' att malizzjuż;
- (5) Esponiment tfisser l-att tal-esponiment jew il-kundizzjoni ta' esponiment għal radjazzjoni jonizzanti emessa barra l-gisem (esponiment estern) jew fil-gisem (esponiment intern);
- (6) Sitwazzjoni ta' esponiment tfisser sitwazzjoni li twassal għal esponiment, inklużi s-sorsi ta' radjazzjoni u l-attivitajiet jew l-azzjonijiet li jistgħu jaffettwaw l-esponiment minn dawn is-sorsi ta' radjazzjoni;
- (7) Membri tal-pubbliku tfisser l-individwi, suġġetti għal esponiment pubbliku;
- (8) Sors ta' radjazzjoni tfisser entità li tista' tikkawża esponiment għar-radjazzjoni – pereżempju billi temetti radjazzjoni jonizzanti jew billi tirrilaxxa materjal radjuattiv – u li tista' tiġi trattata bħala entità unika għall-finijiet ta' protezzjoni u sikurezza;
- (9) Sors radjuattiv tfisser sors ta' radjazzjoni li jinkorpora materjal radjuattiv għall-iskop li tintuża r-radjuattività tiegħu;
- (10) Materjal radjuattiv tfisser **kwalunkwe** materjal **f'sura likwida, ta' gass jew solida** li jinkorpora sustanzi radjuattivi; [Em. 18]
- (11) Sors orfni tfisser sors sigillat li la hu eżentat u lanqas taħt kontroll regolatorju pereżempju, għaliex dan qatt ma kien taħt kontroll regolatorju jew għaliex kien abbandunat, intilef, tqiegħed f'post żbaljat, insteraq jew ġie trasferit mod iehor mingħajr awtorizzazzjoni xierqa;
- (12) Materjal tal-bini tfisser prodott tal-kostruzzjoni li jkun prodott biex jiġi inkorporat b'mod permanenti f'bini;
- (13) "Rimi" tfisser it-tqegħid ta' skart radjuattiv jew fjuwil użat f'faċilità awtorizzata mingħajr l-intenzjoni li dawn jerġgħu jittieħdu lura;
- (14) Sitwazzjoni ta' esponiment eżistenti tfisser sitwazzjoni ta' esponiment li tkun diġà teżisti meta tkun trid tittieħed deċiżjoni dwar il-kontroll tagħha u li ma teħtieġ jew ma teħtieġ aktar li jittieħdu miżuri urġenti;
- (15) Sors ta' radjazzjoni naturali tfisser sorsi ta' radjazzjoni jonizzanti ta' oriġini naturali terrestri jew kosmika;
- (16) Sitwazzjoni ta' esponiment ppjanata tfisser sitwazzjoni ta' esponiment li jirriżulta mit-thaddim jew l-introduzzjoni ppjanata ta' sors ta' radjazzjoni jew minn attivitajiet li jbiddu l-mogħdija tal-esponiment, sabiex jikkawżaw esponiment jew esponiment potenzjali tal-bniedem jew tal-ambjent. Is-sitwazzjonijiet ta' esponiment ipplanat jistgħu jinkludu kemm l-esponimenti normali kif ukoll l-esponimenti potenzjali;
- (17) Esponiment potenzjali tfisser esponiment li ma jkunx mistenni b'ċertezza iżda li jista' tirriżulta minn avveniment jew sekwenza ta' avvenimenti ta' natura probabilistika, inklużi ħsarat fit-tagħmir u żbalji fl-operat.
- (18) Protezzjoni mir-radjazzjoni tfisser il-protezzjoni tal-bniedem mill-effetti ħżiena tal-esponiment għar-radjazzjoni jonizzanti, u l-mezzi biex din tintlaħaq;
- (19) Prattika tfisser kwalunkwe attività li tinvolvi t-thaddim jew l-introduzzjoni ta' sorsi tar-radjazzjoni jew li tbiddel il-mogħdijiet tal-esponiment u li tiġi mmaniġġjata bħala sitwazzjoni ta' esponiment ppjanat;
- (20) Radon tfisser l-isotopu Rn-222 u d-dixxendenti tiegħu, kif xieraq (esponiment għar-radon ifisser esponiment għad-dixxendenti tar-radon);
- (21) Hażna tfisser iż-żamma ta' sorsi radjuattivi jew ta' skart radjuattiv f'faċilità li tipprovdi żamma adegwata, bl-intenzjoni li xi darba jerġgħu jintużaw;
- (22) Ottimizzazzjoni tfisser proċess iterattiv li jħares 'il quddiem sabiex ikunu stabbiliti miżuri ta' protezzjoni adegwati li jqsu ċ-ċirkostanzi prevalenti, l-għażliet disponibbli, u n-natura tas-sitwazzjoni ta' esponiment, bil-ghan li d-daqs u l-probabbiltà tal-esponiment u l-għadd ta' individwi esposti jinżammu fl-iżjed livelli baxxi **possibbli**; li jistgħu raġonevolment jintlaħqu; [Em. 19]

Il-Ħamis 24 ta' Ottubru 2013

- (23) Esponiment pubbliku tfisser esponiment ta' individwi, eskluż kwalunkwe esponiment okkupazzjonali jew mediku;
- (24) Esponiment okkupazzjonali tfisser esponiment tal-haddiema, **inklużi impjegati u dawk li jaħdmu għal rashom kif ukoll persuni f'taħriġ u volontiera**, li jsehh waqt xogħolhom; [Em. 20]
- (25) Dannu għas-saħħa tfisser stima tar-riskju tat-tnaqqis fit-tul u l-kwalità tal-hajja li jsehh f'popolazzjoni wara esponiment. **Id-definizzjoni użata fil-pubblikazzjoni 103 tal-ICRP tiddelimita d-dannu għal** telf li jirriżulta mill-effetti fuq it-tessuti, kanċer u mard ġenetiku sever (**ekwivalenti għal marda terminali**); [Em. 21]
- (26) Doża effettiva (E) tfisser is-somma tad-dożi ekwivalenti ponderati fit-tessuti u l-organi kollha tal-ġisem minn irradjazzjoni interna u esterna. Hi ddefinita bl-espressjoni:

$$E = \sum_T w_T H_T = \sum_T w_T \sum_R w_R D_{T,R}$$

fejn

$D_{T,R}$ hi d-doża assorbita meħuda bħala medja fuq it-tessut jew organu T, minhabba r-radjazzjoni R,

w_R hu l-fattur ta' ponderazzjoni tar-radjazzjoni u,

w_T hu l-fattur ta' ponderazzjoni tat-tessut għat-tessut jew l-organu T.

Il-valuri w_T u w_R xierqa huma speċifikati fil-Pubblikazzjoni 103 tal-Kummissjoni Internazzjonali dwar il-Protezzjoni Radjoloġika. L-unità għad-doża effettiva hi s-sievert;

- (27) Limitu tad-doża tfisser il-valur tad-doża effettiva jew id-doża ekwivalenti f'perjodu speċifikat li ma tistax tinqabeż għal individwu. Il-limitu tad-doża japplika għas-somma tal-esponimenti mill-prattiki kollha awtorizzati;
- (28) Restrizzjoni fuq id-doża tfisser restrizzjoni stabbilita bħala l-ogħla limitu prospettiv ta' doża individwali, użata biex tiddefinixxi firxa ta' alternattivi ikkunsidrati fil-proċess tal-ottimizzazzjoni għal sors partikolari ta' radjazzjoni f'sitwazzjoni ta' esponiment ippjanat;
- (29) Doża ekwivalenti (H_T) tfisser id-doża assorbita, f'tessut jew organu T ponderat għat-tip jew kwalità ta' radjazzjoni R. Hija mogħtija bi:

$$H_{T,R} = w_R D_{T,R}$$

fejn

— $D_{T,R}$ hi d-doża assorbita meħuda bħala medja fuq it-tessut jew organu T, minhabba r-radjazzjoni R,

— w_R hu l-fattur ta' ponderazzjoni tar-radjazzjoni.

Fejn il-kamp tar-radjazzjoni jkun kompost minn tipi jew enerġiji b'valuri differenti ta' w_R , id-doża totali ekwivalenti, H_T , hija mogħtija bi:

$$H_T = \sum_R w_R D_{T,R}$$

Il-valuri w_R xierqa huma speċifikati fil-Pubblikazzjoni 103 tal-Kummissjoni Internazzjonali dwar il-Protezzjoni Radjoloġika. L-unità għad-doża effettiva hi s-sievert.

- (30) Haddiem estern tfisser kull haddiem espost, tal-kategorija A, li mhuwiex impjegat minn impriza responsabbli għaż-żoni sorveljati jew ikkontrollati, iżda li jwettaq attivitajiet f'dawn iż-żoni, inklużi persuni f'taħriġ, apprendisti u studenti;
- (31) Impriza tfisser persuna fiżika jew ġuridika li għandha r-responsabbiltà legali li ttwettaq Prattika jew li għandha r-responsabbiltà legali għal sors ta' radjazzjoni (inklużi l-każijiet fejn is-sid jew detentur ta' sors ta' radjazzjoni ma jwettaqx attivitajiet relatati);
- (32) Restrizzjoni tar-riskju tfisser restrizzjoni stabbilita fuq ir-riskju individwali minn sors ta' radjazzjoni (riskju fis-sens ta' probabbiltà ta' dannu għas-saħħa minhabba esponiment potenzjali, li hu funzjoni tal-probabbiltà ta' avveniment mhux intenzjonat li jikkawża doża u l-probabbiltà tad-dannu minhabba dik id-doża);

- (33) Dawk li jagħtu kura u konfort tfisser individwi li konxjament u għax iridu, jirċievu esponiment għal radjazzjoni jonizzanti meta jkunu qed jgħinu, għajr bhala parti mix-xogħol tagħhom, fl-appoġġ u l-konfort lil individwi sottoposti għal esponiment mediku jew li kienu sottoposti għalih;
- (34) Livell ta' referenza tfisser dak il-livell tad-doża jew riskju, f'sitwazzjoni ta' esponiment ta' emerġenza jew f'sitwazzjoni ta' esponiment eżistenti, li jekk jinqabeż ikun meqjus mhux xieraq li jithallew isiru esponimenti, u li inqas minnu l-ottimizzazzjoni tal-protezzjoni għandha tkompli tiġi implimentata;
- (35) Haddiem espost tfisser persuna, jew li taħdem għal rasha jew bhala impjegat, **inkluż persuna f'taħriġ jew volontier**, li hija suġġetta għal esponiment fuq xogħol imwettaq fi hdan il-prattika regolata minn din id-Direttiva u li jkun possibbli li tirċievi doži li jaqbzu limitu jew iehor tad-doża għall-esponiment pubbliku; [Em. 22]
- (36) Sievert (Sv) tfisser l-isem speċjali tal-unità ta' doża ekwivalenti jew effettiva. Sievert wiehed hu ekwivalenti għal joule għal kull kilogramm: $1 \text{ Sv} = 1 \text{ J kg}^{-1}$;
- (37) Dhul tfisser l-attivitajiet tar-radjunuklidi li jidhlu fil-ġisem mill-ambjent estern;
- (38) Apprendist tfisser persuna **ta' sittax-il sena jew aktar (inklużi persuni f'taħriġ u studenti)** li tirċievi taħriġ jew taġġim f'impriza bil-għan li teżercita hila speċifika, **li tinvolvi operazzjonijiet li, fil-każ ta' impjegat, ikunu kkunsidrati bhala hidma fir-radjazzjoni jonizzanti.** [Em. 23]
- (39) Doża effettiva impenjata ($E(\tau)$) tfisser is-somma tad-doži ekwivalenti impenjati fl-organi jew tessuti $H_T(\tau)$ li jirriżultaw minn dhul, kull waħda multiplikata bil-fattur xieraq ta' ponderazzjoni tat-tessut w_T . Hi ddefinita bi:

$$E(\tau) = \sum_T w_T H_T(\tau)$$

Fl-ispeċifikar ta' $E(\tau)$, τ tingħata skont l-għadd ta' snin li matulhom issir l-integrazzjoni. Għall-fini ta' konformità mal-limiti tad-doża speċifikati f'din id-Direttiva, τ hi perjodu ta' 50 sena wara d-dhul fl-adulti u sal-età ta' 70 sena għat-fal. L-unità għad-doża effettiva impenjata hi s-sievert;

- (40) Espert tal-fizika medika tfisser individwu li għandu l-għarfien, it-taħriġ u l-esperjenza biex jaġixxi jew jagħti parir dwar kwistjonijiet relatati mal-fizika tar-radjazzjoni applikata għall-esponiment mediku, li l-kompetenza tiegħu li jaġixxi hi rikonoxxuta mill-awtoritajiet kompetenti;
- (41) Servizz tas-saħħa okkupazzjonali tfisser professjonist jew korp tas-saħħa li għandhom il-kompetenza għas-sorveljanza medika tal-haddiema esposti u li l-kapaċità tagħhom f'dan ir-rigward hi rikonoxxuta mill-awtoritajiet kompetenti;
- (42) Espert dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni tfisser individwu li għandu l-għarfien, it-taħriġ u l-esperjenza meħtieġa biex jagħti pariri dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni sabiex tkun żgurata l-protezzjoni effikaċi tal-individwi, u li l-kapaċità tiegħu li jaġixxi tkun rikonoxxuta mill-awtoritajiet kompetenti;
- (42a) Awtorità kompetenti tfisser kull awtorità mahtura minn Stat Membru; [Em. 24]**
- (43) Sors sigillat ta' attività għolja tfisser sors sigillat li fih l-ammont ta' materjal radjuattiv jaqbeż il-valuri stabbiliti fl-Anness II;
- (44) Pjan ta' reazzjoni għal emerġenza tfisser arrangamenti għall-ippjanar ta' reazzjoni adegwat fil-każ ta' sitwazzjoni ta' esponiment ta' emerġenza relatata ma' faċilità jew attività speċifika abbażi tal-avvenimenti ppostulati u xenarji relatati;
- (45) Haddiem ta' emerġenza tfisser kwalunkwe persuna li għandha rwol definit bhala haddiem waqt emerġenza u li tista' tkun esposta waqt li tiegħu azzjoni b'reazzjoni għall-emerġenza;
- (46) Servizz ta' dożimetrija tfisser korp jew individwu li jkunu kompetenti fil-kalibrizzjoni, il-qari jew l-interpretazzjoni ta' taġġim individwali tal-monitoraġġ, jew għall-kejl tar-radjuattività fil-ġisem tal-bniedem jew f'kampjuni bijoloġiċi, jew għall-valutazzjoni tad-doži, li **l-istatus tagħhom jagħti garanzija ta' indipendenza minn min jimpjega lill-haddiema esposti li** l-kapaċità tagħhom li jaġixxu f'dan ir-rigward tkun rikonoxxuta mill-awtoritajiet kompetenti; [Em. 25]

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

- (47) Sistema ta' ġestjoni tal-emerġenzi tfisser qafas legali jew amministrattiv li jstabbilixxi r-responsabbiltajiet għall-preparazzjoni u r-reazzjoni għall-emerġenzi, u l-arranġamenti għat-tehid tad-deċiżjonijiet fil-każ ta' sitwazzjoni ta' esponiment ta' emerġenza;
- (48) Radjoloġija medika tfisser radjoloġija marbuta ma' proċeduri radjodijanjostiċi u radjoterapewtiċi, u radjoloġija ta' interventi jew radjoloġija oħra ta' ppjanar jew gwida li tuża radjazzjoni jonizzanti;
- (49) Aspetti prattiċi tal-proċeduri ta' esponiment mediku tfisser it-twettiq fiżiku ta' esponiment mediku u kull aspett ta' sostenn fosthom l-immaniġġar u l-użu ta' tagħmir radjoloġiku mediku, u l-valutazzjoni tal-parametri tekniċi u fiżiċi, inklużi d-dożi tar-radjazzjoni, il-kalibrazzjoni u l-manutenzjoni tat-tagħmir, il-preparazzjoni u l-ġhoti tar-radjofarmaċewtiċi, u l-ipproċessar tal-immagni kif imwettqa fost l-oħrajn, minn radjografi u tekniċi fil-medicina nukleari u r-radjoterapija;
- (50) Prattikant tfisser tabib mediku, dentist jew professjonist ieħor tas-sahha li jkun intitolat li jiehu r-responsabbiltà klinika għal esponiment mediku individwali skont ir-rekwiżiti nazzjonali.
- (51) Livelli dijanjostiċi ta' referenza tfisser il-livelli tad-doża fir-radjodijanjostika medika jew fil-prattiki radjoloġiċi ta' intervent, jew, fil-każ tar-radjofarmaċewtiċi, il-livelli ta' attività, għal eżamijiet tipiċi għal gruppi ta' pazjenti ta' daqs standard jew "fantażmi" standard għal tipi ta' tagħmir iddefiniti b'mod ġenerali;
- (52) Attivazzjoni tfisser il-proċess li permezz tiegħu nuklide stabbli jiġi ttrasformat f'radjonuklide billi l-materjal li jkun fih jiġi irradijat bil-partiċelli jew b'fotoni ta' enerġija qawwija;
- (53) Sustanza radjuattiva tfisser kwalunkwe sustanza li jkun fiha radjonuklide wiehed jew aktar, li l-koncentrazzjoni tal-attività tagħhom ma tistax tiġi injorata mil-lat tal-protezzjoni mir-radjazzjoni;
- (54) Esponiment għal tehid ta' immagni għal skop mhux mediku tfisser kwalunkwe esponiment intenzjonat tal-bniedem għal finijiet ta' tehid tal-immagni fejn il-motivazzjoni ewlenija tal-esponiment ma jkunx relatat mas-sahha jew il-benesseri tal-individwu li jkun qed jiġi espost;
- (55) Notifikazzjoni tfisser il-preżentazzjoni ta' dokument lill-awtorità kompetenti biex tiġi nnotifikata l-intenzjoni li titwettaq Prattika skont il-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva.
- (56) Reġistrazzjoni tfisser permess mogħti f'dokument mill-awtorità kompetenti, jew mogħti mil-leġiżlazzjoni nazzjonali, biex titwettaq attività skont il-kundizzjonijiet stabbiliti fil-leġiżlazzjoni nazzjonali;
- (57) Prodott għall-konsumatur tfisser apparat jew oġġett immanifatturat li fih ikunu ġew inkorporati jew prodotti apposta radjunuklidi permezz ta' attivazzjoni, jew li jiġġenera radjazzjoni jonizzanti, u li jista' jinbiegħ jew ikun disponibbli għall-membri tal-pubbliku mingħajr sorveljanza speċjali jew kontroll regolatorju wara l-bejgħ;
- (58) Aċċeleratur tfisser apparat jew stallazzjoni li fih il-partiċelli jiġu aċċellerati, b'mod li tiġi emessa radjazzjoni jonizzanti b'enerġija oghla minn (1) mega-electron volt wiehed (MeV);
- (59) Sors sigillat mhux użat tfisser sors sigillat li ma jkunx għadu jintuża jew bil-hsieb li jintuża għall-prattika li għaliha tkun ingħatat l-awtorizzazzjoni;
- (60) Spezzjoni tfisser investigazzjoni minn awtorità kompetenti biex tiġi vverifikata l-konformità mad-dispożizzjonijiet nazzjonali;
- (61) Ġeneratur tar-radjazzjoni tfisser apparat li kapaċi jiġġenera radjazzjoni jonizzanti, bħall-X rays, newtroni, elettroni jew partiċelli oħra ċċarġjati, li jista' jintuża għal skopijiet xjentifiċi, industrijali jew mediċi;
- (62) Skart radjuattiv tfisser materjal radjuattiv li għalih ma jkun previst l-ebda użu ulterjuri.
- (63) Assigurazzjoni tal-kwalità tfisser dawk l-azzjonijiet ippjanati u sistematiċi kollha meħtieġa biex tkun ipprovduta assigurazzjoni adegwata li struttura, sistema, komponent jew proċedura se jaħdmu b'mod sodisfaċenti f'konformità mal-istandards miftiehma. Il-kontroll tal-kwalità hu parti mill-assigurazzjoni tal-kwalità;
- (64) Liċenzja tfisser permess mogħti mill-awtorità kompetenti, wara applikazzjoni, biex titwettaq Prattika sugġetta għall-kundizzjonijiet stabbiliti f'dokument ta' liċenzja speċifiku;
- (65) Livelli ta' approvazzjoni tfisser il-valuri stabbiliti mill-awtorità kompetenti jew mil-leġiżlazzjoni nazzjonali, u espressi f'termini ta' koncentrazzjonijiet tal-attività **u ta' attività totali**, li f'dawk il-livelli jew taħthom il-materjali li jirriżultaw minn kwalunkwe Prattika sugġetta għal notifikazzjoni jew awtorizzazzjoni jistgħu jinħelsu mir-rekwiżiti ta' din id-Direttiva. [Em. 26]

- (66) Żona sorveljata tfisser żona sugġetta għal superviżjoni għall-fini ta' protezzjoni kontra r-radjazzjoni jonizzanti;
- (67) Żona kontrollata tfisser żona sugġetta għal regoli speċjali għall-fini ta' protezzjoni kontra r-radjazzjoni jonizzanti jew biex jiġi evitat it-tixrid ta' kontaminazzjoni radjuattiva u li l-aċċess għaliha hu kontrollat;
- (68) Esponiment aċċidentali tfisser esponiment ta' individwi, għajr il-haddiema ta' emerġenza, bħala riżultat ta' aċċident;
- (69) Esponiment okkupazzjonali ta' emerġenza tfisser esponiment okkupazzjonali li jittiehed f'sitwazzjoni ta' esponiment ta' emerġenza minn individwi li jkunu qed jiehdu azzjoni biex itaffu l-konsegwenzi tal-emerġenza;
- (70) Skrinjar tas-saħħa tfisser proċedura li tuża stallazzjonijiet radjoloġiċi mediċi għad-dijanjosi bikrija fi gruppi tal-popolazzjoni taht riskju;
- (71) Żona suxxettibbli **ħafna** għar-radon tfisser żona ġeografika jew reġjun amministrattiv iddefinit abbażi ta' stharrig li jindika li l-perċentwali tal-abitazzjonijiet li jkunu mistennija jaqbu l-livell ta' referenza nazzjonali jkun konsiderevolment oghla milli f'partijiet oħrajn tal-pajjiż; [Em. 27]
- (72) Proċedura radjoloġika mediċa tfisser kwalunkwe proċedura li twassal għal esponiment mediku;
- (73) Parti li tippreskrivi tfisser tabib mediku, dentist jew professjonist ieħor tas-saħħa li hu intitolat li jirreferi individwi għal proċeduri radjoloġiċi mediċi lil prattikant, skont ir-rekwiziti nazzjonali;
- (74) Dannu individwali tfisser effetti ħżiena klinikament osservabbli fl-individwi jew fid-dixxendenti tagħhom, li d-dehra tagħhom tkun jew immedjata jew **■ b'dewmien u, fil-każ tal-aħhar, jimplikaw probabbiltà, aktar milli ċertezza, ta' tfaċċar**; [Em. 28]
- (75) Radjoloġija ta' intervent" tfisser l-użu ta' tekniki ta' tehid tal-immagħni bl-X-ray, barra dawk li jinvolvu t-tehid ta' immagħni ultrasoniku jew dak bir-reżonanza manjetika jew tekniki oħrajn li ma jużawx ir-radjazzjoni jonizzanti, biex jiddaħhal jew jiġi ggwidat apparat fil-ġisem għal finijiet dijanjostiċi jew ta' trattament;
- (76) Radjodijanjestiku tfisser dak li huwa marbut mal-mediċina dijanjestika nukleari *in vivo*, ir-radjoloġija dijanjestika mediċa bl-użu tar-radjazzjoni jonizzanti, u r-radjoloġija dentali;
- (77) Radjoterapewtika tfisser dak li huwa marbut mar-radjoterapija, inkluża l-mediċina nukleari għal skopijiet terapewtiċi;
- (78) Responsabbiltà klinika tfisser ir-responsabbiltà ta' prattikant għal esponimenti mediċi individwali, b'mod partikolari: ġustifikazzjoni; ottimizzazzjoni; evalwazzjoni klinika tar-riżultat; kooperazzjoni ma' speċjalisti u persunal ieħor, kif ikun xieraq, fir-rigward ta' aspetti prattiċi tal-proċeduri ta' esponiment mediku; il-ksib ta' informazzjoni, jekk xieraq, dwar eżamijiet preċedenti; l-ghoti ta' informazzjoni radjoloġika mediċa eżistenti u/jew rekords lil prattikanti oħrajn u/jew il-parti li tippreskrivi, kif meħtieġ; u l-ghoti ta' informazzjoni dwar ir-riskju tar-radjazzjoni jonizzanti lill-pazjenti u lil individwi oħrajn involuti, kif xieraq;
- (79) Verifika klinika tfisser eżami jew analiżi sistematika tal-proċeduri radjoloġiċi mediċi li tfittex li ttejjeb il-kwalità u l-eżitu tal-kura tal-pazjent permezz ta' analiżi strutturata, fejn il-prattiki, il-proċeduri u r-riżultati radjoloġiċi mediċi jiġu eżaminati skont standards miftiehma għal proċeduri radjoloġiċi mediċi korretti, bil-modifika tal-prattiki fejn indikat u l-applikazzjoni ta' standards godda jekk ikun meħtieġ;
- (80) Stallazzjoni radjoloġika mediċa tfisser faċilità li tinkludi tagħmir radjoloġiku mediku;
- (81) Esponiment mhux intenzjonat tfisser esponiment mediku li jkun differenti ħafna mill-esponiment mediku intenzjonat għal skop partikolari;
- (82) Persuna rappreżentattiva tfisser individwu li jirċievi, **jew li huwa suxxettibbli li jirċievi**, doża li jkun rappreżentattiv tal-individwi esposti ħafna aktar li jinsabu fost il-popolazzjoni; **L-evalwazzjonijiet għandhom iqisu x-xenarji li huma aghar mill-kundizzjonijiet eżistenti sakemm ma jiġix muri li x-xenarji ma jkunux suxxettibbli li jsehħu jew li s-sehħ tagħhom ikun identifikat u jwassal għall-valutazzjoni mill-ġdid tal-impatt dożimetriku**. [Em. 30]
- (83) Uffiċjal għall-protezzjoni mir-radjazzjoni tfisser individwu teknikament kompetenti fi kwistjonijiet ta' protezzjoni mir-radjazzjoni rilevanti għal tip partikolari ta' Prattika u li jinhatar mill-impriza biex jissorvelja l-implimentazzjoni tal-arranġamenti għall-protezzjoni mir-radjazzjoni tal-impriza; **il-kapaċità tiegħu li jaġixxi hija rikonoxxuta mill-awtoritajiet kompetenti**; [Em. 31]

Il-Ħamis 24 ta' Ottubru 2013

- (84) Miżuri ta' rimedju tfisser it-tnehhija ta' sors jew it-tnaqqis tal-importanza tiegħu (f'termini ta' attività jew ta' kwantità) għall-fini li jiġu evitati jew jitnaqqsu dozi li, fl-assenza ta' tali miżuri, jistgħu jiġu riċevuti f'sitwazzjoni eżistenti ta' esponiment;
- (85) Miżuri ta' protezzjoni tfisser miżuri, għajr miżuri ta' rimedju, sabiex jiġu evitati jew jitnaqqsu d-dozi li kieku jiġu riċevuti f'sitwazzjoni ta' esponiment ta' emerġenza jew f'sitwazzjoni ta' esponiment eżistenti.
- (86) Awtorizzazzjoni tfisser l-hruġ ta' permess bil-miktub minn awtorità kompetenti biex impriza twettaq attivitajiet speċifiċi sugġetti għall-kontroll regolatorju fl-għamla ta' reġistrazzjoni jew licenzja;
- (87) Sors sigillat tfisser sors radjuattiv li fih il-materjal radjuattiv ikun issigillat b'mod permanenti f'kapsula jew magħqud sewwa f'għamla solida;
- (88) Fornitur tfisser kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika li tforni jew tqiegħed għad-dispożizzjoni sors sigillat;
- (89) Kontenitur tas-sors tfisser il-kontenitur ta' sors sigillat, fejn dan ma jkunx parti integrali mis-sors iżda li jkun mahsub biex jipproteġi s-sors waqt l-użu, it-trasport, il-ġestjoni tiegħu eċċ.
- (90) Toron tfisser l-isotopu Rn-220;
- (91) Doża residwa tfisser id-doża li tkun mistennija li tirriżulta mill-mogħdijiet kollha ta' esponiment wara li jkunu ġew implimentati b'mod shih il-miżuri protettivi, ~~jew fejn tkun ittiegħet deċizzjoni biex ma tiġi implimentata l-ebda miżura protettiva~~; [Em. 32]
- (92) Doża assorbita (D) tfisser l-enerġija assorbita għal kull unità tal-massa

$$D = \frac{d\bar{\epsilon}}{dm}$$

fejn

— $d\bar{\epsilon}$ hi l-enerġija medja mogħtija mir-radjazzjoni jonizzanti lill-materja felement ta' volum,

— dm hi l-massa tal-materja f'dan l-element ta' volum.

F'din id-Direttiva, id-doża assorbita tfisser id-doża mehuda bhala medja fuq tessut jew organu. L-unità tad-doża assorbita hi l-gray.

- (93) Gray (Gy) hi l-unità tad-doża assorbita. Gray hi ugwali għal joule wiehed kull kilogramm: $1\text{Gy} = 1\text{ J kg}^{-1}$;
- (94) Attività (A) tfisser l-attività, A, ta' ammont ta' radjunuklide fi stat partikolari ta' enerġija fi żmien partikolari. Hija l-kwozjent ta' dN b' dt , fejn dN hu l-valur tal-istennija tan-numru ta' tranzizzjonijiet nukleari spontanji minn dak l-istat tal-enerġija fl-intervall ta' hin dt :

$$A = \frac{dN}{dt}$$

l-unità tal-attività hi l-becquerel;

- (95) Becquerel (Bq) tfisser l-isem speċjali tal-unità tal-attività. becquerel wiehed hu ekwivalenti għal tranzizzjoni nukleari wahda kull sekonda: $1\text{ Bq} = 1\text{ s}^{-1}$;
- (96) Doża ekwivalenti impenjata ($H(\tau)$) tfisser l-integrali maż-żmien (τ) tar-rata tad-doża ekwivalenti (f'tessut jew organu T) li se tittiehed minn individwu bhala riżultat ta' dhul. Tasal għaliha permezz ta':

$$H_T(\tau) = \int_{t_0}^{t_0+\tau} \dot{H}(t) dt$$

għal dhul f'hin t_0 fejn

$\dot{H}_T(\tau)$ hi r-rata tad-doża ekwivalenti rilevanti (f'organu jew tessut T) fil-hin T,

τ hu l-hin li matulu titwettaq l-integrazzjoni.

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

Fl-ispeċifikazzjoni ta' $H_T(\tau)$, τ jingħata fi snin. Meta τ ma jingħatax, jittiehdu 50 sena għall-adulti u sal-età ta' 70 sena għat-tfal. L-unità tad-doża ekwivalenti impenjata hi s-sievert;

- (97) Esponiment **f'sitwazzjoni** normali tfisser l-esponiment mistenni li jsehh fil-kundizzjonijiet operattivi normali ta' faċilità jew attività (inklużi l-manutenzjoni, l-ispezzjoni, id-dekummissjonar), inklużi aċċidenti zghar li jistgħu jinżammu taht kontroll, jiġifieri waqt it-thaddim normali u l-okkorrenzi operattivi antiċipati; [Em. 33]
- (98) Doża proġettata tfisser id-doża li tkun mistennija li tirriżulta jekk ma tittiehed l-ebda miżura protettiva;
- (99) Kontroll tal-kwalità tfisser is-sett ta' operazzjonijiet (ipprogrammar, koordinazzjoni, implimentazzjoni) mahsub sabiex tinżamm jew tittejjeb il-kwalità. Jinkludi l-monitoraġġ, l-evalwazzjoni u l-manutenzjoni fil-livelli meħtieġa tal-karatteristiċi kollha tal-ħidma tal-apparat li jistgħu jiġu ddefiniti, imkejla, u kkontrollati;
- (100) Strateġija ta' reazzjoni tfisser sett ta' miżuri protettivi differenti bħala risposta għal avvenimenti postulati jew attwali sabiex tiġi mmaniġġjata sitwazzjoni ta' esponiment ta' emerġenza skont l-għanijiet iddikjarati. Fi pjan ta' reazzjoni għall-emerġenzi, jiġu stabbiliti strateġiji ta' reazzjoni għal kull avveniment jew xenarju postulat.

KAPITOLU III

SISTEMA TA' PROTEZZJONI MIR-RADJAZZJONI

Artikolu 5

Prinċipji ġenerali

L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu r-rekwiżiti legali u sistema adegwata ta' kontroll regolatorju li, għas-sitwazzjonijiet kollha ta' esponiment, jirriflettu sistema ta' protezzjoni mir-radjazzjoni msejsa fuq ~~il-prinċipji~~ **evidenza xjentifika aġġornata b'saħħitha, li ssegwi l-prinċipji** ta' ġustifikazzjoni, ottimizzazzjoni u limitazzjoni tad-doża ~~li għenja~~. [Em. 34]

- (a) ġustifikazzjoni: id-deċiżjonijiet li ~~jintroduċu jew li jbiddu sors ta' radjazzjoni, mogħdija ta' esponiment jew l-esponimenti infusom~~ **jżidu l-esponiment tal-individwi għar-radjazzjoni jonizzanti** għandhom ikunu ġustifikati fis-sens li tali deċiżjonijiet għandhom jittiehdu bil-għan li jkun żgurat li l-benefiċċju għall-individwu jew għas-soċjetà li jirriżulta minnhom jegħleb id-dannu li jistgħu jikkawżaw; [Em. 35]
- (b) ottimizzazzjoni: fis-sitwazzjonijiet kollha ta' esponiment, il-protezzjoni mir-radjazzjoni għandha tiġi ottimizzata bl-għan li d-daqs u l-probabbiltà tal-esponiment u l-għadd ta' individwi esposti jinżammu fl-iktar livelli baxxi ~~ragionevoli~~ possibbli, billi jitqiesu l-fatturi ~~ekonomiċi u soċjali~~, fejn l-ottimizzazzjoni tal-protezzjoni tal-individwi sottoposti għal esponiment mediku għandha tkun proporzjonali mal-għan mediku tal-esponiment kif deskritt fl-Artikolu 55. Dan il-prinċipju għandu jiġi applikat f'termini tad-doża effettiva kif ukoll tad-doži skont l-organu, bħala miżura prekawzjonarja biex jiġi jithalla spazju għall-inċertezzu rigward id-dannu għas-saħħa taht il-limiti massimi, għal effetti deterministiċi; [Em. 36]
- (c) limitazzjoni tad-doża: ~~fsitwazzjonijiet ta' esponiment ippjanat, is-somma tad-doži għal individwu:~~ **l-għadd ta' doži mogħtija lil membru tal-pubbliku** mis-sorsi ~~rregolati~~ kollha ta' radjazzjoni ~~ma tistax taqbeż registrati u s-sitwazzjonijiet kollha ta' esponiment antropogeniku eżistenti m'għandhomx jaqbzu~~ il-limiti tad-doża stabbiliti għall-esponiment ~~okkupazzjonali jew għall-esponiment tal-pubbliku. Il-limiti tad-doża ma għandhomx japplikaw għall-esponimenti mediċi.~~

Is-somma tad-doži għal haddiem espost mis-sorsi rregolati kollha ta' radjazzjoni ma tistax taqbeż il-limiti tad-doża stabbiliti għall-esponiment okkupazzjonali.

Il-limiti tad-doża ma għandhomx japplikaw għall-esponimenti mediċi. [Em. 37]

- (ca) **Rimedju għad-danni: qabel ma japprovaw il-bini ta' installazzjoni nukleari jew iġeddu l-liċenzja tal-funzjonament tagħha, l-Istati Membri jridu jistabbilixxu mekkaniżmu li jiggarrantixxi r-rimedju għal kull dannu materjali u fiżiku li jista' jsehh minhabba emerġenza fl-installazzjoni.** [Em. 38]

L-informazzjoni dwar il-ġustifikazzjoni u l-limitazzjoni tad-doża għandha tkun disponibbli għall-pubbliku ġenerali. [Em. 39]

Il-Ħamis 24 ta' Ottubru 2013

Taqsimha 1
ghodod għall-ottimizzazzjoni

Artikolu 6

Restrizzjonijiet fuq id-doża għall-esponiment okkupazzjonali u tal-pubbliku

1. Għall-esponiment okkupazzjonali, ir-restrizzjoni fuq id-doża għandha tiġi stabbilita bħala għodda operattiva għall-ottimizzazzjoni mill-impriza taht is-superviżjoni ġenerali tal-awtoritajiet **f'konsultazzjoni mar-rappreżentanti tal-ħaddiema. Id-deċiżjoni tagħhom għandha tkun sottoposta għall-awtoritajiet kompetenti.** Fil-każ tal-ħaddiema esterni, ir-restrizzjoni fuq id-doża għandha tiġi stabbilita b'kooperazzjoni bejn min ihaddem u l-impriza **f'konsultazzjoni mar-rappreżentanti tal-ħaddiema.** [Em. 40]
2. Għall-esponiment tal-pubbliku, ir-restrizzjoni fuq id-doża għandha tiġi stabbilita għad-doża individwali li l-membri tal-pubbliku jirċievu mill-operazzjoni pplanata ta' sors speċifiku ta' radjazzjoni **jew b'riżultat ta' sitwazzjoni ta' esponiment antropoġeniku eżistenti.** L-awtoritajiet kompetenti għandhom jistabbilixxu r-restrizzjoni sabiex jiżguraw **l-protezzjoni tas-saħħa tal-pubbliku ġenerali u l-konformità** ~~konformità~~ mal-limitu tad-doża għas-somma tad-doži għall-istess individwu mill-prattiki kollha awtorizzati **kif ukoll mis-sorsi naturali ta' radjazzjoni u kontaminazzjoni residwa. Il-valuri magħżula għar-restrizzjonijiet fuq id-doża għandhom jiġu ppubblikati b'mod li kull ċittadin ikun jista' jivverifika li hu ma jkunx irċieva, b'riżultat ta' kumulazzjoni ta' sitwazzjonijiet ta' esponiment ippjanati u ta' esponiment antropoġeniku eżistenti, doża oghla mil-limitu legali.** [Em. 41]
3. Rigward l-esponiment potenzjali, l-ottimizzazzjoni għandha tinkludi l-ġestjoni adegwata tas-sorsi u l-facilitajiet tas-sikurezza u sigurtà. Fejn ikun xieraq jistgħu jiġu stabbiliti restrizzjonijiet tar-riskju.
4. Ir-restrizzjonijiet fuq id-doża għandhom jiġu stabbiliti f'termini ta' doži individwali effettivi jew ekwivalenti fuq sena jew kwalunkwe perjodu iqsar ta' żmien adatt.
5. Fejn jiddaħhlu restrizzjonijiet fuq id-doża biex jiġi ristrett kwalunkwe esponiment akkumulat fuq perjodu twil, dawn għandhom jiġu stabbiliti f'termini ta' doži annwali effettivi jew doži ekwivalenti għal organu.

Artikolu 7

Restrizzjonijiet fuq id-doża għal esponiment mediku

Ir-restrizzjonijiet fuq id-doża ma għandhomx japplikaw għall-esponiment mediku tal-pazjenti.

Għal dawk li joffru kura u konfort u għall-voluntiera li jipparteċipaw fir-riċerka medika u bijomedika (li għalihom mhuwiex mistenni benefiċċju mediku dirett mill-esponiment), ir-restrizzjonijiet fuq id-doża għandhom ikunu stabbiliti f'termini tad-doża individwali li x'aktarx ma tinqabiżx għall-perjodu tal-eżami, trattament jew proġett ta' riċerka inkwistjoni.

Artikolu 8

Livelli ta' referenza

1. Għandhom jiġu stabbiliti livelli ta' referenza għas-sitwazzjonijiet ta' esponiment ta' emerġenza u dak eżistenti bħala livell tad-doża effettiva jew doża tal-organu li meta tinqabeż jitqies inadatt li jiġu permessi esponimenti f'sitwazzjonijiet ta' esponiment ta' emerġenza jew eżistenti.
2. Għandhom jiġu pplanati u implimentati strateġiji protettivi ottimizati bil-ghan li jitnaqqsu d-doži individwali individwali **sa l-anqas livell** taht il-livelli ta' referenzali **jista' b'mod raġonevoli jintlaħaq.** Il-valuri magħżulin għal-livelli ta' referenza għandhom jiddependu fuq it-tip ta' sitwazzjoni ta' esponiment, **in-natura tar-riskju u l-forom ta' intervent u l-miżuri ta' protezzjoni u ta' rimedju disponibbli.** [Em. 42]
3. L-ottimizzazzjoni tal-protezzjoni għandha tagħti prijorità lill-esponimenti li jaqbu l-livell ta' referenza. L-għażliet tal-livelli ta' referenza għandhom jikkunsidraw kemm il-htigiet ta' protezzjoni radjoloġika kif ukoll il-kriterji soċjali.

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

3a. Livelli ta' intervent għandhom jiġu stipulati għall-kontromiżuri differenti applikabbli f'sitwazzjonijiet ta' esponiment ta' emerġenza; huma għandhom jikkorrispondu għal livell ta' doża effettiva jew doża tal-organu li meta jinqabeż iridu jittiehdu miżuri ta' protezzjoni biex jillimitaw ir-riskju għall-persuni involuti. [Em. 43]

4. ~~L-għażla tal-livelli~~ Il-valuri ta' doża effettiva u d-doża ta' organu ekwivalenti stipulati mill-Istati Membri għal-livelli ta' referenza u ta' intervent għandhom ikunu kkomunikati mill-Kummissjoni lill-pubbliku. L-Istati Membri għandhom jinvolvu lill-partijiet interessati fil-proċess tal-iffissar ta' dawn il-valuri. ~~għad doża effettiva għandha tqis it-tliet faxx ta' livelli ta' referenza stabbiliti fil-punt 1 tal-Anness I.~~ [Em. 44]

Taqsim 2

Limitazzjoni tad-doża

Artikolu 9

Limitu tal-età għall-haddiema esposti

Skont l-Artikolu 12(2), persuni taht l-età ta' 18-il sena ma jistgħu jiġu assenjati għall-ebda xogħol li jwassal sabiex huma jkunu haddiema esposti.

Artikolu 10

Limiti tad-doża għall-esponiment fuq il-post tax-xogħol

1. Il-limitu fuq id-doża effettiva għall-esponiment fuq il-post tax-xogħol għandu jkun ta' 20 mSv fi kwalunkwe sena partikolari. Madankollu, f'ċirkustanzi speċjali jew għal ċerti sitwazzjonijiet ta' esponiment speċifikati fil-leġiżlazzjoni nazzjonali, tista' tkun awtorizzata doża effettiva oghla sa 50 mSv fis-sena, bil-kundizzjoni li d-doża medja fuq kwalunkwe hames snin konsekuttivi ma taqbiżx l-20 mSv għal kull sena.

Għall-haddiema ta' emerġenza tista' tkun awtorizzata doża effettiva oghla, skont l-Artikolu 52.

2. Minbarra l-limiti tad-doża effettiva stabbiliti fil-paragrafu 1, għandhom japplikaw il-limiti li ġejjin fuq id-doża ekwivalenti:

- (a) il-limitu fuq id-doża ekwivalenti għal-lenti tal-ghajn għandu jkun ta' 20 mSv f'sena jew, fejn applikabbli, l-istess valur hekk kif speċifikat għal-limitu fuq id-doża effettiva;
- (b) il-limitu fuq id-doża ekwivalenti għall-ġilda għandu jkun ta' 500 mSv f'sena; dan il-limitu għandu japplika għad-doża medja fuq zona ta' 1 cm², irrispettivament miż-zona esposta;
- (c) il-limitu fuq id-doża ekwivalenti għall-idejn, il-parti tad-driegħ mill-minkeb sat-truf tas-swaba', is-saqajn u l-għekiesi tas-saqajn għandu jkun ta' 500 mSv f'sena.

Artikolu 11

Protezzjoni tan-nisa tqal

1. Hekk kif mara tqila tinforma lill-impriża dwar il-kundizzjoni tagħha, skont il-leġiżlazzjoni nazzjonali jew il-prattika nazzjonali, il-protezzjoni tat-tarbija mhux imwiela għandha tkun ~~komparabbli~~ **ekwivalenti** għal dik mogħtija lill-membri tal-pubbliku. Il-kundizzjonijiet tax-xogħol għall-mara tqila għandhom ikunu tali li d-doża ekwivalenti għat-tarbija mhux imwiela tkun baxxa sal-inqas livell raġonevolment possibbli u li x'aktarx ma taqbiżx il-1 mSv, tal-inqas tul il-kumpliment tat-tqala. [Em. 45]

2. Hekk kif mara li tkun qiegħda tredda' tinforma lill-impriża dwar il-kundizzjoni tagħha, hija ma għandhiex tkun impjegata f'xogħol li jinvolvi riskju sinifikanti ta' tehid tar-radjunuklidi.

Artikolu 12

Limiti tad-doża għall-apprendisti u l-istudenti

1. Il-limiti tad-doża għall-apprendisti ta' 18-il sena jew aktar u għall-istudenti ta' 18-il sena jew aktar li, waqt l-istudji tagħhom, ikunu obbligati li jaħdmu b'sorsi tar-radjazzjoni, għandhom ikunu l-istess bhal-limiti tad-doża għall-esponiment fuq il-post tax-xogħol stipulati fl-Artikolu 10.

2. Il-limitu fuq id-doża effettiva għall-apprendisti ta' bejn 16 u 18-il sena u għall-istudenti ta' bejn 16 u 18-il sena li, waqt l-istudji tagħhom, ikunu obbligati li jaħdmu b'sorsi tar-radjazzjoni, għandu jkun ta' 6 mSv fis-sena.

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

Minbarra l-limiti tad-doża effettiva stabbiliti fl-ewwel subparagrafu, għandhom japplikaw il-limiti li ġejjin fuq id-doża ekwivalenti:

- (a) il-limitu fuq id-doża ekwivalenti għal-lenti tal-ghajn għandu jkun ta' ~~20 mSv~~ **15 mSv** f'sena; [Em. 46]
 - (b) il-limitu fuq id-doża ekwivalenti għall-ġilda għandu jkun ta' 150 mSv f'sena, meħud bhala medja fuq kwalunkwe erja ta' 1 cm², irrispettivament miż-żona esposta;
 - (c) il-limitu fuq id-doża ekwivalenti għall-idejn, il-parti tad-driegħ mill-minkeb sal-ponot tas-swaba', is-saqajn u l-għekiesi tas-saqajn għandu jkun ta' 150 mSv f'sena.
3. Il-limiti tad-doża għall-apprendisti u l-istudenti li mhumiex suġġetti għall-paragrafi 1 u 2 għandhom ikunu l-istess bhal-limiti tad-doża għall-membri tal-pubbliku kif speċifikat fl-Artikolu 13.

Artikolu 13

Limiti tad-doża għall-esponiment tal-pubbliku

1. Il-limitu fuq id-doża effettiva għall-esponiment tal-pubbliku għandu jkun ta' 1 mSv f'sena. ***Dan il-limitu huwa ffixsat għas-somma tad-doži riċevuti minhabba esponiment intern u estern b'riżultat tal-prattiki regolati kollha u ta' sitwazzjonijiet eżistenti ta' esponiment antropoġeniku.*** [Em. 49]
2. Minbarra l-limitu tad-doża msemmi fil-paragrafu 1, għandhom japplikaw il-limiti li ġejjin fuq id-doża ekwivalenti:
 - (a) il-limitu fuq id-doża ekwivalenti għal-lenti tal-ghajn għandu jkun ta' 15 mSv f'sena;
 - (b) il-limitu fuq id-doża ekwivalenti għall-ġilda għandu jkun ta' 50 mSv f'sena, meħud bhala medja fuq kwalunkwe erja ta' 1 cm², irrispettivament miż-żona esposta.

Artikolu 14

Stima tad-doża effettiva u tad-doża ekwivalenti

Għall-istima tad-doża effettiva u tad-doża ekwivalenti, għandhom jintużaw il-valuri u r-relazzjonijiet li ġejjin:

- (a) għar-radjazzjoni esterna, għandhom jintużaw il-valuri u r-relazzjonijiet stabbiliti fil-Pubblikazzjoni 103 tal-Kummissjoni Internazzjonali dwar il-Protezzjoni Radjoloġika biex jiġu stmati d-doża effettiva u d-doża ekwivalenti;
- (b) għall-esponiment fuq ġewwa minn radjunuklide jew minn taħlita ta' radjunuklidi, għandhom jintużaw il-valuri u r-relazzjonijiet stabbiliti fil-Pubblikazzjoni 103 tal-Kummissjoni Internazzjonali dwar il-Protezzjoni Radjoloġika u l-koeffiċjenti għad-doża tal-ingestjoni u d-dhul man-nifs stabbiliti fil-Pubblikazzjoni 72 tal-Kummissjoni Internazzjonali dwar il-Protezzjoni Radjoloġika biex ikunu stmati d-doži effettivi impenjati.

KAPITOLU IV

REKWIŻITI GĦALL-EDUKAZZJONI, IT-TAHRIG U L-INFORMAZZJONI DWAR IL-PROTEZZJONI MIR-RADJAZZJONI

Artikolu 15

Responsabbiltajiet ġenerali għall-edukazzjoni, it-taħriġ u l-ghoti tal-informazzjoni

1. L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu qafas legiżlattivi u amministrattivi adegwati sabiex jiġu pprovduti edukazzjoni, taħriġ u informazzjoni xierqa dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni lill-individwi kollha li l-kompiti tagħhom jehtiegu kompetenzi speċifiċi fil-protezzjoni mir-radjazzjoni. It-taħriġ, it-taħriġ mill-ġdid u l-informazzjoni lill-individwi rilevanti għandhom ikunu ripetuti f'intervalli xierqa u jiġu dokumentati.
2. L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu edukazzjoni, taħriġ u taħriġ mill-ġdid biex jippermettu r-rikonossiment tal-esperti dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni, l-esperti dwar il-fizika medika ***uffiċjali tal-protezzjoni mir-radjazzjoni***, is-servizzi tas-saħħa fuq il-post tax-xogħol, u ~~s-servizzi tad-dożimetrija~~ ***u tad-dożimetrija, kif ukoll jappoġġjaw l-iskambju tal-aħjar prattiki bejn l-Istati Membri. Il-forom kollha tal-edukazzjoni, taħriġ u ta' informazzjoni aġġornata jsaħħu t-thejjija u jippermettu li jittiehdu aktar b'heffa azzjonijiet ta' prevenzjoni u/jew ta' rispons fil-qasam.*** [Em. 51]

Artikolu 16

Taħriġ tal-haddiema, l-apprendisti u l-istudenti esposti u l-informazzjoni mogħtija lilhom

1. ~~L-Istati~~ ***Stati*** Membri għandhom jesigu li l-impriza jew min ihaddem jinfurmaw lill-haddiema, l-apprendisti u l-istudenti esposti ***mingħajr eċċezzjoni***, li jkun suġġetti għal esponiment fuq il-post tax-xogħol dwar: [Em. 52]
 - (a) ir-riskji għas-saħħa involuti f'xogħolhom;

(aa) proċeduri sikuri fuq il-post tax-xogħol li jimminimizzaw ir-riskji; [Em. 53]

- (b) il-proċeduri u l-prekawzzjonijiet ġenerali għall-protezzjoni mir-radjazzjoni li għandhom jittiehdu, b'mod partikolari dawk marbuta mal-kundizzjonijiet operattivi u tax-xogħol kemm tal-prattika iġenerali u kull tip ta' post tax-xogħol jew xogħol fejn jistgħu jkunu assenjati;
- (c) il-pjani u l-proċeduri ta' reazzjoni għall-emerġenzi;
- (d) l-importanza tal-konformità mar-rekwiżiti tekniċi, mediċi u amministrattivi;

(da) il-kundizzjonijiet li taħthom il-haddiema huma intitolati għal sorveljanza tas-saħħa; [Em. 54]**Fejn hu xieraq, għandha tiġi pprovduta informazzjoni dwar titjir frekwenti bl-ajruplan. [Em. 55]**

2. L-Istati Membri għandhom jesigū li l-impriza jew min iħaddem jinfurmaw lin-nisa dwar l-importanza li jagħmlu dikjarazzjoni bikrija tat-tqala minhabba r-riskji tal-esponiment għat-tarbija mhux imwiċda u r-riskju ta' kontaminazzjoni ta' tarbija li tkun qiegħda tiġi mreda' wara t-tehid ta' radjunukliidi.
3. L-Istati Membri għandhom jesigū li l-impriza jew min iħaddem jipprovidi programmi xierqa ta' taħriġ u informazzjoni dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni għall-persunal tiegħu.
4. Minbarra l-informazzjoni u t-taħriġ fil-qasam tal-protezzjoni mir-radjazzjoni kif previst fil-paragrafi 1, 2 u 3, impriza responsabbli għal sorsi sigillati ta' attività għolja għandha tiżgura li tali taħriġ jinkludi rekwiżiti speċifiċi għall-ġestjoni sikura u s-sigurtà tas-sorsi sigillati ta' attività għolja sabiex il-haddiema rilevanti jkunu ppreparati b'mod adegwat għal kull avveniment li jaffettwa s-sikurezza tagħhom jew il-protezzjoni mir-radjazzjoni ta' individwi oħra. L-informazzjoni u t-taħriġ għandhom jagħmlu enfasi partikolari fuq ir-rekwiżiti meħtieġa tas-sikurezza u għandhom jinkludu informazzjoni speċifika dwar il-konsegwenzi possibbli tat-telf tal-kontroll adegwat fuq is-sorsi sigillati ta' attività għolja.

Artikolu 17

Informazzjoni u taħriġ lill-haddiema li jistgħu jkunu esposti għal sorsi orfni

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-manigment u l-haddiema fl-istallazzjonijiet fejn x'aktarx jinsabu jew jiġu pproċessati sorsi orfni, b'mod partikolari f'siti kbar fejn jintrema r-ruttam tal-metall u fimpjanti ewlenin tar-riċiklaġġ tar-ruttam tal-metall u f'punti ta' tranżitu nodali sinifikanti:

- (a) jiġu infurmati bil-possibbiltà li huma jistgħu jkunu kkonfrontati b'sorsi;
- (b) jingħataw pariri u taħriġ fir-rilevament viżwali tas-sorsi u l-kontenituri tagħhom **u kif dawn għandhom jiġu rappurtati; [Em. 56]**
- (c) jiġu infurmati bil-fatti bażiċi dwar ir-radjazzjoni jonizzanti u l-effetti tagħha;
- (d) jiġu infurmati dwar is-sistemi ta' rilevament;
- (e) jiġu infurmati dwar l-azzjoni li għandha tittiehed fuq il-post fil-każ ta' rilevament jew is-suspett ta' rilevament ta' sors u jiġu mharrġa fiha.

Artikolu 18

Informazzjoni u taħriġ għall-haddiema ta' emerġenza

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-haddiema ta' emerġenza, u kwalunkwe persuna oħra li tista' tkun involuta fl-organizzazzjoni ta' għajjnuna ta' emerġenza fil-każ ta' emerġenza, jingħataw **malajr** informazzjoni **kompluta** adegwata u aġġornata b'mod regolari dwar ir-riskji għas-saħħa li jistgħu jinvolvu l-interventi tagħhom jew dwar il-miżuri ta' prekawzzjoni li għandhom jittiehdu f'avveniment bħal dan. Din l-informazzjoni għandha tikkunsidra l-firxa tal-emerġenzi potenzjali. **[Em. 57]**

2. Hekk kif isseħħ emerġenza, l-informazzjoni msemmija fil-paragrafu 1 għandha tiġi supplimentata kif meħtieġ, billi jitqiesu ċ-ċirkostanzi speċifiċi.

Il-Ħamis 24 ta' Ottubru 2013

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-haddiema ta' emerġenza jirċievu tahrig regolari kif previst fis-sistema ta' gestjoni tal-emerġenzi stabbilita fl-Artikolu 97. Fejn ikun xieraq, dan it-tahrig għandu jinkludi eżerċizzji prattiċi.
4. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, minbarra t-tahrig ta' reazzjoni għall-emerġenzi msemmi fil-paragrafu 3 ta' dan l-Artikolu, l-organizzazzjoni responsabbli għall-protezzjoni tal-haddiema ta' emerġenza kif imsemmija fl-Artikolu 30(1) (b) tipprovdi lil dawn il-haddiema b'tahrig u informazzjoni adegwati dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni.

Artikolu 19

Edukazzjoni, informazzjoni u tahrig fil-qasam tal-esponiment mediku

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-prattikanti u l-individwi involuti fl-aspetti prattiċi tal-proċeduri ta' esponiment mediku jkollhom edukazzjoni, informazzjoni u tahrig teoriku u prattiku adegwati għall-fini tal-prattiki radjoloġiċi mediċi, kif ukoll il-kompetenza rilevanti fil-protezzjoni mir-radjazzjoni.

Għal dan il-għan l-Istati Membri għandhom jiżguraw li jkun stabbilit kurrikulu xieraq u għandhom jirrikonoxxu d-diplomi, iċ-ċertifikati jew il-kwalifiki formali korrispondenti.

2. L-individwi li jkunu qegħdin jagħmlu programmi rilevanti ta' tahrig jistgħu jippartecipaw f'aspetti prattiċi tal-proċeduri ta' esponiment mediku kif stabbilit fl-Artikolu 56(4).
3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li jingħataw edukazzjoni u tahrig kontinwi wara l-kwalifika u, fil-każ speċjali tal-użu kliniku ta' tekniki ġodda, li jingħataw tahrig dwar dawn it-tekniki u r-rekwiziti rilevanti dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni.
4. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li jkun hemm fis-seħh mekkaniżmi għad-disseminazzjoni f'waqtha ta' informazzjoni rilevanti għall-protezzjoni mir-radjazzjoni għall-esponiment mediku fir-rigward ta' tagħlimiet miksuba minn avvenimenti sinifikanti.
5. L-Istati Membri għandhom jiżguraw l-introduzzjoni ta' kors dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni fil-kurrikulu bażiku tal-iskejjel mediċi u dentali.

5a. Fir-rigward taċ-ċittadini tal-UE, ir-rekwiziti ta' informazzjoni stipulati f'din id-Direttiva għandhom jiġu ssodisfati b'wahda mil-lingwi uffiċjali tal-Unjoni Ewropea b'mod li kull ċittadin jifhem l-informazzjoni mogħtija. [Em. 58]

KAPITOLU V

ĠUSTIFIKAZZJONI U KONTROLL REGOLATORJU TAL-PRATTIKI

Artikolu 20

Ġustifikazzjoni tal-prattiki

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li t-tipi l-ġodda ta' prattiki li jirriżultaw f'esponiment għar-radjazzjoni jonizzanti jiġu ġustifikati **u ttestjati** qabel ma jkunu approvati, **u jiġu ttestjati regolarmet waqt l-implimentazzjoni.** [Em. 59]

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-partijiet kollha interessati, l-aktar dawk il-persuni li aktarx se jintlaqtu mill-impatt tal-prattika fuq is-saħħa, kemm f'ċirkustanzi ta' operat normali kif ukoll f'emerġenza, ikunu involuti fil-proċess tat-tehd tad-deċiżjonijiet. Il-partecipazzjoni għandha tkun organizzata biżżejjed żmien qabel l-iskadenza għal deċiżjoni sabiex ikunu jistgħu jiġu studjati soluzzjonijiet alternattivi. [Em. 60]

2. L-Istati Membri għandhom jelenkaw it-tipi ta' prattiki approvati fil-legiżlazzjoni jew fatti amministrattivi.
3. It-tipi ta' prattiki eżistenti għandhom jiġu vvalutati fir-rigward tal-ġustifikazzjoni tagħhom kull meta tinkiseb evidenza ġdida u importanti dwar l-effikaċja jew il-konsegwenzi potenzjali tagħhom **u/jew meta jkunu ġew irreġistrati riżultati negattivi. Il-Kummissjoni Ewropea u l-Istati Membri jistabbilixxu proċeduri għar-reviżjoni effettiva tal-ġustifikazzjoni għall-prattiki eżistenti fil-livell Ewropew u nazzjonali. L-arranġamenti jiżguraw b'mod partikulari li l-gruppi jew l-individwi esposti għall-perikli tar-radjazzjoni jonizzanti b'riżultat ta' dawn il-prattiki u, b'mod partikulari, il-membri tal-pubbliku u l-haddiema, ikunu jistgħu jressqu proposti u jieħdu sehem fil-proċess tat-tehd ta' deċiżjonijiet. [Em. 61]**

Artikolu 21

Ġustifikazzjoni tal-prattiki b'apparat jew prodotti li jarmu radjazzjoni jonizzanti

1. L-Istati Membri għandhom jesigū li kull impriża li jkollha l-ħsieb li timmanifattura jew timporta jew tesporta tip ġdid ta' apparat jew prodott li jarmi r-radjazzjoni jonizzanti, tipprovdi lill-awtoritajiet kompetenti **fil-pajjiż fejn l-impriża jkollha l-uffiċċju reġistrat tagħha** l-informazzjoni rilevanti kif stabbilit fl-Anness III, Taqsima A, sabiex l-awtoritajiet, abbażi tal-valutazzjoni tal-informazzjoni stabbilita fl-Anness III, Taqsima B, ikunu jistgħu jiddeċiedu jekk l-użu intenzjonat tal-apparat jew prodott jistax jiġi ġustifikat. [Em. 62]

2. L-awtorità kompetenti għandha taqsa l-informazzjoni li tircievi skont il-paragrafu 1 mal-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri l-oħra biex ~~tippermettilhom li jieħdu d-deċiżjoni tagħhom dwar il-ġustifikazzjoni~~ **tinfirmahom bid-deċiżjoni tagħha fir-rigward** tal-użu intenzjonat tal-apparat jew prodott. **L-awtoritajiet kompetenti għandhom jagħmlu din l-informazzjoni disponibbli għall-Istati Membri l-oħra kollha.** [Em. 63]

3. L-impriża għandha tiġi infurmata bid-deċiżjonijiet tal-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri fi żmien perjodu ta' **erba' xhur.** [Em. 64]

3a. F'konformità mal-Artikolu 22, dawn it-tipi ta' apparati jew prodotti huma intiżi għall-użu f'ambjenti kontrollati. [Em. 65]

Artikolu 22

Projbizzjoni ta' Prattiki

L-Istati Membri għandhom jipprojbixxu ~~ż-żieda intenzjonata~~ **u jissanzjonaw iż-żieda** ta' sustanzi radjuattivi fil-produzzjoni ta' oġġetti tal-ikel, ġugarelli, ornamenti persunali u kosmetiċi **u, b'mod aktar ġenerali, fil-prodotti għall-konsumatur,** u għandhom jipprojbixxu l-importazzjoni jew l-esportazzjoni ta' prodotti bħal dawn. Mingħajr ħsara għad-Direttiva 1999/2/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ⁽¹⁾, prattiki li jinvolvu l-attivazzjoni ta' materjal li jirriżulta f'żieda fl-attività fil-prodotti assoċjati għandhom jitqiesu bħala mhux ġustifikati. [Em. 66]

Artikolu 23

Prattiki li jinvolvu l-esponiment intenzjonali tal-bniedem għal finijiet mhux mediċi

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw l-identifikazzjoni, permezz ta' sħarriġ jew bi kwalunkwe mezz ieħor xieraq, tal-prattiki li jinvolvu esponiment għal teħid tal-immaġni għal skop mhux mediku, kif stabbilit fl-Anness IV. **Huma għandhom jevalwaw ta' kull sena d-dożi individwali u kollettivi assoċjati ma' kull wahda mill-prattiki mniżżla, l-impatt tagħhom u l-iżvilupp tagħhom matul iż-żmien.** [Em. 67]

2. L-Istati Membri għandhom ~~għandhom~~ **jimmonitorjaw u** jiżguraw li tinghata attenzjoni speċjali lill-ġustifikazzjoni ta' prattiki li jinvolvu esponiment għal teħid tal-immaġni għal skop mhux mediku, b'mod partikolari: [Em. 68]

(a) it-tipi kollha ta' prattiki li jinvolvu esponiment għal teħid tal-immaġni għal skop mhux mediku, kif elenkati fl-Anness IV, għandhom ikunu ġustifikati bil-quddiem qabel ikunu aċċettati b'mod ġenerali;

(b) kull applikazzjoni partikolari ta' tip ta' prattika aċċettata b'mod ġenerali għandha tkun ġustifikata bil-quddiem;

(c) il-proċeduri individwali kollha ta' esponiment għal teħid tal-immaġni għal skop mhux mediku kif elenkati fl-Anness IV, Taqsima A li jiġu implimentati minn persunal mediku li juża tagħmir radjoloġiku mediku għandhom ikunu ġustifikati bil-quddiem billi jitqiesu l-għanijiet speċifiċi tal-proċedura u tal-karatteristiċi tal-individwu involut;

(d) il-ġustifikazzjoni ġenerali u partikolari tal-prattiki li jinvolvu esponiment għat-teħid tal-immaġni għal skop mhux mediku, kif speċifikat fil-punti (a) u (b), għandha tkun suġġetta għal revizzjoni perjodika mill-awtorità kompetenti.

3. Meta Stat Membru jkun iddeċieda li prattika partikolari li tinvolvi esponiment għal teħid tal-immaġni għal skop mhux mediku tkun ġustifikata, huwa għandu jiżgura li:

(a) kull prattika tkun suġġetta għal awtorizzazzjoni;

⁽¹⁾ ĠU L 66, 13.3.1999, p. 16.

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

- (b) ir-rekwiżiti għall-prattika, inklużi l-kriterji għall-implimentazzjoni individwali, ikunu stabbiliti mill-awtorità kompetenti, f'kooperazzjoni ma' aġenziji u korpi oħra rilevanti, kif xieraq;
- (c) ikunu stabbiliti restrizzjonijiet fuq id-doża għal kull Prattika. Dawn ikunu sew taht il-limitu tad-doża għall-membri tal-pubbliku, inkluż, fejn prattikabbli, għall-proċeduri implimentati minn persunal mediku li juża tagħmir mediku kif stabbilit fl-Anness IV, Taqsima A; għal prattiki oħrajn stipulati fl-Anness IV, Taqsima B, ir-restrizzjoni fuq id-doża għandha tissodisfa ir-rekwiżiti tal-Artikolu 6(2);
- (d) ir-rekwiżiti rilevanti stabbiliti fil-Kapitolu VII, inklużi dawk għat-tagħmir, l-ottimizzazzjoni, ir-responsabbiltajiet u l-protezzjoni speċjali waqt it-tqala, jiġu ssodisfati għall-proċeduri implimentati mill-persunal mediku li juża t-tagħmir radjoloġiku mediku;
- (e) jitfittex il-kunsens infurmat tal-individwu li jkun ser jiġi espost, bi spazju għall-każijiet fejn il-korpi għall-infurzar tal-liġi jistgħu jipproċedu minghajr il-kunsens skont il-leġislazzjoni nazzjonali;
- (f) fejn l-esponiment jitwettaq bħala rutina għall-finijiet ta' sikurezza, l-individwi skrinjati jingħataw l-għażla ta' teknika alternattiva li ma tinvolvi esponiment għar-radjazzjoni jonizzanti.

3a. L-Istati Membri għandhom ikunu responsabbli għar-riċerka, l-iżvilupp u għat-twettiq tat-tekniki alternattivi. [Em. 69]

Artikolu 24

Identifikazzjoni ta' prattiki li jinvolvu materjal radjuattiv naturali

L-Istati Membri għandhom jiżguraw l-identifikazzjoni u **l-pubblikazzjoni** ta' prattiki li jinvolvu materjal radjuattiv naturali u li jwasslu għal esponiment tal-haddiema jew ta' membri tal-pubbliku li ~~ma jistax jiġi inġerat mil-lat tal-protezzjoni mir-radjazzjoni~~. Tali identifikazzjoni għandha titwettaq permezz ta' sħarriġ jew b'mezzi oħra xierqa filwaqt li jitqiesu **b'mod partikulari, is-setturi** ~~s-setturi~~ industrijali elenkati fl-Anness V. [Em. 70]

Artikolu 25

Notifikazzjoni

1. L-Istati Membri għandhom jesigū li l-prattiki kollha, inklużi prattiki identifikati skont l-Artikolu 24, jiġu notifikati, għajr il-prattiki ġustifikati li jinvolvu dan li ġej:

- (a) materjali li jinkludu sustanzi radjuattivi fejn il-kwantitajiet tal-attività involuta ma jaqbzux, fit-total, il-valuri ta' eżenzjoni stabbiliti fl-Anness VI jew valuri oghla li, għal applikazzjonijiet speċifiċi, jiġu awtorizzati mill-awtoritajiet kompetenti u jissodisfaw l-eżenzjoni ġenerali u l-kriterji tal-approvazzjoni stabbiliti fl-Anness VI; jew
- (b) materjali li jinkludu sustanzi radjuattivi, bil-kundizzjoni li l-konċentrazzjonijiet tal-attività għal kull unità tal-massa ma jaqbzux il-valuri ta' eżenzjoni stabbiliti fit-Tabella A tal-Anness VI, jew valuri oghla li, għal applikazzjonijiet speċifiċi, jiġu awtorizzati mill-awtoritajiet kompetenti u jissodisfaw l-eżenzjoni ġenerali u l-kriterji tal-approvazzjoni stabbiliti fl-Anness VI; jew
- (c) kull tubu vakwu maħsub sabiex jintwerew immaġni viżivi, jew apparat elettriku iehor b'differenza potenzjali li ma taqbzix 30 kV, jew kull apparat jew prodott iehor li jkun ta' tip approvat mill-awtoritajiet kompetenti tal-Istat Membru, bil-kundizzjoni li:
 - (i) ma jikkawżax, f'kundizzjonijiet normali tat-tħaddim, rata ta' doża li taqbeż $1 \mu\text{Sv} \cdot \text{h}^{-1}$ f'distanza ta' 0,1 m minn kull wiċċ aċċessibbli tal-apparat; u
 - (ii) jekk jinkludi sustanzi radjuattivi, dawn is-sustanzi jkunu magħluqa f'kapsula jew imwahnha ma' appoġġ solidu; u
 - (iii) l-awtoritajiet kompetenti jkunu speċifikaw il-kundizzjonijiet għar-rimi.

2. L-Istati Membri jistgħu jeżentaw aktar tipi ta' prattiki mill-htieġa ta' notifika suġġett għal konformità mal-kriterji ġenerali għal eżenzjoni stabbiliti fil-punt 3 tal-Anness VI, jew f'każijiet fejn valutazzjoni tal-ottimizzazzjoni tal-protezzjoni turi li l-eżenzjoni hi l-aħjar għażla.

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

2a. L-Istati Membri għandhom jispeċifikaw l-informazzjoni li l-impriża hija meħtieġa li tagħti sabiex l-awtorità kompetenti tkun tista' tivvaluta l-livelli ta' esponiment tal-membri tal-pubbliku u tal-ħaddiema u r-riskji radjoloġiċi, f'sitwazzjonijiet normali u ta' emerġenza. Abbażi ta' dan u, fejn ikun il-każ, ta' investigazzjonijiet ulterjuri, l-awtorità kompetenti għandha tiddetermina r-reġim amministrattiv applikabbli kif ukoll liema riżorsi ta' kontroll regolatorji huma meħtieġa. [Em. 71]

3. Il-prattiki li jinvolvu materjal radjuattiv naturali, identifikati skont l-Artikolu 24, u li jipproduċu jew jipproċessaw residwi li huma magħrufin li jiġu riċiklati f'materjali tal-bini identifikati huma suġġetti għal notifikazzjoni jekk l-indiċi ta' koncentrazzjoni tal-attività kif iddefinit fl-Anness VII fil-materjali tal-bini li jirriżultaw x'aktarx jaqbeż il-1. L-impriża f'dan il-każ għandha wkoll tinforma lill-utent tar-residwu dwar il-koncentrazzjoni tal-attività tar-residwu.

4. Fis-sitwazzjonijiet identifikati mill-Istati Membri fejn ikun hemm thassib li Prattika identifikata skont l-Artikolu 24 tista' twassal għall-preżenza ta' radjonuklidi naturali fl-ilma li jistgħu jaffettwaw il-kwalità tal-provvisti tal-ilma għax-xorb jew jaffettwaw kwalunkwe mogħdija oħra ta' esponiment, b'mod li jkun ta' thassib mil-lat ta' protezzjoni mir-radjazzjoni, l-awtorità kompetenti tista' tesigi li l-prattika tkun suġġetta għal notifikazzjoni irrispettivament mill-paragrafu 1(b) ta' dan l-Artikolu.

5. Għat-tipi ta' Prattiki suġġetti għal notifikazzjoni, l-Istati Membri għandhom jispeċifikaw l-informazzjoni li għandha tinghata mill-impriża sabiex l-awtorità kompetenti tkun tista' tistabbilixxi l-mezzi xierqa ta' kontroll regolatorju.

6. Għall-fini ta' eżenzjoni skont il-paragrafu 1(c), l-Istati Membri għandhom jagħmlu skambju ta' informazzjoni dwar l-approvazzjonijiet tat-tip li jkun ngħataw u dwar id-dokumentazzjoni u l-valutazzjoni sottostanti. L-awtoritajiet kompetenti għandhom jikkunsidraw din l-informazzjoni riċevuta, kif ukoll l-istandards Ewropej u internazzjonali applikabbli, meta jiehdu d-deċizzjonijiet tagħhom rigward l-eżenzjoni tal-prattiki korrispondenti.

Artikolu 26

Kontroll regolatorju

1. L-Istati Membri għandhom jesigu li kull Prattika notifikata tkun suġġetta għal kontroll regolatorju ~~b'mod proporzjonali mal-kobor u l-probabbiltà tal-esponiment li jirriżultaw mill-prattika, u proporzjonali mal-impatt li l-kontroll regolatorju jista' jkollu fuq it-tnaqqis ta' dawn l-esponiment jew fit-titjib tas-sikurezza tal-istallazzjonijiet.~~ **mill-awtorità kompetenti. [Em. 72]**

2. ~~Il-prattiki notifikati jistgħu jkun eżentati mill-awtorizzazzjoni.~~

3. Fil-każ ta' ammonti moderati ta' materjal kif speċifikat mill-Istati Membri, il-valuri tal-koncentrazzjoni tal-attività stabbiliti fl-Anness VI, Tabella B, kolonna 2, jistgħu jintużaw għall-fini tal-eżenzjoni.

4. Il-prattiki notifikati li ma jkun eżentati għandhom ikunu suġġetti għal awtorizzazzjoni permezz ta' reġistrazzjoni jew għoti ta' liċenzja.

Artikolu 27

Awtorizzazzjoni

1. F'każijiet fejn **limitu ta' doża kwantifikabbli jista' jiġi stabbilit għal Prattika**, riskju limitat ta' esponiment ma jeħtieġ l-eżami tal-każijiet individwali u l-prattika titwettaq skont il-kundizzjonijiet stabbiliti fil-leġiżlazzjoni nazzjonali, l-awtoritajiet kompetenti jistgħu jillimitaw il-kontroll regolatorju għar-reġistrazzjoni tal-prattika u l-frekwenza xierqa għall-ispezzjonijiet. **L-għoti ta' liċenzji jintalab biss meta l-awtorizzazzjoni tapplika għall-attivitajiet ġenerali ta' impriża. [Em. 74]**

2. L-Istati Membri għandhom jesigu l-għoti ta' liċenzja **fir-rigward tal-impriži li qegħdin iwettqu l-attivitajiet li ġejjin, jew, fejn ikun xieraq f'konformità mal-paragrafu 1, għar-reġistrazzjoni** għall-prattiki li ġejjin: [Em. 75]

(a) it-thaddim u l-għeluq ta' kwalunkwe faċilità taċ-ċiklu tal-fjuwil nukleari u l-isfruttar u l-għeluq tat-thaffir għall-uranju; [Em. 78]

(b) iż-żieda intenzjonali ta' sustanzi radjuattivi fil-produzzjoni u l-manifattura ta' prodotti għall-konsumatur jew prodotti oħra, inklużi prodotti mediċi, u l-importazzjoni jew l-esportazzjoni ta' tali prodotti; [Em. 76]

(c) il-manifattura, l-użu jew it-tehid tal-pussess ta' sors sigillat ta' attività għolja;

(d) it-thaddim u l-għeluq ta' kwalunkwe faċilità għall-ipproċessar, il-ħażna jew ir-rimi ta' skart radjuattiv;

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

- (e) prattiki li fihom il-haddiema x'aktarx jirċievu doża effettiva annwali ta' aktar minn 6 mSv f'operazzjoni normali u f'kundizzjonijiet tax-xogħol normali;
 - (f) prattiki li jarmu ammonti sinifikanti ta' effluwent li jinġarr fl-arja jew likwidu fl-ambjent.
3. L-Istati Membri għandhom jesigū jew ir-registrazzjoni jew l-ghoti ta' licenzja għall-prattiki li ġejjin:
- (a) l-ghoti intenzjonali ta' sustanzi radjuattivi lil persuni u, safejn hi kkonċernata l-protezzjoni tal-bniedem mir-radjazzjoni, lill-annimali għall-fini ta' dijanjosi, trattament jew riċerka mediċi jew veterinarji;
 - (b) l-użu ta' ġeneraturi tar-radjazzjoni jew ta' sorsi radjuattivi għar-radjografija industrijali, l-ipproċessar ta' prodotti jew riċerka, u l-użu tal-aċċeleraturi, għajr mikroskopji tal-elettroni;
 - (c) l-użu ta' ġeneraturi tar-radjazzjoni jew ta' sorsi radjuattivi għal esponimenti mediċi;
 - (d) il-manifattura u t-thaddim ta' tagħmir elettroniku li jarmi radjazzjoni jonizzanti u li jopera b'differenza potenzjali ta' aktar minn 30 kV, kif ukoll l-importazzjoni jew l-esportazzjoni ta' tagħmir bħal dan;
 - (e) prattiki li fihom il-haddiema jistgħu jirċievu doża effettiva annwali ta' aktar minn 1 mSv f'operazzjoni normali jew f'kundizzjonijiet tax-xogħol normali;
 - (f) industriji li jinvolvu materjal radjuattiv naturali identifikat mill-Istati Membri kif mitlub fl-Artikolu 24, u li jista' iwassal għal doża effettiva għal membru tal-pubbliku daqs jew aktar minn 0,3 mSv fis-sena.
4. L-Istati Membri jistgħu jesigū r-registrazzjoni jew l-ghoti ta' licenzja għal tipi ta' prattiki barra dawk elenkati fil-paragrafi 2 u 3.

Artikolu 28

Proċedura tal-awtorizzazzjoni

1. Għall-finijiet ta' awtorizzazzjoni, l-Istati Membri jistgħu jitolbu l-ghoti ta' informazzjoni b'mod proporzjonali man-natura tal-prattika u r-riskji involuti.
 2. L-informazzjoni meħtieġa għall-fini tal-ghoti ta' licenzja għandha tal-inqas tkopri dan li ġejj:
- (a) ir-responsabbiltajiet u l-arrangamenti organizzattivi għall-protezzjoni u s-sikurezza;
- (aa) miżuri li jittieħdu skont din id-Direttiva;**[Em. 78]
- (b) il-kompetenzi tal-persunal, inklużi l-informazzjoni u t-taħriġ;
 - (c) il-fatturi tad-disinn tal-istallazzjoni u s-sorsi ta' radjazzjoni;
 - (d) l-esponimenti fuq il-post tax-xogħol u dawk pubbliċi previsti f'hidma normali;
 - (e) valutazzjoni tas-sikurezza tal-attivitajiet u tal-installazzjoni sabiex:
 - (i) ikunu identifikati modi li bihom jistgħu jseħħu esponimenti potenzjali jew esponimenti mediċi aċċidentali u mhux intenzjonati;
 - (ii) jiġu stmati, safejn prattikabbli, il-probabbiltajiet u d-daqs tal-esponimenti potenzjali;
 - (iii) jiġu valutati l-kwalità u l-firxa tad-dispożizzjonijiet għall-protezzjoni u s-sikurezza, inklużi fatturi tal-ingerinija kif ukoll il-proċeduri amministrattivi;
 - (iv) jiġu ddefiniti l-limiti operattivi u l-kundizzjonijiet tat-thaddim;
 - (f) il-proċeduri ta' emerġenza u l-kollegamenti ta' komunikazzjoni;
 - (g) il-manutenzjoni, l-ittestjar, l-ispezzjoni u x-xoghlijiet meħtieġa sabiex ikun żgurat li s-sors tar-radjazzjoni u l-istallazzjoni jkomplu jissodisfaw ir-rekwiżiti tad-disinn, il-limiti operattivi u l-kundizzjonijiet tat-thaddim matul il-perjodu tal-użu ta' għom;
 - (h) il-ġestjoni tal-iskart radjuattiv u l-arangamenti għar-rimi ta' dan l-iskart skont ir-rekwiżiti regolatorji applikabbli;
 - (i) il-ġestjoni ta' sorsi sigillati mhux użati;

(j) l-assigurazzjoni tal-kwalità.

3. Il-liċenzja għandha tinkludi kundizzjonijiet speċifiċi sabiex ikun żgurat li l-elementi tal-liċenzja jkunu jistgħu jiġu infurzati legalment jew biex ikunu imposti restrizzjonijiet xierqa fuq il-limiti operattivi jew fuq il-kundizzjonijiet tat-thaddim. Il-kundizzjonijiet għandhom jesigū wkoll l-implimentazzjoni formali u dokumentata tal-prinċipju tal-ottimizzazzjoni.

4. Fejn applikabbli, liċenzja għandha tinkludi awtorizzazzjoni ta' rimi mahruġa skont ir-rekwiżiti stabbiliti fil-Kapitolu VIII għall-awtorizzazzjoni tar-rilaxx ta' effluwent radjuattiv likwidu jew li jingarr bl-arja.

5. L-Istati Membri għandhom jesigū li l-impriza tinnotifika mal-ewwel is-sehħ ta' kwalunkwe avveniment sinifikanti li jirriżulta jew li jkun jista' jirriżulta fl-esponiment ta' individwu lil hinn mil-limiti operattivi jew il-kundizzjonijiet tat-thaddim speċifikati fir-rekwiżiti għall-ghoti ta' liċenzja fir-rigward tal-esponiment fuq il-post tax-xogħol jew tal-pubbliku jew kif iddefinit mill-awtoritajiet għall-esponiment mediku **Għandhom jiġu implimentati kontrolli aleatorji.**

L-apparat mediku li jemetti radjazzjoni jonizzanti għandu jiġi trattat b'konformità mad-Direttiva tal-Kunsill 93/42/KEE⁽¹⁾. L-arranġamenti għall-iskambju ta' informazzjoni previsti skont dik id-Direttiva jintużaw kollha u l-awtoritajiet kompetenti jiġu infurmati. [Em. 79]

Artikolu 29

Eżenzjoni mill-kontroll regolatorju

1. Ir-rimi, ir-riċiklaġġ jew l-użu mill-ġdid ta' materjali radjuattivi li jirriżultaw minn kwalunkwe prattika awtorizzata huma suġġetti għal awtorizzazzjoni.

2. Il-materjali għar-rimi, riċiklaġġ jew użu mill-ġdid jistgħu jkunu eżentat mir-rekwiżiti ta' din id-Direttiva bil-kundizzjoni li l-koncentrazzjonijiet tal-attività għal kull unità tal-massa:

(a) ma jaqbzux il-valuri stabbiliti fl-Anness VI, Tabella A, parti 1; jew

(b) jikkonformaw mal-livelli speċifiċi tal-approvazzjoni u r-rekwiżiti assoċjati għal materjali speċifiċi jew għal materjali li joriġinaw minn tipi speċifiċi ta' prattiki; dawn il-livelli speċifiċi ta' approvazzjoni, flimkien mal-livelli generali tal-approvazzjoni msemmija fil-punt (a), għandhom jiġu stabbiliti mill-awtorità nazzjonali kompetenti billi jiġu segwiti l-kriterji generali għall-eżenzjoni stabbiliti fl-Anness VI, punt 3 u billi titqies il-gwida teknika pprovduta mill-Komunità.

3. Għall-approvazzjoni ta' materjali li fihom radjunuklidi naturali, il-valuri għall-koncentrazzjonijiet tal-attività għal kull unità tal-massa għandhom ikunu dawk stabbiliti fl-Anness VI, Tabella A, parti 2. Madankollu għandhom japplikaw ir-rekwiżiti li ġejjin:

(a) għall-prattiki suġġetti għall-ghoti ta' liċenzja kif speċifikat fl-Artikolu 27(3)(f), għandu jkun hemm konformità mal-kriterji tad-doża għall-approvazzjoni ta' radjunuklidi naturali;

(b) għal prattiki oħrajn mogħtija liċenzja, b'mod partikolari dawk li jiffurmaw parti miċ-ċiklu tal-fjuwil nukleari, il-livelli ta' approvazzjoni għandhom jikkonformaw mal-kriterji tad-doża għall-approvazzjoni ta' materjali li fihom radjunuklidi artifiċjali;

(c) għall-prattiki awtorizzati suġġett għal notifikazzjoni kif speċifikat fl-Artikolu 25(3), għandu jkun hemm konformità mar-rekwiżiti korrispondenti għat-tqegħid fis-suq ta' materjali tal-bini.

4. Id-dilwizzjoni apposta ta' residwi radjuattivi, barra mit-tahlit tal-materjali li jsir f'operazzjoni normali meta r-radjuattività ma tkunx ta' konsiderazzjoni, ma għandhiex tkun permessa. L-awtorità kompetenti tista' tawtorizza f'sitwazzjonijiet speċifiċi t-tahlit ta' residwi radjuattivi li jinkludu materjal radjuattiv naturali ma' materjali oħra biex ikunu promossi r-riċiklaġġ u l-użu mill-ġdid ta' dawn il-materjali u biex titnaqqas l-esponiment tal-pubbliku.

⁽¹⁾ **Id-Direttiva tal-Kunsill 93/42/KEE tal-14 ta' Ġunju 1993 li tikkonċerna apparat mediku (ĠU L 169, 12.7.1993, p. 50).**

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

KAPITOLU VI

PROTEZZJONI TAL-HADDIEMA, APPRENDISTI U STUDENTI

Artikolu 30

Responsabbiltajiet

1. Ir-rekwiżiti għall-esponiment fuq il-post tax-xogħol stabbiliti f'dan il-kapitolu u fl-Artikoli 9, 10, 11 u 12, għandhom japplikaw għall-protezzjoni tal-haddiema fi kwalunkwe sitwazzjoni ta' esponiment fejn l-esponiment tagħhom fuq ix-xogħol jew bħala riżultat tax-xogħol huwa r-responsabbiltà legali ta' impriża jew ta' persuna ġuridika oħra, inklużi pereżempju:

- (a) min jimpjega haddiema esterni;
- (b) l-organizzazzjoni responsabbli għall-protezzjoni tal-haddiema ta' emerġenza;
- (c) l-organizzazzjoni responsabbli għar-rimedju ta' art, bini u kostruzzjonijiet oħrajn ikkontaminati.
- (d) min jimpjega u għandu r-responsabbiltà legali għall-esponiment tal-haddiema għar-radon fuq ix-xogħol, fis-sitwazzjoni speċifikata fl-Artikolu 53(4).

2. Ir-responsabbiltà ta' impriża għall-esponiment okkupazzjonali għandha testendi għall-apprendisti u l-istudenti li waqt l-istudji tagħhom ikunu obbligati jahdmu b'sorsi tar-radjazzjoni u għal individwi li jahdmu għal rashom jew jahdmu fuq bażi volontarja jew għal organizzazzjoni tal-karità.

3. L-impriża għandha tkun responsabbli għall-valutazzjoni u l-implimentazzjoni tal-arranġamenti għall-protezzjoni mir-radjazzjoni tal-haddiema esposti.

Artikolu 31

Protezzjoni operattiva tal-haddiema

Il-protezzjoni operattiva tal-haddiema esposti għandha tkun ibbażata fuq:

- (a) evalwazzjoni minn qabel biex ikunu identifikati n-natura u d-daqs tar-riskju radjologiku għall-haddiema esposti;
- (b) l-implimentazzjoni tal-ottimizzazzjoni tal-protezzjoni mir-radjazzjoni fil-kundizzjonijiet kollha tax-xogħol;
- (c) il-klassifikazzjoni tal-haddiema f'kategoriji differenti;
- (d) l-implimentazzjoni ta' miżuri ta' kontroll u monitoraġġ relatati mal-oqsma u l-kundizzjonijiet tax-xogħol differenti, inkluż, fejn meħtieġ, il-monitoraġġ individwali;
- (e) is-sorveljanza medika.

Artikolu 32

Konsultazzjonijiet ma' espert dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni

L-Istati Membri għandhom jesigū li l-impriża tikkonsulta espert dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni dwar l-eżami u l-ittestjar tat-tagħmir protettiv u tal-istrumenti tal-kejl, b'mod partikolari għal:

- (a) eżami kritiku minn qabel tal-pjani għall-istallazzjonijiet mill-perspettiva tal-protezzjoni mir-radjazzjoni;
- (b) l-aċċettazzjoni fis-servizz ta' sorsi ta' radjazzjoni ġodda jew modifikati mill-perspettiva ta' protezzjoni mir-radjazzjoni;
- (c) il-kontroll regolari tal-effikaċja tat-tagħmir u t-tekniki protettivi;
- (d) il-kalibrazzjoni regolari tal-istrumenti tal-kejl u kontroll regolari li dawn jistgħu jagħtu servizz u li qed jintużaw sewwa.

Artikolu 33

Arranġamenti fuq il-postijiet tax-xogħol

1. Għall-finijiet ta' protezzjoni mir-radjazzjoni, għandhom isiru arranġamenti fir-rigward tal-postijiet tax-xogħol kollha fejn ikun hemm il-possibbiltà ta' esponiment għal radjazzjoni jonizzanti li jaqbeż doża effettiva ta' 1 mSv kull sena jew doża ekwivalenti ta' 15 mSv kull sena għal-lenti tal-ghajn jew ta' 50 mSv kull sena għall-ġilda u l-estremijiet. Arranġamenti bħal dawn għandhom ikunu adatti għan-natura tal-istallazzjonijiet u s-sorsi u għad-daqs u n-natura tar-riskji.
2. Għall-prattiki li jinvolvu materjal radjuattiv naturali fejn id-doża effettiva għall-haddiema tista' taqbeż 6 mSv kull sena, għandhom japplikaw ir-rekwiżiti stabbiliti f'dan il-Kapitolu. Fejn id-doża effettiva għall-haddiema tkun inqas jew daqs 6 mSv kull sena, l-awtoritajiet kompetenti għandhom tal-inqas jehtieġu li l-imprizi jzommu l-esponimenti taht eżami, billi jqisu l-potenzjal ta' titjib fil-protezzjoni jew il-potenzjal li d-doži jizjeddu maż-żmien jew bħala riżultat ta' bidliet fil-proċess jew fl-arranġamenti tax-xogħol.
3. Għall-imprizi li joperaw inġenji tal-ajru fejn id-doża effettiva għall-ekwipaġġ mir-radjazzjoni kosmika probabbli taqbeż 6 mSv kull sena, għandhom japplikaw ir-rekwiżiti rilevanti stabbiliti f'dan il-Kapitolu. Fejn id-doża effettiva għall-ekwipaġġ tkun inqas minn jew ugwali għal 6 mSv kull sena u x'aktarx li tkun iżjed minn 1 mSv fis-sena, l-awtoritajiet kompetenti għandhom tal-inqas jesigū li l-imprizi jzommu l-esponimenti taht eżami, billi jikkunsidraw il-potenzjal li d-doži jinbidlu maż-żmien jew bħala riżultat ta' bidliet fl-arranġamenti tax-xogħol. L-imprizi għandhom jieħdu miżuri adatti, b'mod partikolari:
 - (a) biex jivvalutaw l-esponimenti tal-ekwipaġġ ~~kkonċernati~~ **jew tal-haddiema kkonċernati; [Em. 80]**
 - (b) biex titqies l-esponiment ivvalutat meta jkunu qed jiġu organizzati l-iskedi tax-xogħol bil-għan li jitnaqqsu d-doži ta' ekwipaġġ li jkun espost hafna;
 - (c) biex il-haddiema kkonċernati jkunu informati bir-riskji għas-saħħa li jinvolvi xogħolhom u bid-doża individwali tagħhom.

Artikolu 34

Klassifikazzjoni tal-postijiet tax-xogħol

1. Il-postijiet tax-xogħol għandhom jiġu kklassifikati f'żoni differenti, fejn ikun xieraq, abbażi ta' valutazzjoni tad-doži annwali mistennija u l-probabbiltà u d-daqs tal-esponimenti potenzjali.
2. Għandha ssir distinzjoni bejn iż-żoni kontrollati u ż-żoni sorveljati. L-awtoritajiet kompetenti għandhom jistabbilixxu gwida dwar il-klassifikazzjoni taż-żoni kontrollati u taż-żoni sorveljati fir-rigward ta' ċirkostanzi partikolari.
3. L-impriza għandha żżomm taht analiżi l-kundizzjonijiet tax-xogħol fiż-żoni kontrollati u f'dawk sorveljati.

Artikolu 35

Rekwiżiti għaž-żoni kontrollati

1. Ir-rekwiżiti minimi għal żona kontrollata għandhom ikunu dawn li ġejjin:
 - (a) iż-żona kontrollata għandha tkun iddelinjata u l-aċċess għaliha għandu jkun ristrett għal individwi li jkunu rċeview struzzjonijiet xierqa u għandha tkun ikkontrollata skont il-proċeduri bil-miktub ipprovduti mill-impriza. Fejn ikun hemm riskju sinifikanti ta' tixrid tal-kontaminazzjoni radjuattiva, għandhom isiru arranġamenti speċifiċi, fosthom għall-aċċess u l-hruġ tal-persuni u l-oġġetti u għall-monitoraġġ tal-kontaminazzjoni fiż-żona kontrollata u fiż-żona li tmiss magħha;
 - (b) billi jitqiesu n-natura u l-firxa tar-riskji radjoloġiċi fiż-żona kontrollata, għandha tiġi organizzata sorveljanza radjoloġika tal-ambjent tax-xogħol skont l-Artikolu 37.
 - (c) għandhom jintwerew sinjali li jindikaw it-tip ta' żona, in-natura tas-sorsi u r-riskji inerenti tagħhom.
 - (d) għandhom jiġu stabbiliti struzzjonijiet tax-xogħol adatti għar-riskju radjoloġiku assoċjat mas-sorsi u l-operazzjonijiet involuti.
2. L-impriza għandha tkun responsabbli għall-implimentazzjoni ta' dawn ir-rekwiżiti wara konsultazzjonijiet mal-espert dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni.

Il-Ħamis 24 ta' Ottubru 2013

Artikolu 36

Rekwiżiti għaż-żoni sorveljati

1. Ir-rekwiżiti għal żona sorveljata għandhom ikunu li ġejjin:
 - (a) billi jiġu kkunsidrati n-natura u l-firxa tar-riskji radjoloġiċi fiż-żona sorveljata, għandha tiġi organizzata sorveljanza radjoloġika tal-ambjent tax-xogħol skont l-Artikolu 37;
 - (b) għandhom jintwerew sinjali li jindikaw it-tip ta' żona, in-natura tas-sorsi u r-riskji inerenti tagħhom;
 - (c) għandhom jiġu stabbiliti struzzjonijiet tax-xogħol adatti għar-riskju radjoloġiku assoċjat mas-sorsi u l-operazzjonijiet involuti.
2. L-impriza għandha tkun responsabbli għall-implimentazzjoni ta' dawn ir-rekwiżiti wara konsultazzjonijiet mal-espert dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni.

Artikolu 37

Sorveljanza radjoloġika tal-ambjent tax-xogħol

1. Is-sorveljanza radjoloġika tal-ambjent tax-xogħol imsemmija fl-Artikoli 35(1)(b) u 36(1)(a) għandha tinkludi, fejn ikun xieraq:
 - (a) il-kejl tar-rati tad-doża esterna, li jindikaw in-natura u l-kwalità tar-radjazzjoni inkwistjoni;
 - (b) il-kejl tal-koncentrazzjoni tal-attività tal-arja u d-densità tal-wieċ tar-radjonukliidi kontaminanti, li jindika n-natura tagħhom u l-istati fiżiċi u kimiċi tagħhom;
 - (c) il-kejl tal-koncentrazzjonijiet tar-radon fuq il-post tax-xogħol.
2. Ir-risultati ta' dan il-kejl għandhom jiġu rreġistrati u għandhom jintużaw, jekk mehtieg, biex ikunu stmati l-esponimenti individwali, kif previst fl-Artikolu 39.

Artikolu 38

Kategorizzazzjoni tal-haddiema esposti

1. Għall-finijiet ta' monitoraġġ u sorveljanza, għandha ssir distinzjoni bejn żewġ kategoriji ta' haddiema esposti:
 - (a) kategorija A: haddiema esposti li x'aktarx jirċievu doża effettiva akbar minn 6 mSv kull sena jew doża ekwivalenti akbar minn 15 mSv kull sena għal-lenti tal-ghajn jew akbar minn ~~150 mSv~~ **50 mSv** kull sena għall-gilda u l-estremittajiet; **[Em. 81]**
 - (b) kategorija B: haddiema esposti li mhumiex klassifikati bhala haddiema tal- kategorija A.
2. Id-distinzjoni bejn iż-żewġ kategoriji ta' haddiema esposti msemmija fil-paragrafu 1 għandha ssir qabel l-impjeg għal xogħol li jinvolvi esponiment u għandha tkun sugġetta għal revizzjoni regolari abbażi tal-kundizzjonijiet tax-xogħol u tas-sorveljanza medika.
3. Għall-haddiema tal-emerġenza, id-distinzjoni bejn iż-żewġ kategoriji ta' haddiema esposti msemmija fil-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu, fejn xieraq, ma għandu jkollha l-ebda effett fuq ir-rekwiżiti għall-monitoraġġ stabbiliti fl-Artikoli 37, 39-43, sakemm il-haddiema ma jkunux involuti f'sitwazzjoni attwali ta' esponimenti ta' emerġenza.

Artikolu 39

Monitoraġġ individwali

1. Il-haddiema tal-kategorija A għandhom ikunu sistematikament immonitorjati abbażi ta' kejl individwali mwettaq minn servizz tad-dożimetrija. Fil-każijiet fejn il-haddiema tal-kategorija A x'aktarx jirċievu esponiment intern sinifikanti jew esponiment sinifikanti tal-lenti tal-ghajn jew fl-estremittajiet, għandha tiġi stabbilita sistema adegwata għall-monitoraġġ. L-awtorità kompetenti għandha tagħti attenzjoni speċjali lill-identifikazzjoni ta' dawn il-haddiema.

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

2. Il-monitoraġġ għall-haddiema tal-kategorija B għandu tal-inqas ikun suffiċjenti biex juri li dawn il-haddiema jkunu ikklassifikati b'mod korrett fil-kategorija B. L-Istati Membri ~~jistgħu~~ **għandhom** jesigū monitoraġġ individwali u jekk mehtieg kejl individwali, imwettqa minn servizz tad-dożimetrija, għall-haddiema tal-kategorija B. [Em. 82]

3. F'każijiet fejn il-kejl individwali jkun impossibbli jew inadegwat, il-monitoraġġ individwali għandu jkun imsejjes fuq stima miksuba jew minn kejl individwali magħmul fuq haddiema oħrajn esposti jew mir-riżultati tas-sorveljanza tal-ambjent tax-xogħol prevista fl-Artikolu 37.

Artikolu 40

Monitoraġġ fil-każ ta' esponiment aċċidentali

Fil-każ ta' esponiment aċċidentali, l-impriza f'kollaborazzjoni mas-servizz tad-dożimetrija għandha tivvaluta d-dozi rilevanti u d-distribuzzjoni tagħhom fil-gisem.

Artikolu 41

Reġistrazzjoni u rappurtar tar-riżultati

1. Għandu jsir rekord li jinkludi r-riżultati tal-monitoraġġ individwali għal kull haddiem espost li għalih jitwettaq tali monitoraġġ.

2. Għall-finijiet tal-paragrafu 1, għandha tinzamm l-informazzjoni li ġeja dwar il-haddiema esposti:

(a) rekord tal-esponimenti imkejla jew stmati, skont il-każ, tad-dozi individwali skont l-Artikoli 39, 40, 51 u 52;

(b) fil-każ tal-esponimenti imsemmija fl-Artikoli 40 u 52, ir-rapporti relatati maċ-ċirkustanzi u l-azzjoni meħuda;

(c) ir-riżultati tal-monitoraġġ tal-post tax-xogħol użat biex ikunu vvalutati d-dozi individwali, fejn mehtieg.

3. ***Ir-rekord imsemmi fil-paragrafu 1 għandu jkun trażmess lis-sistema tad-data għal monitoraġġ radjoloġiku individwali stabbilita mill-Istat Membru f'konformità mad-dispożizzjonijiet tal-Anness VIII.*** L-informazzjoni msemmija fil-paragrafu 1 għandha tinzamm matul il-perjodu tal-hajja tax-xogħol tagħhom li jinvolvi esponimenti għar-radjazzjoni jonizzanti kif ukoll wara sakemm ikollhom jew ikunu laħqu l-età ta' 75 sena, iżda fi kwalunkwe każ għal mhux inqas minn 30 sena wara t-terminazzjoni tax-xogħol li jinvolvi esponiment. [Em. 83]

4. L-esponiment kif imsemmi fl-Artikoli 40, 51 u 52 għandha tiġi rreġistrata separatament fir-rekord imsemmi fil-paragrafu 1.

5. Fejn ir-riżultati tal-monitoraġġ jintużaw għall-ġestjoni ta' sitwazzjonijiet ta' esponiment ipplanat, għandhom isiru arranġamenti xierqa biex fir-rekords ma jiġux inkluzi esponimenti attribwiti lil sitwazzjoni ta' esponiment eżistenti jiġifieri r-radjazzjoni esterna fl-isfond jew id-dhul tar-radon mill-hamrija fil-każ ta' industriji li jipproċessaw materjal radjuattiv naturali.

Artikolu 42

Aċċess għar-riżultati

1. L-Istati Membri għandhom jesigū li r-riżultati tal-monitoraġġ individwali stabbilit fl-Artikoli 39, 40 u 52 ikunu:

(a) għad-dispożizzjoni tal-awtoritajiet kompetenti, tal-impriza, u ta' min jimpjega l-haddiema esterni;

(b) għad-dispożizzjoni tal-haddiem ikkonċernat skont l-Artikolu 43(1);

(c) ipprezentati lis-servizzi tas-saħħa fuq il-post tax-xogħol sabiex jinterpretaw l-implikazzjonijiet tar-riżultati għas-saħħa tal-bniedem, kif previst fl-Artikolu 44;

(d) ipprezentati lis-sistema tad-dejta għall-monitoraġġ radjoloġiku individwali stabbilita mill-Istat Membru skont il-paragrafu 2.

Il-Ħamis 24 ta' Ottubru 2013

2. L-Istati Membri għandhom jiddeċiedu l-arranġamenti li bihom għandhom jiġu ppreżentati r-riżultati tal-monitoraġġ individwali.
3. Is-sistema tad-dejta għall-monitoraġġ radjologiku individwali għandha mill-anqas tikkomunika d-dejta elenkata fl-Anness VIII, Taqsima A.
4. Fil-każ ta' esponiment aċċidentali jew ta' emerġenza, ir-riżultati tal-monitoraġġ individwali għandhom jiġu kkomunikati mingħajr dewmien.

*Artikolu 43**L-aċċess tal-haddiema għar-riżultati*

1. L-Istati Membri għandhom jesigū li l-haddiema jkollhom aċċess, fuq talba tagħhom, **fi żmien xieraq** għar-riżultati tal-monitoraġġ individwali tagħhom, inklużi r-riżultati tal-kejl li setgħu ntużaw biex jiġu stmati dawn ir-riżultati, jew għar-riżultati tal-valutazzjoni tad-dożi tagħhom magħmulin bhala riżultat tal-kejl fuq il-post tax-xogħol. [Em. 84]
2. L-Istati Membri għandhom jiffacilitaw l-iskambju fost l-awtoritajiet kompetenti, is-servizzi tas-saħħa fuq il-post tax-xogħol, l-esperti tal-protezzjoni mir-radjazzjoni, jew is-servizzi tad-dożimetrija fl-Unjoni, tal-informazzjoni rilevanti kollha dwar id-dożi riċevuti qabel minn haddiem sabiex jitwettaq l-eżami mediku qabel l-impjieg jew il-klassifikazzjoni bhala haddiem tal-kategorija A skont l-Artikolu 44 u biex ikun ikkontrollat aktar l-esponiment tal-haddiema.

*Artikolu 44**Sorveljanza medika tal-haddiema esposti*

1. Is-sorveljanza medika tal-haddiema esposti għandha tkun imsejsa fuq il-principji li jirregolaw il-medicina okkupazzjonali b'mod ġenerali.
2. Is-sorveljanza medika tal-haddiema tal-kategorija A għandha tkun ir-responsabbiltà tas-servizzi tas-saħħa okkupazzjonali.

Din is-sorveljanza medika għandha tippermetti li jiġi aċċertat l-istat tas-saħħa tal-haddiema sorveljati fir-rigward tal-adattabbiltà fiżika tagħhom għall-kompiti assenjati lilhom. Għal dan il-għan, is-servizzi tas-saħħa okkupazzjonali għandu jkollhom aċċess għal kull informazzjoni rilevanti li jehtieġu, inklużi l-kundizzjonijiet ambjentali fil-bini fejn isir ix-xogħol.

3. Is-sorveljanza medika għandha tinkludi:
 - (a) Eżami mediku qabel l-impjieg jew il-klassifikazzjoni bhala haddiem tal-kategorija A biex jiġi stabbilit jekk haddiem ikunx tajjeb għal post bhala haddiem tal-kategorija A li għalih il-haddiem qed jiġi kkunsidrat.
 - (b) Eżamijiet perjodiċi tas-saħħa.

L-istat tas-saħħa tal-haddiema kollha tal-kategorija A għandu jiġi eżaminat tal-inqas darba fis-sena, sabiex jiġi determinat jekk ikunux għadhom tajbin biex iwettqu d-doveri tagħhom. In-natura ta' dawn l-eżamijiet, li jistgħu jitwettqu kemm-il darba dawn jitiqesu bhala mehtieġa min-naħa tas-servizzi tas-saħħa okkupazzjonali, għandha tiddependi fuq it-tip ta' xogħol u fuq l-istat tas-saħħa tal-haddiem individwali.

3a. L-eżami tal-haddiema se ssir matul il-hin tax-xogħol u mingħajr spejjeż għalihom. [Em. 85]

4. Is-servizzi tas-saħħa okkupazzjonali jistgħu jindikaw il-htieġa li s-sorveljanza medika tissokta wara l-waqfien mix-xogħol għall-perjodu li huma jqisu mehtieġ biex tkun salvagwardjata s-saħħa tal-persuna kkonċernata.

Artikolu 45

Klassifikazzjoni medika

Ghandha tiġi stabbilita l-klassifikazzjoni medika li ġejja dwar jekk persuna tkunx tajba għax-xogħol bhala haddiem tal-kategorija A:

- (a) tajjeb/tajba;
- (b) tajjeb/tajba, suġġett għal ċerti kundizzjonijiet;
- (c) mhux tajjeb/tajba.

Artikolu 46

Projbizzjoni li jkunu impjegati jew ikklassifikati haddiema mhux tajbin għax-xogħol

L-ebda haddiem ma ghandu jiġi impjegat jew ikklassifikat għal xi perjodu f'post speċifiku bhala haddiem tal-kategorija A jekk is-sorveljanza medika tistabbilixxi li l-haddiem ma jkunx tajjeb għal dak il-post speċifiku.

Artikolu 47

Rekords mediċi

1. Ghandu jinfetħ rekord mediku għal kull haddiem tal-kategorija A u jinżamm aġġornat sakemm il-haddiem jibqa' haddiem f'dik il-kategorija. Wara dan, ghandu jinżamm sakemm l-individwu jkollu jew ikun lahaq l-età ta' 75 sena, iżda fi kwalunkwe każ għal mhux inqas minn 30 sena wara t-terminazzjoni tax-xogħol li jinvolvi esponiment għar-radjazzjoni jonizzanti.
2. Ir-rekord mediku għandu jinkludi informazzjoni dwar in-natura tal-impjieg, ir-riżultati tal-eżamijiet mediċi qabel l-impjieg jew il-klassifikazzjoni bhala haddiem tal-kategorija A, l-eżamijiet perjoċi tas-saħħa u r-rekord tad-dożi mitlub mill-Artikolu 41.

Artikolu 48

Sorveljanza medika speċjali

1. Minbarra s-sorveljanza medika tal-haddiema esposti prevista fl-Artikolu 44, ghandha tittiehed kwalunkwe azzjoni oħra kkunsidrata meħtieġa mis-servizzi tas-saħħa okkupazzjonali għall-protezzjoni tas-saħħa tal-individwi esposti, bħal aktar eżamijiet, miżuri ta' dekontaminazzjoni jew trattament urġenti ta' rimedju.
2. Is-sorveljanza medika speċjali ghandha titwettaq f'kull każ fejn tkun inqabżet id-doża effettiva annwali ta' 50 mSv f'sena jew xi wiehed mil-limiti tad-dożi l-oħra stabbiliti fl-Artikolu 10(2).
3. Il-kundizzjonijiet sussegwenti ta' esponiment għandhom ikunu suġġetti għall-ftehim min-naħa tas-servizzi tas-saħħa okkupazzjonali.

Artikolu 49

Appelli

1. L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu l-proċedura għal appell kontra s-sejbiet u d-deċizzjonijiet mehuda skont l-Artikoli 45, 46 u 48.
2. ***Il-konsultazzjoni u l-partecipazzjoni tal-haddiema u/jew tar-rappreżentanti tagħhom għandhom ikun regolati mill-Artikolu 11 tad-Direttiva tal-Kunsill 89/391/KEE*** ⁽¹⁾. [Em. 86]

⁽¹⁾ *Id-Direttiva tal-Kunsill 89/391/KEE tat-12 ta' Ġunju 1989 dwar l-introduzzjoni ta' miżuri sabiex jinkoraġġixxu titjib fis-sigurtà u s-saħħa tal-aġenti fuq ix-xogħol* (ĠU L 193, 29.6.1989, p. 1).

Il-Ħamis 24 ta' Ottubru 2013

Artikolu 50

Protezzjoni tal-ħaddiema esterni

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li s-sistema ta' monitoraġġ radjoloġiku individwali toffri lill-ħaddiema esterni protezzjoni **u kura medika** ekwivalenti għal dik tal-ħaddiema impjegati fuq bażi permanenti mill-impriża. [Em. 87]
2. L-impriża għandha tkun responsabbli, direttament jew permezz ta' ftehimiet kuntrattwali ma' min jimpjega lill-ħaddiema esterni, għall-aspetti operattivi tal-protezzjoni mir-radjazzjoni tal-ħaddiema esterni.
3. B'mod partikolari, l-impriża għandha:
 - (a) tivverifika li l-ħaddiem estern ikkonċernat kien gie ddikjarat medikament tajjeb għall-attivitàjiet li ser jiġu assenjati lill-ħaddiem;
 - (b) tiżgura li, minbarra t-taħriġ bażiku dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni msemmi fl-Artikolu 16, il-ħaddiem estern ikun irċieva taħriġ speċifiku b'rabta mal-karatteristiċi kemm taż-żona kontrollata kif ukoll tal-attivitàjiet;
 - (c) tiżgura li l-ħaddiem estern ikun ingħata t-tagħmir meħtieġ ta' protezzjoni personali;
 - (d) tiżgura li l-ħaddiem estern jirċievi monitoraġġ tal-esponiment individwali adatt għan-natura tal-attivitàjiet, u kwalunkwe monitoraġġ dożimetriku operattiv li jista' jkun meħtieġ;
 - (e) tiżgura konformità mas-sistema ta' protezzjoni kif definit fil-Kapitolu III;
 - (f) tiżgura jew tiegħu l-passi kollha xierqa biex tiżgura li wara kull attività tiġi rreġistrata d-dejta radjoloġika msemmija fl-Anness VIII, Taqsima B, punt 2 mill-monitoraġġ tal-esponiment individwali ta' kull ħaddiem estern.
4. Min jimpjega lill-ħaddiema esterni għandu, direttament jew permezz ta' ftehimiet kuntrattwali mal-impriża, jiżgura li l-protezzjoni tal-ħaddiema tiegħu mir-radjazzjoni tkun skont id-dispożizzjonijiet rilevanti ta' din id-Direttiva, b'mod partikolari billi:
 - (a) jiżgura konformità mas-sistema ta' protezzjoni kif definita fil-Kapitolu III;
 - (b) jipprovdi l-informazzjoni u t-taħriġ fil-qasam tal-protezzjoni mir-radjazzjoni kif imsemmi fl-Artikolu 16;
 - (c) jiggarrantixxi li l-ħaddiema tiegħu jkunu suġġett għall-valutazzjoni tal-esponiment u tas-sorveljanza medika skont il-kundizzjonijiet stabbiliti fl-Artikoli 37, 39 sa 48;
 - (d) jiżgura li d-dejta radjoloġika mill-monitoraġġ tal-esponiment individwali ta' kull wieħed mill-ħaddiema tiegħu skont it-tifsira tal-Anness VIII, Taqsima B, punt 1, tinzamm aġġornata fis-sistema tad-dejta għall-monitoraġġ radjoloġiku individwali msemmija fl-Artikolu 42(1)(d).
5. Il-ħaddiema esterni kollha għandhom ikunu obbligati jaġġmlu l-kontribut personali tagħhom, safejn hu prattikabbli, lejn il-protezzjoni li tingħatalhom mis-sistema ta' monitoraġġ radjoloġiku msemmija fil-paragrafu 1.

Artikolu 51

Esponimenti speċjali awtorizzati

1. F'ċirkustanzi eċċezzjonali evalwati każ b'każ, esklużi l-emerġenzi, l-awtoritajiet kompetenti jistgħu, fejn operazzjoni speċifika titlob dan, jawtorizzaw esponimenti okkupazzjonali individwali ta' haddiema volontiera identifikati li jaqbżu l-limiti tad-doża stabbiliti fl-Artikolu 10, bil-kundizzjoni li dawn l-esponimenti ikunu limitati fiż-żmien, ikkonfinati għal ċerti żoni tax-xogħol u fi hdan il-livelli massimi ta' esponiment iddefiniti għall-każ partikulari mill-awtoritajiet kompetenti. Għandhom jitqiesu l-kundizzjonijiet li ġejjin:
 - (a) il-haddiema tal-kategorija A kif definiti fl-Artikolu 38 biss jistgħu jiġu suġġetti għal esponimenti bħal dawn;
 - (b) l-apprendisti, l-istudenti, in-nisa tqal, u, jekk hemm riskju ta' dhul tar-radjunuklidi, in-nisa li jreddgħu għandhom ikunu esklużi minn tali esponimenti;
 - (c) l-impriza għandha tiġġustifika sewwa minn qabel dawn l-esponimenti u tiddiskutihom b'mod shih mal-haddiema volontarji, ir-rappreżentanti tagħhom, is-servizzi tas-saħħa okkupazzjonali jew l-espert dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni;
 - (d) l-informazzjoni dwar ir-riskji involuti u l-prekawzjonijiet li jridu jittiehdu waqt l-operazzjoni għandhom jingħataw lill-haddiema rilevanti minn qabel;
 - (e) id-doži kollha relatati ma' tali esponimenti għandhom jiġu rreġistrati separatament fir-rekord mediku msemmi fl-Artikolu 47 u r-rekord individwali msemmi fl-Artikolu 41.
2. Il-fatt li l-limiti tad-doża jinqabżu bħala riżultat ta' esponimenti speċjali awtorizzati ma għandux neċessarjament jikkostitwixxi raġuni biex il-haddiema jkunu esklużi mill-impjeg tagħhom tas-soltu jew biex ikunu ttrasferiti, mingħajr il-qbil tagħhom.
3. L-esponiment ta' ekwipaġġ tal-ispazju flivell oġhla mil-limiti tad-doża għandha tiġi mmaniġġjata bħala esponiment speċjali awtorizzat.

Artikolu 52

Esponiment okkupazzjonali ta' emerġenza

1. L-organizzazzjonijiet ta' reazzjoni f'emerġenzi għandhom jiżguraw li l-ebda haddiem ta' emerġenza ma jwettaq azzjonijiet li jirriżultaw f'doži li jaqbżu 50 mSv, għajr f'każijiet speċifiċi identifikati fil-pjan nazzjonali tal-emerġenzi. F'dawn il-każijiet, għandhom ikunu ddefiniti l-livelli ta' referenza xierqa 'l fuq minn 50 mSv. F'sitwazzjonijiet eċċezzjonali, sabiex tiġi salvata l-hajja, ikunu evitati effetti severi fuq is-saħħa kkawżati mir-radjazzjoni, jew biex jiġi evitat l-iżvilupp ta' kundizzjonijiet katastrofiċi, jista' jiġi stabbilit livell ta' referenza 'l fuq minn 100 mSv.
2. L-organizzazzjonijiet ta' reazzjoni fl-emerġenzi għandhom jiżguraw li l-haddiema tal-emerġenza li x'aktarx iwettqu azzjonijiet fejn jistgħu jinqabżu 50 mSv, ikunu volontiera li ġew infurmati b'mod ċar u komprensiv minn qabel dwar ir-riskji għas-saħħa assoċjati u dwar il-miżuri ta' protezzjoni disponibbli.
3. F'każ ta' esponiment ta' emerġenza, l-Istati Membri għandhom jesigū monitoraġġ radjoloġiku u sorveljanza medika tal-haddiema tal-emerġenza. Il-monitoraġġ individwali jew il-valutazzjoni tad-doži individwali għandhom jitwettqu kif ikun jixraq għaċ-ċirkustanzi.

Artikolu 53

Radon fuq il-postijiet tax-xogħol

1. Fi hdan il-pjan ta' azzjoni msemmi fl-Artikolu 103, l-Istati Membri għandhom jistabbilixxu livelli nazzjonali ta' referenza għall-koncentrazzjonijiet tar-radon fuq ġewwa. Dawn il-livelli ta' referenza ma għandhomx jaqbżu l-medja annwali ta' 1 000 Bq m⁻³ għall-postijiet tax-xogħol.
2. Fil-pjan ta' azzjoni nazzjonali, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-kejl tar-radon jitwettaq f'postijiet tax-xogħol li jinsabu fl-ewwel sular jew flivell taht il-livell tat-triq f'żoni fejn jista' jkun hemm ir-radon u f'tipi speċifiċi ta' postijiet tax-xogħol kif identifikat fil-pjan ta' azzjoni.

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

3. L-Istati Membri għandhom jesigū li l-imprizi li fihom jinqabeż il-livell ta' referenza nazzjonali għall-postijiet tax-xogħol eżistenti jiehdu azzjoni xierqa sabiex inaqqsu l-koncentrazzjonijiet jew l-esponimenti għar-radon, skont il-prinċipju tal-ottimizzazzjoni stabbilit fil-Kapitolu III.

4. Fejn postijiet tax-xogħol jew kmamar speċifiċi f'binjoni jkomplu jaqgħu l-livell ta' referenza minkejja l-azzjoni meħuda skont il-paragrafu 3, l-Istati Membri għandhom jimmaniġġaw din is-sitwazzjoni b'ħala sitwazzjoni ta' esponiment pplanat u japplikaw ir-rekwiżiti rilevanti għall-esponiment okkupazzjonali kif speċifikat fl-Artikolu 30.1(d).

KAPITOLU VII

PROTEZZJONI TAL-PAZJENTI U INDIVIDWI OHRA SUĖĠETTI GĦAL ESPONIMENT MEDIKU

Artikolu 54

Ġustifikazzjoni

1. L-esponiment mediku għandu juri benefiċċju nett suffiċjenti, li jiżen il-benefiċċji dijanjostiċi potenzjali totali jew l-effetti terapewtiċi li jipproduċi, inklużi l-benefiċċji diretti għas-saħħa u l-benesseri tal-individwu u l-benefiċċji għas-soċjetà, kontra d-dannu lill-individwu li jista' jikkawża l-esponiment, meta jitqiesu l-effikaċja, il-benefiċċji u r-riskji tat-tekniki alternattivi disponibbli li għandhom l-istess għan iżda li ma jinvolvu jew jinvolvu inqas esponiment għar-radazzjoni jonizzanti.

Għandu jitqies ukoll id-dannu individwali mill-esponiment tal-persunal radjoloġiku mediku u individwi oħrajn.

B'mod partikolari għandhom jiġu applikati r-rekwiżiti li ġejjin:

- (a) it-tipi ġodda kollha ta' prattiki li jinvolvu esponiment mediku għandhom jiġu ġġustifikati bil-quddiem qabel ikunu aċċettati b'mod ġenerali;
- (b) it-tipi eżistenti ta' prattiki li jinvolvu esponiment mediku għandhom ikunu riveduti kull meta tinkiseb evidenza ġdida u importanti dwar l-effikaċja jew il-konsegwenzi tagħhom;
- (c) l-esponimenti mediċi individwali kollha għandhom jiġu ġġustifikati minn qabel billi jitqiesu l-għanijiet speċifiċi tal-esponiment u l-karatteristiċi tal-individwu involut.

Jekk tip ta' prattika li tinvolvi esponiment mediku ma tkunx ġustifikata b'mod ġenerali, tali esponiment individwali speċifiku jista' jkun iġġustifikat f'ċirkustanzi speċjali, li għandhom jiġu evalwati każ b'każ u ddokumentati.

Il-parti li tippreskrewi u l-prattikant għandhom ifittxu, fejn prattikabbli, li jiksbu informazzjoni dijanjostika preċedenti jew rekords mediċi rilevanti għall-esponiment pplanat u jqisu din id-dejta biex jevitaw esponiment mhux meħtieġa.

1a. Il-persunal għandu jitharreg' regolarment u l-konformità mar-regoli applikabbli għandha tiġi monitorjata. [Em. 88]

2. L-esponiment mediku għar-riċerka bijomedika u medika għandu jiġi eżaminat minn kumitat tal-etika, stabbilit skont proċeduri nazzjonali u/jew mill-awtoritajiet kompetenti.

3. L-awtorità tas-saħħa b'mod kongunt mal-korpi professjonali adatti għandha twestaq ġustifikazzjoni speċifika għall-proċeduri radjoloġiċi mediċi li jkunu ser jitwettqu b'ħala parti minn programm ta' skrinjar tas-saħħa.

4. L-esponiment ta' dawk li joffru kura u konfort għandha juri benefiċċju nett suffiċjenti, meta jitqiesu l-benefiċċji diretti għal saħħet il-pazjent, il-benefiċċji għal min jagħti kura/konfort u d-dannu li tista' jikkawża l-esponiment.

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

5. Kwalunkwe proċedura radjoloġika medika fuq individwu asintomatiku, li għandha titwettaq għas-sejbien kmieni ta' marda, għandha tkun parti minn programm ta' skrinjar tas-saħħa, jew għandha teħtieġ ġustifikazzjoni dokumentata speċifika għal dak l-individwu mill-prattikant, f'konsultazzjoni mal-parti li tippreskrivi, billi jiġu segwiti linji gwida mill-korpi professjonali rilevanti u l-awtoritajiet kompetenti. Għandha tinghata attenzjoni speċjali lill-ghoti ta' informazzjoni lill-pazjenti, kif meħtieġ mill-Artikolu 56(3).

6. Jekk esponiment ma jkunx jista' jiġi ġġustifikat skont il-paragrafi 1 sa 5, dan għandu jkun ipprobit.

Artikolu 55

Ottimizzazzjoni

1. Id-dożi kollha dovuti għal esponiment mediku għal finijiet radjodijanostiċi u ta' radjoloġija ta' intervent għandhom jinżammu fl-izjed livell baxx raġonevolment possibbli b'konsistenza mal-ksib tal-informazzjoni meħtieġa tal-immaġni, meta jitqiesu l-fatturi ekonomiċi u soċjali.

Għall-esponiment mediċi kollha tal-individwi għal finijiet radjoterapewtiċi, l-esponiment tal-volumi fil-mira għandhom jiġu ppjanati individwalment, billi jitqies li d-dożi tal-volumi mhux fil-mira u tat-tessuti għandhom ikunu baxxi sal-inqas livell raġonevolment possibbli u konsistenti mal-iskop radjoterapewtiku intenzjonat tal-esponiment.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw l-istabbiliment, l-analiżi regolari u l-użu tal-livelli dijanjostiċi ta' referenza għall-eżamijiet radjodijanostiċi, u fejn xieraq, għall-proċeduri ta' radjoloġija ta' intervent, u d-disponibbiltà ta' gwida għal dan il-ghan.

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li għal kull proġett ta' riċerka bijomedika u medika:

(a) l-individwi kkonċernati jippartecipaw volontarjament;

(b) dawn l-individwi jiġu informati ~~għal~~ **jingħataw l-informazzjoni kollha** dwar ir-riskji tal-esponiment; [Em. 89]

(c) tiġi stabbilita restrizzjoni fuq id-doża għall-individwi li għalihom ma jkun mistenni l-ebda benefiċċju mediku dirett mill-esponiment;

(d) fil-każ tal-pazjenti li jaċċettaw b'mod volontarju li jgħaddu minn prattika dijanjostika jew terapewtika sperimentali u jkun mistennija li jirċievu benefiċċju dijanjostiku jew terapewtiku minn din il-prattika, il-livelli tad-doża kkonċernati għandhom jitqiesu fuq bażi individwali mill-prattikant u/jew mill-parti li tippreskrivi.

4. L-ottimizzazzjoni għandha tinkludi l-għażla tat-tagħmir, il-produzzjoni konsistenti ta' informazzjoni dijanjostika adegwata jew tal-eżitu terapewtiku, l-aspetti prattiki tal-proċeduri ta' esponiment mediku, l-assigurazzjoni tal-kwalità, **inkluż taħriġ xieraq għall-persunal**, u l-valutazzjoni u l-evalwazzjoni tad-doża tal-pazjent u tal-persunal jew l-attivitajiet amministrati, billi jitqiesu l-fatturi ekonomiċi u soċjali. [Em. 90]

5. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li:

(a) ikunu stabbiliti restrizzjonijiet fuq id-doża għall-esponiment ta' dawk li joffru kura u ~~konfort~~ **farag, kif ukoll għall-użu xieraq tat-tagħmir**; [Em. 91]

(b) tiġi stabbilita gwida xierqa għall-esponiment ta' dawk li joffru kura u konfort.

6. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li fil-każ ta' pazjent sottopost għal trattament jew dijanjosi bir-radjonuklidi, il-prattikant jew l-impriża, kif xieraq, jipprovdu lill-pazjent jew lit-tutor legali struzzjonijiet bil-miktub bil-ghan li d-dożi lill-persuni f'kuntatt mal-pazjent jiġu limitati safejn huwa raġonevolment possibbli u li jipprovdu informazzjoni dwar ir-riskji tar-radjazzjoni jonizzanti.

Dawn l-istruzzjonijiet għandhom jingħataw qabel il-hruġ mill-isptar jew klinika jew istituzzjoni simili.

Artikolu 56

Responsabbiltajiet

1. Il-parti li tirreferi u l-prattikant għandhom ikunu involuti fil-proċess ta' ġustifikazzjoni kif speċifikat mill-Istati Membri.

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li kull esponiment mediku jsehh taht ir-responsabbiltà klinika ta' Prattikant.
3. Il-Prattikant għandu jiżgura li l-pazjent jew it-tutor legali jinghataw informazzjoni ~~adegwata~~ **konċiż u li tinftiehem faċilment** dwar il-benefiċċji u r-riskji assoċjati mad-doża tar-radjazzjoni mill-esponiment mediku biex jippermetti l-kunsens informat. Informazzjoni simili kif ukoll il-gwida relevanti skont l-Artikolu 55(5)(b) għandha tinghata lil dawg li joffru kura u konfort. [Em. 92]
4. Aspetti prattiċi tal-proċeduri ta' esponiment mediku jistgħu jiġu ddelegati mill-impriza jew mill-Prattikant, kif xieraq, lil individwu wiehed jew aktar intitolati li jaġixxu f'dan ir-rigward f'qasam rikonossut ta' speċjalizzazzjoni.

Artikolu 57

Proċeduri

1. Għal kull tip ta' tagħmir għandhom jiġu stabbiliti protokoll bil-miktub għal kull tip ta' proċedura radjoloġika medika standard.
2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-partijiet li jippreskrivu jkollhom disponibbli linji gwida għar-riferiment għat-teħid ta' immaġni mediċi li jaqsu id-doži tar-radjazzjoni.
3. Fil-prattiki radjoloġiċi mediċi, għandu jkun involut espert tal-fizika medika, bil-livell tal-involvement tiegħu jkun proporzjonali għar-riskju radjoloġiku pprezentat mill-prattika. B'mod partikolari:
 - (a) fil-prattiki radjoterapewtiċi għajr il-prattiki standardizzati tal-mediċina nukleari terapewtika, għandu jkun involut mill-qrib espert tal-fizika medika;
 - (b) fil-prattiki standardizzati tal-mediċina nukleari terapewtika kif ukoll fil-prattiki radjodijanjostiċi u tar-radjoloġija ta' intervent, għandu jkun involut espert tal-fizika medika;
 - (c) għal proċeduri radjodijanjostiċi sempliċi oħra, għandu jkun involut espert tal-fizika medika, kif xieraq, għal konsultazzjoni u pariri dwar kwistjonijiet relatati mal-protezzjoni mir-radjazzjoni rigward l-esponiment mediku.
4. Għandhom jitwettqu verifiki kliniċi skont il-proċeduri nazzjonali.
5. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li jitwettqu revizjonijiet lokali adatti kull meta l-livelli dijanjostiċi ta' referenza jinqabzu b'mod konsistenti u li tittiehed azzjoni korrettiva fejn ikun xieraq.

Artikolu 58

Taħriġ

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li jiġu ssodisfati r-rekwiżiti tat-taħriġ u r-rikonossiment, kif stabbiliti fl-Artikoli 15,19 u 81 għall-Prattikant, l-espert tal-fizika medika u l-individwi msemmija fl-Artikolu 56(4).

Artikolu 59

Tagħmir

1. L-Istati Membri għandhom jiehdu dawg il-passi li huma meqjusa meħtieġa bil-għan li tiġi evitata l-proliferazzjoni mhux meħtieġa ta' tagħmir radjoloġiku mediku.
2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li:
 - (a) it-tagħmir radjoloġiku mediku kollu li qed jintuza jinżamm taht sorveljanza stretta rigward il-protezzjoni mir-radjazzjoni **u jintrema bi qbil mal-legiżlazzjoni xierqa fis-seħh**; [Em. 93]
 - (b) l-awtoritajiet kompetenti jkollhom disponibbli inventarju aġġornat tat-tagħmir radjoloġiku mediku għal kull stallazzjoni radjoloġika medika;
 - (c) l-impriza timplimenta programmi xierqa ta' assigurazzjoni tal-kwalità u valutazzjonijiet tad-doża jew tal-attività amministrata; u

(d) qabel l-ewwel użu tat-tagħmir għal finijiet kliniċi jitwettaq ittestjar tal-aċċettazzjoni, li jinvolvi l-espert tal-fizika medika, u wara dan jitwettaq ittestjar tal-prestazzjoni fuq bażi regolari, u wara kull proċedura ewlenija ta' manutenzjoni. **Fit-twettiq ta' tali ttestjar, l-Istati Membri għandhom josservaw il-linji gwida tal-Kummissjoni (b'mod partikolari RP162) u l-istandards Ewropej u internazzjonali applikabbli attwalment għat-tagħmir radjoloġiku mediku (IECTC62 dwar it-tagħmir elettriku fil-prattika medika, l-Istandards tal-IAEA, il-Linji Gwida ICRP).** [Em. 94]

3. L-awtoritajiet kompetenti għandhom jiehdu passi sabiex jiżguraw li jittiehdu l-miżuri neċessarji mill-impriza biex ittejjeb elementi inadegwati jew difettużi tat-tagħmir radjoloġiku mediku. Huma għandhom jadottaw ukoll kriterji speċifiċi għall-aċċettabbiltà tat-tagħmir sabiex jindikaw, fejn tkun meħtieġa azzjoni korrettiva, ta' rimedju adatta, fosthom, jekk xieraq, li t-tagħmir ma jibqax jintuża.

4. L-użu ta' tagħmir tal-fluworoskopija mingħajr apparat biex jikkontrolla r-rata tad-doża, jew mingħajr intensifikatur tal-immaġni jew apparat ekwivalenti, għandu jkun ipprojbit.

5. Kwalunkwe tagħmir użat għar-radjoloġija ta' intervent u t-tomografija komputata għandu jkollu apparat jew element li jinforma lill-prattikant bil-kwantità ta' radjazzjoni prodotta mit-tagħmir waqt il-proċedura radjoloġika medika. Kwalunkwe tagħmir radjodijanostiku mediku ieħor li jibda jintuża wara li tkun dahlet fis-seħħ din id-Direttiva għandu jkollu apparat jew element jew mezz ekwivalenti sabiex jistabbilixxi l-kwantità ta' radjazzjoni prodotta. Id-doża tar-radjazzjoni għandha tiffirma parti mir-rapport dwar l-eżami.

Artikolu 60

Prattiki speċjali

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li jintuża tagħmir radjoloġiku mediku, tekniki prattiċi u tagħmir ancillari xieraq għall-esponiment

(a) tat-tfal;

(b) bħala parti minn programm ta' skrinjar tas-saħħa;

(c) li jinvolvi doži għoljin għall-pazjent, bħar-radjoloġija ta' intervent, it-tomografija komputata jew ir-radjoterapija.

Għandha tingħata attenzjoni speċjali lill-programmi ta' assigurazzjoni tal-kwalità u lill-valutazzjoni tad-doża jew tal-attività amministrata, kif imsemmi fl-Artikolu 59(2)(c), għal dawn il-prattiki.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-prattikanti u dawk l-individwi msemmija fl-Artikolu 56(4) li jwettqu l-esponimenti imsemmija fil-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu jiksbu t-taħriġ xieraq f'dawn il-prattiki radjoloġiċi mediċi kif meħtieġ mill-Artikolu 19.

Artikolu 61

Protezzjoni speċjali waqt it-tqala u t-treddigh

1. Fil-każ ta' mara f'età li jista' jkollha t-tfal, il-parti li tirreferi u l-prattikant għandhom jistaqsu kif speċifikat mill-Istati Membri jekk tkunx tqila jew qieghda tredda', jekk rilevanti.

Jekk it-tqala ma tkunx tista' tiġi eskluża, skont it-tip ta' esponiment mediku, b'mod partikolari jekk ikunu involuti r-reġjuni addominali jew pelviċi, għandha tingħata attenzjoni speċjali lill-ġustifikazzjoni, b'mod partikolari l-urġenza, u lill-ottimizzazzjoni tal-esponiment mediku, billi jitqies l-esponiment kemm tal-omm tqila kif ukoll tat-tarbija mhux imwieled.

2. Fil-każ tan-nisa jreddghu, fil-medicina nukleari, skont it-tip ta' eżami jew trattament mediku, għandha tingħata attenzjoni speċjali lill-ġustifikazzjoni, b'mod partikolari l-urġenza, u lill-ottimizzazzjoni tal-esponiment mediku, billi jitqies l-esponiment kemm tal-omm kif ukoll tat-tarbija.

3. Mingħajr hsara għall-paragrafi 1 u 2, l-Istati Membri għandhom jiehdu miżuri sabiex iżidu l-għarfien tan-nisa li għalihom japplika dan l-Artikolu, bħal avvizi pubbliċi f'postijiet adatti.

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

Artikolu 62

Esponimenti aċċidentali u mhux intenzjonati

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li:

- (a) jittiehdu l-passi raġonevoli kollha biex jiġu minimizzati l-probabbiltà u d-daqs tal-esponimenti aċċidentali jew mhux intenzjonati tal-pazjenti mill-proċeduri radjoloġiċi mediċi kollha, filwaqt li jitqiesu l-fatturi ekonomiċi u soċjali;
- (b) għall-prattiki radjoterapewtiċi l-programm ta' assigurazzjoni tal-kwalità jinkludi studju tar-riskju ta' esponimenti aċċidentali jew mhux intenzjonati;
- (c) għall-esponimenti mediċi kollha l-impriza timplimenta sistema li tinkludi studju tar-riskju ta' esponimenti aċċidentali jew mhux intenzjonati;
- (d) l-impriza tiddikjara kemm jista' jkun malajr lill-awtoritajiet kompetenti s-sehh ta' avvenimenti sinifikanti kif iddefiniti mill-awtoritajiet, inklużi r-riżultati tal-investigazzjoni u l-miżuri korrettivi biex ikunu evitati avvenimenti bħal dawn. **Fil-każ tal-apparat mediku, l-impriza jew l-utent** ~~l-awtoritajiet kompetenti~~ għandhom **jgħaddu immedjatament** ~~jaqsmu~~ ~~l-informazzjoni~~ **kollha relevanti lill-awtoritajiet** ~~mal-awtoritajiet kompetenti~~ għas-sorveljanza ta' wara t-tqeghid fis-suq stabbilita fid-Direttiva 93/42/KEE rigward il-mezzi mediċi; **Meta neċessarju dawk l-awtoritajiet għandhom jinnotifikaw lill-awtoritajiet kompetenti l-oħra. [Em. 95]**
- (e) isiru arrangamenti biex il-parti li tippreskrivi, il-prattikant u l-pazjent jiġu infurmati dwar l-esponiment mhux intenzjonat jew aċċidentali.

Artikolu 63

Stimi tad-dożi tal-popolazzjoni

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li tiġi ddeterminata d-distribuzzjoni tal-istimi tad-doża individwali minn esponiment mediku u għandhom iqisu id-distribuzzjoni tal-etajiet u s-sess tal-popolazzjoni esposta.

KAPITOLU VIII

PROTEZZJONI TAL-MEMBRI TAL-PUBBLIKU

Taqsim 1

Protezzjoni ta' membri tal-pubbliku f'ċirkustanzi normali

Artikolu 64

Prinċipji għall-protezzjoni tal-membri tal-pubbliku

L-Istati Membri għandhom johlqu l-kundizzjonijiet mehtieġa sabieħ jiżguraw l-ahjar protezzjoni possibbli tal-membri tal-pubbliku fiċ-ċirkustanzi prevalenti, abbażi tal-prinċipji stabbiliti fil-Kapitolu III dwar is-sistema ta' protezzjoni mir-radjazzjoni u japplikaw ir-rekwiżiti stabbiliti f'dan il-Kapitolu.

Artikolu 65

Protezzjoni operattiva tal-membri tal-pubbliku

1. Il-protezzjoni operattiva tal-membri tal-pubbliku f'ċirkustanzi normali minn Prattiki suġġetti għall-ghoti ta' liċenzja għandhom jinkludu l-arrangamenti u l-istharrig kollha sabieħ jinstabu u jiġu eliminati l-fatturi li, waqt kull operazzjoni li tinvolvi esponiment għar-radjazzjoni jonizzanti, x'aktarx johlqu riskju ta' esponiment għall-membri tal-pubbliku li ma jistax jiġi injorat mil-lat ta' protezzjoni mir-radjazzjoni. Din il-protezzjoni għandha tinkludi l-kompiti li ġejjin:

- (a) eżami u approvazzjoni tal-pjani għall-istallazzjonijiet li jinvolvu riskju ta' esponiment, u tas-sit propost għal dawn l-istallazzjonijiet fit-territorju kkonċernat, mil-lat ta' protezzjoni mir-radjazzjoni;

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

- (b) l-aċċettazzjoni fis-servizz ta' istallazzjonijiet godda li jinvolvu riskju ta' esponiment, bil-kundizzjoni li tinghata protezzjoni adegwata kontra kull esponiment jew kontaminazzjoni radjuattiva li tista' testendi lil hinn mill-perimetru, billi jitqiesu, jekk rilevanti, kundizzjonijiet demografiċi, meteoroloġiċi, ġeoloġiċi, idroloġiċi u ekoloġiċi;
- (c) eżami u approvazzjoni tal-pjani għar-rimi ta' effluwenti radjuattivi.

Dawn il-kompiti għandhom jitwettqu skont ir-regoli stabbiliti mill-awtoritajiet kompetenti abbażi tar-riskju ta' esponiment involut.

2. L-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi **u tippubblika** limiti awtorizzati għar-rimi tal-effluwenti radjuattivi. Dawn l-awtorizzazzjonijiet għar-rimi għandhom [Em. 96]

- (a) iqisu **d-dożi li jirċievu l-persuni mill-pubbliku mis-sitwazzjonijiet eżistenti antropoġeniċi u mill-attivitajiet l-oħra ppjanati kif ukoll ir-riżultati** ~~r-riżultati~~ tal-ottimizzazzjoni tal-esponiment tal-pubbliku; [Em. 97]
- (b) jirriflettu l-prattika tajba fit-thaddim ta' faċilitajiet simili;
- (c) ihallu margni għall-flessibbiltà operattiva ta' faċilità.

Artikolu 66

Stima tad-dożi għal membri tal-pubbliku

1. L-Istati Membri għandhom, abbażi tar-riskju ta' esponiment involut, jistabbilixxu sistema għall-istima tad-dożi għall-membri tal-pubbliku minn sitwazzjonijiet ta' esponiment ipplanat.
2. L-awtoritajiet kompetenti għandhom jidentifikaw il-prattiki fejn għandha titwettaq valutazzjoni realistika tad-dożi għall-membri tal-pubbliku. Għal Prattiki oħrajn, l-Istati Membri għandhom jesigū biss valutazzjoni tal-iskrinjar b'dejta generika.
3. Għall-valutazzjoni realistika tad-dożi għall-membri tal-pubbliku, l-awtorità kompetenti għandha:
- (a) tiżgura li l-istimi tad-doża għall-prattiki kif imsemmija fl-Artikolu 65 isuru kemm jista' jkun b'mod realistiku għal persuni rappreżentattivi;
- (b) tiddeċiedi dwar il-frekwenza tal-valutazzjonijiet u tiegħu l-passi meħtieġa biex tidentifika l-persuna rappreżentattiva, billi tqis il-mogħdijiet effettivi għat-trażmissjoni tas-sustanzi radjuattivi;
- (c) tiżgura, filwaqt li tqis ir-riskji radjoloġiċi, li l-istimi tad-dożi għall-membri tal-pubbliku jinkludu:
- (i) valutazzjoni tad-dożi minhabba radjazzjoni esterna, li tindika, fejn xieraq, il-kwalità tar-radjazzjoni inkwistjoni;
- (ii) valutazzjoni tat-tehid tar-radjonuklidi, li tindika n-natura tar-radjonuklidi u, fejn meħtieġ, l-istati fiżiċi u kimiċi tagħhom, u l-istabbiliment tal-attività u l-koncentrazzjonijiet ta' dawn ir-radjonuklidi;
- (iii) valutazzjoni tad-dożi li l-persuna rappreżentattiva x'aktarx li tirċievi u speċifikazzjoni tal-karatteristiċi tal-persuna rappreżentattiva;
- (d) tesigū li jinżammu rekords u li jkunu disponibbli għall-partijiet interessati kollha relatati mal-kejl tal-esponiment estern, l-istimi tat-tehid tar-radjonuklidi u l-kontaminazzjoni radjuattiva, u r-riżultati tal-valutazzjoni tad-dożi riċevuti mill-persuna rappreżentattiva.

Artikolu 67

Monitoraġġ tar-rimi radjuattiv

1. L-Istati Membri għandhom jesigū li l-impriza responsabbli għal Prattiki fejn tinghata awtorizzazzjoni għar-rimi timmonitorja sewwa r-rimi radjuattiv li jsir fl-arja jew dak likwidu fl-ambjent u li tirrapporta r-riżultati ta' dan il-monitoraġġ lill-awtorità kompetenti.

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

2. L-Istati Membri għandhom jesigū li kull impriża responsabbli għal reattur tal-enerġija nukleari jew għal impjant ta' proċessar mill-ġdid, timmonitorja r-rimi fi thaddim normali skont l-informazzjoni standardizzata magħżula għall-monitoraġġ u r-rappurtar lill-Kummissjoni Ewropea kif stabbilit fir-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 2004/2/Euratom ⁽¹⁾.

Artikolu 68

Kompiti għall-impriži

1. L-Istati Membri għandhom jesigū li l-impriża twettaq il-kompiti li ġejjin:

- (a) tilhaq u żżomm ~~l-ogħla~~ ~~l-ahjar~~ livell ta' protezzjoni **tas-saħħa pubblika u l-ambjent**; [Em. 98]
- (b) tikkontrolla l-effikaċja u l-manutenzjoni tal-apparat tekniku;
- (c) l-aċċettazzjoni fis-servizz, mil-lat ta' sorveljanza tal-protezzjoni mir-radjazzjoni, ta' tagħmir u proċeduri għall-kejl u l-valutazzjoni, kif xieraq, tal-esponiment tal-membri tal-pubbliku u l-kontaminazzjoni radjuattiva tal-ambjent;
- (d) il-kalibrazzjoni regolari tal-istrumenti tal-kejl u kontroll regolari li huma tajbin għas-servizz u li qed jintużaw sewwa.

2. L-esperti dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni u, fejn xieraq, l-uffiċjali għall-protezzjoni mir-radjazzjoni għandhom ikunu involuti fit-twettiq tal-kompiti msemmija fil-paragrafu 1.

Artikolu 69

Programm ta' monitoraġġ tal-ambjent

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li jkun hemm programm adegwat għall-monitoraġġ tal-ambjent biex jiġi smat l-esponiment tal-membri tal-pubbliku.

Taqsimha 2

Sitwazzjonijiet ta' esponiment ta' emerġenza

Artikolu 70

Reazzjoni ta' emerġenza

1. ~~L-Istati~~ ~~stati~~ Membri għandhom jesigū li l-impriża responsabbli għal prattika **licenzjata** tinnotifika immedjatament lill-awtoritajiet kompetenti b'kull emerġenza li ssehh fil-facilità tagħha jew li tkun relatata mal-attivitajiet tagħha u tiegħu l-azzjoni kollha xierqa biex tnaqqas il-konsegwenzi. [Em. 99]

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, fil-każ ta' emerġenza fit-territorju tagħha, l-impriża tagħmel valutazzjoni provvizorja inizjali taċ-ċirkustanzi u l-konsegwenzi tal-emerġenza u tassisti b'miżuri protettivi.

2a. L-Istati Membri għandhom jinfurmaw lil xulxin immedjatament dwar kwalunkwe emerġenza tar-radjazzjoni li tkun ġrat fit-territorju tagħhom. [Em. 100]

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li jkunu previsti miżuri protettivi fir-rigward ta':

- (a) is-sors tar-radjazzjoni, sabiex jitnaqqsu jew jitwaqqfu r-radjazzjoni u l-emissjoni diretti tar-radjonuklidi, jew sabiex jiġu evitati l-esponiment jew il-kontaminazzjoni li jirriżultaw minn sorsi orfni;
- (b) l-ambjent, sabiex jitnaqqas it-trasferiment ta' sustanzi radjuattivi lill-individwi;
- (c) l-individwi, sabiex jitnaqqas l-esponiment **u biex ikunu infurmati bis-sħiħ, malajr kemm jista' jkun, dwar ir-riskji u l-effetti sekondarji possibbli tal-emerġenza li tkun ġrat** [Em. 101].

⁽¹⁾ ĠU L 2, 6.1.2004, p. 36.

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

4. F' każ ta' emerġenza fit-territorju tiegħu jew barra minnu, l-Istat Membru jew l-awtorità għar-reazzjoni fl-emerġenzi għandhom jesigū:
- (a) l-organizzazzjoni ta' miżuri protettivi xierqa, billi jitqiesu l-karatteristiċi reali tal-emerġenza u skont l-istrategġja ottimizzata għall-protezzjoni bhala parti minn pjan ta' reazzjoni għall-emerġenzi, fejn l-elementi li għandhom jiġu inklużi fil-pjan ta' reazzjoni għall-emerġenzi huma indikati fl-Anness IX, Taqsima B;
- (b) il-valutazzjoni u r-reġistrazzjoni tal-konsegwenzi tal-emerġenza u tal-effikaċja tal-miżuri protettivi.
5. L-Istat Membru jew l-awtorità għar-reazzjoni fl-emerġenzi għandhom, jekk is-sitwazzjoni titlob dan, jiżguraw li tkun prevista l-organizzazzjoni tat-trattament mediku tal-vittmi.

Artikolu 71

Informazzjoni lil membri tal-pubbliku li jistgħu jiġu affettwati f'każ ta' emerġenza

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li membri tal-pubbliku li jistgħu jiġu affettwati f'każ ta' emerġenza jinghataw informazzjoni dwar il-miżuri ta' protezzjoni tas-saħha applikabbli għalihom u dwar l-azzjoni li għandhom jieħdu f'każ ta' emerġenza bhal din. **Dan jikkonċerna, għallinqas, il-persuni li jgħixu f'raġġ ta' 50 km madwar installazzjoni riskjuża. [Em. 102]**
2. L-informazzjoni mogħtija għandha tinkludi tal-inqas l-elementi stabbiliti fl-Anness X, Taqsima A.
3. L-informazzjoni għandha tiġi kkomunikata lill-membri tal-pubbliku msemmija fil-paragrafu 1 mingħajr ma ssir l-ebda talba.
4. L-Istati Membri għandhom jaġġornaw l-informazzjoni u jiċċirkolawha f'intervalli regolari u kull meta jkun hemm tibdil sinifikanti. Din l-informazzjoni għandha tkun disponibbli b'mod permanenti għall-pubbliku.

Artikolu 72

Informazzjoni lill-membri tal-pubbliku li fil-fatt jiġu affettwati f'każ ta' emerġenza

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, meta ssehh emerġenza, il-membri tal-pubbliku li fil-fatt ikunu affettwati jiġu infurmati mingħajr dewmien bil-fatti tal-emerġenza, bil-passi li għandhom jittieħdu u, kif ikun xieraq, bil-miżuri għall-protezzjoni tas-saħha applikabbli għal dawn il-membri tal-pubbliku.
2. L-informazzjoni mogħtija għandha tinkludi dawk il-punti li hemm fl-Anness X, Taqsima B li jkunu rilevanti għat-tip ta' emerġenza.

Artikolu 72a

Informazzjoni għall-pubbliku ġenerali

Kulmeta tiġi nnotifikata sitwazzjoni ta' urġenza, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li jinfurmaw lill-popolazzjoni malajr kemm jista' jkun.

L-informazzjoni neċessarja għall-istmar tas-sitwazzjoni u tal-evoluzzjoni tagħha għandha tiġi ppubblikata, jiġifieri l-informazzjoni u l-previżjonijiet dwar il-kundizzjonijiet metereoloġiċi, l-attività tal-ajru u d-depożiti fil-hamrija, ir-rati tad-doża esterna u l-livelli ta' kontaminazzjoni tal-ikel kritiku. L-awtoritajiet kompetenti għandhom jagħmlu pubbliċi l-previżjonijiet tad-doża effettiva u tad-doża ekwivalenti għall-orgnau kritiċi, l-interventi previsti u li saru, id-doži residwi mistennija u dawk effettivi. [Em. 103]

Taqsima 3

Sitwazzjonijiet ta' esponiment eżistenti

Artikolu 73

Żoni kontaminati

1. L-istrategġji għall-ġestjoni ta' żoni kontaminati għandhom jinkludu, fejn applikabbli, dawn li ġejjin:
- (a) deskrizzjoni tar-reġjuni affettwati u identifikazzjoni tal-membri tal-pubbliku affettwati;

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

- (b) konsiderazzjoni tal-htieġa għal u l-firxa tal-miżuri protettivi applikati għar-reġjuni affettwati u l-membri tal-pubbliku;
 - (c) konsiderazzjoni tal-htieġa li jiġi evitat jew ikkontrollat l-aċċess għar-reġjuni affettwati, jew li jkunu imposti restrizzjonijiet fuq il-kundizzjonijiet tal-ghajxien f'dawn ir-reġjuni;
 - (d) valutazzjoni tal-esponiment ta' gruppi differenti fil-popolazzjoni u valutazzjoni tal-mezzi disponibbli għall-individwi biex jikkontrollaw l-esponiment personali tagħhom;
 - (e) l-għanijiet u l-miri fit-tul li qed issegwi l-istrategġija u l-livelli ta' referenza korrispondenti.
2. Fil-każ ta' żoni b'kontaminazzjoni residwa fuq perjodu fit-tul li fihom l-Istat Membru jkun iddeċieda li jippermetti l-abitazzjoni u t-tkomplija tal-attivitàet soċjali u ekonomiċi, l-Istati Membri għandhom jiżguraw, f'konsultazzjoni mal-partijiet interessati, li jkun hemm arrangamenti, kif meħtieġa, għall-kontroll kontinwu tal-esponiment bil-għan li jkunu stabbiliti kundizzjonijiet tal-ghajxien li jistgħu jitqiesu bhala normali, fosthom:
- (a) l-istabbiliment ta' livelli ta' referenza konsistenti mal-hajja ta' kuljum;
 - (b) l-istabbiliment ta' infrastruttura biex ikunu appoġġjati miżuri protettivi ta' għajnuna mill-persuna nnifisha fiż-żoni affettwati, bħal għoti ta' informazzjoni, pariri u monitoraġġ.

Artikolu 74

Radon fl-abitazzjonijiet u f'bini b'aċċess għall-pubbliku

1. Fi hdan il-pjan ta' azzjoni msemmi fl-Artikolu 103, l-Istati Membri għandhom jistabbilixxu livell ta' referenza nazzjonali għall-koncentrazzjonijiet fuq ġewwa tar-radon, li ma għandhomx jaqbżu (bhala medja annwali):
- (a) 200 Bq m-3 għal abitazzjonijiet godda u bini ġdid b'aċċess għall-pubbliku;
 - (b) 300 Bq m-3 għall-abitazzjonijiet eżistenti;
 - (c) 300 Bq m-3 għall-bini eżistenti b'aċċess għall-pubbliku. F'każijiet speċifiċi fejn il-hin tal-okkupanza jkun baxx, jista' jiġi stabbilit livell ta' referenza sa 1 000 Bq m-3
2. Skont il-pjan ta' azzjoni nazzjonali, l-Istati Membri għandhom
- (a) jidentifikaw l-abitazzjonijiet eżistenti li jaqbżu l-livell ta' referenza u biex jinkoraġġixxu miżuri għat-tnaqqis tar-radon fl-abitazzjonijiet eżistenti fejn jinqabżu l-livelli ta' referenza;
 - (b) jiżguraw li l-miżuri għar-radon jitwettqu f'bini b'aċċess għall-pubbliku f'żoni fejn jista' jkun hemm ir-radon.
3. L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu kodiċijiet speċifiċi għall-bini biex jevitaw id-dhul tar-radon mill-hamrija u, kif speċifikat fil-pjan ta' azzjoni nazzjonali, mill-materjali tal-bini, u jesigu konformità ma' dawn il-kodiċijiet tal-bini, b'mod partikolari f'żoni fejn jista' jkun hemm ir-radon, sabiex jevitaw koncentrazzjonijiet tar-radon li jaqbżu l-livell ta' referenza għall-bini ġdid.
4. L-Istati Membri għandhom jipprovdu informazzjoni lokali u nazzjonali dwar il-koncentrazzjonijiet prevalenti tar-radon, dwar ir-riskji assoċjati għas-saħħa u dwar il-mezzi tekniċi disponibbli għat-tnaqqis tal-koncentrazzjonijiet eżistenti tar-radon.

Artikolu 75

Materjali tal-bini

1. Ir-rekwiżiti stabbiliti f'dan l-Artikolu għandhom japplikaw għal dan li ġej:
- (a) materjali tal-bini li jkunu identifikati u elenkati mill-awtorità kompetenti rilevanti bhala li huma ta' thassib mil-lat ta' protezzjoni mir-radjazzjoni, meta titqies il-lista indikattiva ta' materjali stabbilita fl-Anness XI fir-rigward tar-radjazzjoni gamma emessa tagħhom; jew

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

- (b) materjali tal-bini li l-awtorità tkun iavalutathom bhala ta' thassib fil-pjan ta' azzjoni nazzjonali għar-radon, kif speċifikat fl-Artikolu 103.
2. Għat-tipi identifikati ta' materjali tal-bini, l-industriji li jqiegħdu fis-suq dawn il-materjali
- (a) għandhom jiddeterminaw il-koncentrazzjonijiet tar-radjonuklidi speċifikati fl-Anness VII;
- (b) għandhom jipprovdu informazzjoni lill-awtorità kompetenti dwar ir-riżultati tal-kejl u l-indiċi korrispondenti tal-koncentrazzjoni tal-attività, kif iddefinit fl-Anness VII.
3. L-awtorità kompetenti għandha tiżgura li t-tipi ta' materjali tal-bini identifikati jiġu klassifikati, kif stabbilit fl-Anness VII, abbażi tal-użu intenzjonat tagħhom u l-indiċi tal-koncentrazzjoni tal-attività.
4. It-tipi identifikati ta' materjali tal-bini li x'aktarx ma jagħtux dozi li jaqbzu l-livell ta' referenza ta' 1 mSv kull sena għall-esponiment estern fuq ġewwa mill-materjali tal-bini, aktar mill-esponiment estern prevalenti fuq barra, għandhom ikunu eżentati mir-rekwiziti fil-livell nazzjonali, mingħajr hsara għall-Artikolu 103. Dawn il-materjali tal-bini għandhom madankollu jiġu mmonitorjati aktar sabiex ikun żgurat li l-koncentrazzjoni tal-attività tkompli tikkonforma ma' dan il-livell ta' referenza. Il-materjali tal-bini tal-kategorija A kif speċifikati fl-Anness VII għandhom ikunu eżentati minn kull restrizzjoni rigward it-tqegħid tagħhom fis-suq fl-Unjoni.
5. Għat-tipi identifikati ta' materjali tal-bini li x'aktarx jagħtu dozi li jaqbzu l-livell ta' referenza ta' 1 mSv kull sena għall-esponiment estern fuq ġewwa mill-materjali tal-bini, aktar mill-esponiment estern prevalenti fuq barra, l-awtorità kompetenti għandha tiddeċiedi dwar miżuri xierqa, li jvarjaw mir-reġistrazzjoni u l-applikazzjoni ġenerali tal-kodiċijiet rilevanti tal-bini għal restrizzjonijiet speċifiċi dwar l-użu previst ta' tali materjali.
6. L-informazzjoni dwar it-tipi identifikati ta' materjali tal-bini, rilevanti għall-implimentazzjoni tal-kodiċijiet tal-bini, inklużi l-koncentrazzjonijiet tar-radjonuklidi tagħhom, l-indiċi ta' koncentrazzjoni tal-attività u l-klassifikazzjoni korrispondenti, għandha ssir disponibbli qabel ma jitpoġġew fis-suq.

KAPITOLU IX

PROTEZZJONI TAL-AMBJENT

Artikolu 76

Kriterji ambjentali

L-Istati Membri għandhom jinkludu, fil-qafas legali tagħhom għall-protezzjoni mir-radjazzjoni u b'mod partikolari fis-sistema ġenerali għall-protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem, dispożizzjoni għall-protezzjoni mir-radjazzjoni ta' speċijiet mhux umani fl-ambjent. Dan il-qafas legali għandu jintroduċi kriterji ambjentali mmirati sabiex jiproteġu l-popolazzjonijiet ta' speċijiet mhux umani vulnerabbli jew rappreżentattivi fid-dawl tal-importanza tagħhom bhala parti mill-ekosistema. Fejn ikun xieraq, għandhom jiġu identifikati tipi ta' prattiki li għalihom ikun meħtieġ kontroll regolatorju sabiex jiġu implimentati r-rekwiziti ta' dan il-qafas legali. **Għal dan il-għan, l-Istati Membri jsaħħu r-riċerka f'dan il-qasam u jaġġornaw il-qafas legali biex titqies kif xieraq kwalunkwe sejba ġdida. [Em. 104]**

Artikolu 77

Limiti awtorizzati fuq ir-rimi

L-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri, meta jstabbilixxu limiti awtorizzati għar-rimi ta' effluwenti radjuattivi, skont l-Artikolu 65(2), għandhom jiżguraw ukoll protezzjoni adegwata tal-ispeċijiet mhux umani. Għal dan il-għan, tista' ssir valutazzjoni ta' skrinjar ġenerika biex tkun pprovdata l-assigurazzjoni li ntlahqu l-kriterji ambjentali.

Artikolu 78

Rilaxx aċċidentali

L-Istati Membri għandhom jesigū li l-imprizi jiehdu l-miżuri tekniċi xierqa sabiex jevitaw hsara ambjentali sinifikanti f'każ ta' rilaxx aċċidentali jew biex itaffu l-livell ta' din il-hsara. **L-awtoritajiet nazzjonali jipprovdu għal kontrolli aleatorji perjodiċi tas-siti jew l-installazzjonijiet, kif ukoll tal-prattiki użati mill-imprizi, sabiex jiżguraw li tali miżuri qed jittiehdu jew huma implimentati. [Em. 105]**

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

Artikolu 79

Monitoraġġ ambjentali

Meta jistabbilixxu programmi ta' monitoraġġ ambjentali, jew jesigu li jitwettqu programmi b'hal dawn, l-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri għandhom jinkludu speċijiet mhux umani rappreżentattivi, ~~jekk meħtieġa, kif ukoll~~ **kif** ukoll mezzi ambjentali li jikkostitwixxu mogħdija għall-esponent tal-membri tal-pubbliku. **Sabiex jitjiebu t-trasparenza u l-effettività tal-miżuri meħuda, l-awtoritajiet nazzjonali tal-Istati Membri jiskambjaw b'mod regolari data u informazzjoni dwar il-monitoraġġ tar-radjutattività ambjentali, inkluż it-tixrid immedjat ta' data ġdida.** [Em. 106]

KAPITOLU X

REKWIŻITI GHALL-KONTROLL REGULATORJU

Taqsim 1

Infrastruttura istituzzjonali

Artikolu 80

Awtorità kompetenti

1. L-Istati Membri għandhom jaħru awtorità jew awtoritajiet kompetenti biex iwettqu **l-kontroll regulatorju** ~~previst~~ **previst** ~~kompetenti~~ **previst** f'din id-Direttiva. **L-awtorità jew l-awtoritajiet kompetenti joperaw b'mod indipendenti minn kwalunkwe istituzzjoni li tippromwovi jew topera l-enerġija nukleari.** [Em. 107]

1a. Kull Stat Membru għandu jiżgura li l-partecipazzjoni tal-pubbliku tkun infurzata skont il-leġislazzjoni nazzjonali mill-awtorità kompetenti tal-Istati Membri meta l-limiti tad-doża jiġu stabbiliti jew emendati. [Em. 108]

1b. Il-proċeduri tal-partecipazzjoni pubblika għandhom jinkludu perjodi ta' żmien raġonevoli għall-fażijiet differenti, li jippermettu żmien biżżejjed biex il-pubbliku jkun infurmat u biex dan jipprepara ruhu u jippartecipa b'mod effettiv fit-teħid tad-deċiżjonijiet. [Em. 109]

1c. L-awtorità kompetenti għandha tiżgura li fid-deċiżjoni għal-limiti tad-doża jitqies kif xieraq ir-riżultat tal-partecipazzjoni pubblika. [Em. 110]

2. L-Istati Membri għandhom jgħaddu lill-Kummissjoni l-isem u l-indirizz tal-awtorità jew l-awtoritajiet kompetenti u l-oqsma ta' kompetenza rispettivi tagħhom sabiex jassiguraw komunikazzjoni rapida ma' dawn l-awtoritajiet.

3. Meta Stat Membru jkollu aktar minn awtorità kompetenti waħda għall-kontroll tas-sorsi sigillati ta' attività għolja jew tas-sorsi orfni, dan għandu jahtar punt wiehed ta' kuntatt għall-komunikazzjoni mal-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri l-oħra.

4. L-Istati Membri għandhom jgħaddu lill-Kummissjoni kull bidla fl-informazzjoni msemmija fil-paragrafi 2 u 3.

5. Il-Kummissjoni għandha tikkomunika l-informazzjoni msemmija fil-paragrafi 2, 3 u 4 lill-awtoritajiet kompetenti kollha u perjodikament għandha tippubblikaha fil-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea, f'intervalli ta' mhux aktar minn sentejn.

Artikolu 81

Rikonoxximent tas-servizzi u l-esperti

1. L-Istati Membri għandhom jagħmlu l-arranġamenti meħtieġa għar-rikonoxximent ta':

(a) is-servizzi tas-saħħa okkupazzjonali;

(b) is-servizzi tad-dożimetrija;

(c) l-esperti dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoniu **l-uffiċjali tal-protezzjoni mir-radjazzjoni** [Em. 111];

(d) l-esperti tal-fizika medika.

L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu dispożizzjonijiet biex tkun żgurata l-kontinwità tal-għarfien espert **u l-indipendenza** ta' dawn is-servizzi u l-esperti. [Em. 112]

2. L-Istati Membri għandhom jispesifikaw ir-rekwiżiti għar-rikonoxximent u jikkomunikawhom lill-Kummissjoni flimkien mal-isem u l-indirizz tal-awtoritajiet kompetenti responsabbli għar-rikonoxximent. L-Istati Membri għandhom jikkomunikaw kull bidla f'din l-informazzjoni.

3. L-Istati Membri għandhom jispesifikaw is-servizzi jew l-esperti l-oħra li jehtieġu kwalifiki partikolari dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni u, fejn ikun xieraq, il-proċess għar-rikonoxximent ta' dawn il-kwalifiki.

4. Il-Kummissjoni għandha tagħmel l-informazzjoni riċevuta skont il-paragrafu 2 disponibbli għall-Istati Membri.

Artikolu 82

Servizzi tas-saħha okkupazzjonali

Is-servizzi tas-saħha okkupazzjonali għandhom iwettqu sorveljanza medika tal-haddiema esposti fir-rigward tal-esponiment tagħhom għar-radjazzjoni jonizzanti u jekk ikunux tajbin għall-kompiti assenjati lilhom.

Artikolu 83

Servizzi ta' dozimetrija

Is-servizzi tad-dozimetrija għandhom jistabbilixxu d-doża interna u esterna għall-haddiema esposti suġġetti għal monitoraġġ individwali sabiex tiġi rreġistrata d-doża f'kooperazzjoni mal-impriza u s-servizz tas-saħha okkupazzjonali. Is-servizzi tad-dozimetrija għandhom jinkludu l-kalibrazzjoni, il-qari u l-interpretazzjoni tat-tagħmir tal-monitoraġġ individwali, u l-kejl tar-radjuattività fil-gisem tal-bniedem u f'kampjuni bijoloġiċi.

Artikolu 84

Espert dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni

1. L-espert dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni għandu, abbażi ta' ġudizzju professjonali, kejl u valutazzjonijiet, jagħti parir kompetenti lill-impriza dwar kwistjonijiet relatati mal-esponiment okkupazzjonali u l-esponiment tal-pubbliku.

2. Il-parir tal-espert dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni għandu jkopri, iżda ma jkunx limitat għal, dan li ġej:

(a) pjani għal installazzjonijiet ġodda u l-aċċettazzjoni fis-servizz ta' sorsi ta' radjazzjoni ġodda jew modifikati fir-rigward ta' xi kontroll tal-iġinerija, elementi tad-disinn, elementi tas-sikurezza u tagħmir ta' twissija rilevanti għall-protezzjoni mir-radjazzjoni;

(b) il-kategorizzazzjoni taż-żoni kontrollati jew sorveljati;

(c) il-klassifikazzjoni tal-haddiema;

(d) il-kontenut tal-programmi ta' monitoraġġ tal-post tax-xogħol u individwali;

(e) l-istrumenti għall-monitoraġġ tar-radjazzjoni xierqa li għandhom jintużaw;

(f) il-metodi xierqa ta' dozimetrija persunali;

(g) l-ottimizzazzjoni u l-istabbiliment ta' restrizzjonijiet xierqa fuq id-doża;

(h) l-assigurazzjoni tal-kwalità;

(i) il-programm ta' monitoraġġ ambjentali;

(j) ir-rekwiżiti għar-rimi tal-iskart radjuattiv;

(k) l-arranġamenti għall-prevenzjoni tal-aċċidenti u l-incidenti;

(l) l-istat ta' preparazzjoni u r-reazzjoni f'sitwazzjonijiet ta' esponiment ta' emerġenza;

(m) il-programmi ta' tahrig u tahrig mill-ġdid għall-haddiema esposti.

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

3. Fejn ikun xieraq, il-kompitu tal-espert dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni jista' jitwettaq minn grupp ta' speċjalisti li flimkien ikollhom il-kompetenza esperta meħtieġa.

Artikolu 85

Espert tal-fizika medika

1. Fl-ambjent tal-kura tas-saħħa, l-espert tal-fizika medika għandu, kif xieraq, jaġixxi jew jagħti pariri speċjalizzati dwar kwistjonijiet marbuta mal-fizika tar-radjazzjoni kif applikata għall-esponiment mediku.

2. Skont il-prattika radjoloġika medika, l-espert tal-fizika medika għandu jiehu r-responsabbiltà għad-dożimetrija, inkluż il-kejl fiziku għall-ewalwazzjoni tad-doża mogħtija lill-pazjent, jagħti pariri dwar it-tagħmir radjoloġiku mediku, u jikkontribwixxi b'mod partikolari għal dan li ġej:

- (a) l-ottimizzazzjoni tal-protezzjoni mir-radjazzjoni għall-pazjenti u individwi oħra suġġetti għal esponiment mediku, fosthom l-applikazzjoni u l-użu ta' livelli ta' referenza dijanjostiċi;
- (b) id-definizzjoni u t-twettiq tal-assigurazzjoni tal-kwalità tat-tagħmir radjoloġiku mediku;
- (c) it-thejjija tal-ispeċifikazzjonijiet tekniċi għat-tagħmir radjoloġiku mediku u d-disinn tal-istallazzjoni;
- (d) is-sorveljanza tal-istallazzjonijiet radjoloġiċi mediċi rigward il-protezzjoni mir-radjazzjoni;
- (e) l-għażla tat-tagħmir meħtieġ biex jitwettaq il-kejl għall-protezzjoni mir-radjazzjoni;
- (f) it-taħriġ tal-prattikanti u persunal iehor f'aspetti rilevanti tal-protezzjoni mir-radjazzjoni.

(fa) stabbiliment ta' proċeduri dokumentati għall-għoti ta' informazzjoni u taħriġ lill-haddiema esposti. [Em. 113]

Fejn ikun xieraq, ix-xogħol tal-espert tal-fizika medika jista' jitwettaq minn servizz tal-fizika medika.

Artikolu 86

Uffiċjal għall-protezzjoni mir-radjazzjoni

1. L-Istati Membri għandhom jiddeċiedu f'liema prattiki tkun meħtieġa l-hatra ta' uffiċjal għall-protezzjoni mir-radjazzjoni sabiex iwettaq kompiti ta' protezzjoni mir-radjazzjoni f' impriża partikolari. L-Istati Membri għandhom jesigu li l-impriži jipprovdu lill-uffiċjali għall-protezzjoni mir-radjazzjoni bil-mezzi meħtieġa biex huma jwettqu d-doveri tagħhom. L-uffiċjal għall-protezzjoni mir-radjazzjoni għandu jirrapporta direttament lill-impriża.

2. Skont in-natura tal-prattika, il-kompiti tal-uffiċjal għall-protezzjoni mir-radjazzjoni jistghu jinkludu dawn li ġejjin:
- (a) li jiżgura li l-hidma bir-radjazzjoni titwettaq skont ir-rekwiżiti ta' kwalunkwe proċedura speċifikata jew regola lokali;
 - (b) li jissorvelja l-implimentazzjoni tal-programm għall-monitoraġġ tal-post tax-xogħol;
 - (c) li jzomm rekords adegwati tas-sorsi radjuattivi;
 - (d) li jwettaq valutazzjonijiet perjodiċi tal-kundizzjoni tas-sistemi tas-sikurezza u ta' twissija rilevanti;
 - (e) li jissorvelja l-implimentazzjoni tal-programm ta' monitoraġġ persunali;
 - (f) li jissorvelja l-implimentazzjoni tal-programm ta' sorveljanza tas-saħħa;
 - (g) li jipprovdi lill-impjegati l-godda introduzzjoni għar-regoli u l-proċeduri lokali;
 - (h) li jagħti parir u kummenti dwar il-pjanijiet ta' hidma;
 - (i) li jawtorizza l-pjanijiet ta' hidma;
 - (j) li jipprovdi rapporti lill-manigment lokali;

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

- (k) li jippartecipa fl-arranġamenti għall-prevenzjoni, l-istat ta' preparazzjoni u r-reazzjoni għas-sitwazzjonijiet ta' esponent ta' emerġenza;
- (l) li jservi bhala punt ta' kuntatt mal-espert dwar il-protezzjoni mir-radjazzjoni.

(la) stabbiliment ta' proċeduri dokumentati għall-għoti ta' informazzjoni u taħriġ lill-haddiema esposti. [Em. 114]

Il-kompitu tal-uffiċjal għall-protezzjoni mir-radjazzjoni jista' jitwettaq minn unità għall-protezzjoni mir-radjazzjoni stabbilita f'impriza.

Taqsim 2

Kontroll ta' sorsi sigillati

Artikolu 87

Rekwiziti generali

1. L-Istati Membri għandhom jagħmlu arranġamenti biex iżommu kontroll adegwat tas-sorsi sigillati rigward il-post, l-użu jew in-nuqqas ta' użu tagħhom.
2. L-Istati Membri għandhom jesigū li l-impriza żżomm rekords ta' dawn is-sorsi kollha taht ir-responsabbiltà tagħha, tal-post u tat-trasferiment tagħhom.
3. L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu sistema li tippermettilhom li jiġu infurmati b'mod adegwat dwar trasferimenti individwali ta' sorsi sigillati, fejn meħtieġ, u fi kwalunkwe każ bit-trasferimenti ta' sorsi sigillati ta' attività għolja.
4. L-Istati Membri għandhom jesigū li kull impriza li jkollha sors issigillat tinnotifika mill-ewwel lill-awtorità kompetenti bi kwalunkwe telf, serq jew użu mhux awtorizzat ta' sors sigillat.

Artikolu 88

Rekwiziti għall-kontroll ta' sorsi sigillati ta' attività għolja

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, qabel joħorġu awtorizzazzjoni għal prattiki li jinvolvu sors sigillat ta' attività għolja:

- (a) ikunu saru l-arranġamenti adegwati għall-gestjoni sikura u għas-sigurtà tas-sorsi, inkluż meta jsiru sorsi mhux użati. F'tali arranġamenti jista' jkun previst it-trasferiment tas-sorsi mhux użati lill-fornitur jew it-tqeghid tagħhom f'faċilità għar-rimi jew ta' hżin jew obbligu lill-manifattur jew lill-fornitur biex jirċevihom;
- (b) ikun sar provediment adegwat, permezz ta' sigurtà finanzjarja jew kwalunkwe mezz iehor ekwivalenti adegwat għas-sors inkwistjoni, għall-gestjoni sikura tas-sorsi meta dawn isiru sorsi mhux użati, fosthom il-każ meta impriza ssir insolventi jew twaqqaf l-attivitajiet tagħha.

Artikolu 89

Rekwiziti speċifiċi għall-għoti ta' licenzja lil sorsi sigillati ta' attività għolja

Minbarra r-rekwiziti ġenerali għall-għoti ta' licenzja stabbiliti fil-Kapitolu V, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-licenzja għall-manifattura, l-użu jew it-teħid tal-pussess ta' sors sigillat ta' attività għolja tinkludi:

- (a) kriterji minimi ta' prestazzjoni għas-sors, il-kontenitur tas-sors u t-tagħmir addizzjonali;
- (b) il-proċeduri ta' hidma li jridu jiġu segwiti;
- (c) il-gestjoni adegwata tas-sors mhux użati, inklużi arranġamenti dwar it-trasferiment, jekk ikun xieraq, tas-sors mhux użati lil manifattur, furnitur, impriza awtorizzata ohra jew faċilità għar-rimi jew hażna tal-iskart.

Il-Ħamis 24 ta' Ottubru 2013

Artikolu 90

Żamma ta' rekords mill-impriži

L-Istati Membri għandhom jesigū li r-rekords għas-sorsi sigillati ta' attività għolja jinkludu l-informazzjoni stipulata fl-Anness XII u li l-impriża tippovdi lill-awtoritajiet kompetenti kopja ta' dawn ir-rekords meta jiġu mitluba u tal-inqas kif stabbilit fl-Anness XIII. Ir-rekords tal-impriża għandhom ikunu disponibbli għal spezzjoni mill-awtorità kompetenti.

Artikolu 91

Żamma ta' rekords mill-awtoritajiet kompetenti

1. L-awtoritajiet kompetenti għandhom iżommu rekords tal-impriži awtorizzati biex iwettqu prattiki b'sorsi sigillati ta' attività għolja u tas-sorsi sigillati ta' attività għolja li jkollhom. Dawn ir-rekords għandhom jinkludu r-radjonuklide involut, l-attività fil-hin tal-manifattura jew, jekk din l-attività ma tkunx magħrufa, l-attività fil-hin tal-ewwel tqegħid fis-suq jew fil-hin li l-impriża akkwistat is-sors, u t-tip ta' sors. L-awtoritajiet kompetenti għandhom iżommu r-rekords aġġornati, billi jqisu it-trasferimenti tas-sorsi u ta' fatturi oħrajn.

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li d-detenturi tal-liċenzji jimmarkaw il-kontenituri u jiddokumentaw il-prattiki b'sorsi sigillati ta' attività għolja f'forma li ma tiġix affettwata mill-elementi. Id-dokumentazzjoni għandha tinkludi kemm il-kompożizzjoni kimika, tossika u radjoloġika tal-inventarju kif ukoll indikazzjoni ta' jekk l-iskart huwiex f'forma solida, likwida jew gassuża. [Em. 115]

Artikolu 92

Sikurezza tas-sorsi sigillati ta' attività għolja

1. L-impriża li twettaq attivitajiet li jinvolvu sorsi sigillati ta' attività għolja għandha tikkonforma mar-rekwiżiti stabbiliti fl-Anness XIV.

2. Il-manifattur, il-fornitur, u kull impianta għandhom jassiguraw li s-sorsi sigillati ta' attività għolja u l-kontenituri tagħhom jikkonformaw mar-rekwiżiti għall-identifikazzjoni u l-immarkar kif stabbiliti fl-Anness XV.

Taqsim 3

Sorsi orfni

Artikolu 93

Rilevament ta' sorsi orfni

1. L-Istati Membri għandhom jesigū li kwalunkwe persuna li tiltaqa' ma' sors orfni tinnotifika mal-ewwel lill-organizzazzjoni ta' emerġenza jew lill-awtorità kompetenti u żżomm lura minn kwalunkwe azzjoni ulterjuri fuq is-sors qabel ma dawn il-korpi jkun taw l-istruzzjonijiet xierqa.

2. L-Istati Membri għandhom jagħmlu arrangamenti għall-istabbiliment ta' sistemi biex jinstabu s-sorsi orfni f'postijiet bħal siti kbar fejn jintrema r-ruttam tal-metall u f'istallazzjonijiet f'impjanti ewlenin tar-riċiklaġġ tar-ruttam tal-metall fejn generalment jistgħu jinstabu sorsi orfni, jew f'punti sinifikanti tat-transitu nodali, kull fejn ikun xieraq, bħall-postijiet tad-dwana.

3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li jkun disponibbli pariri u assistenza teknika speċjalizzata malajr għall-persuni li jahdmu fil-postijiet imsemmija fil-paragrafu 2 u li normalment ma jkunux involuti f'operazzjonijiet suġġetti għal rekwiżiti ta' protezzjoni mir-radjazzjoni. L-għan primarju tal-pariri u l-assistenza għandu jkun il-protezzjoni tal-haddiema u tal-membri tal-pubbliku mir-radjazzjoni u s-sikurezza tas-sors.

Artikolu 94

Kontaminazzjoni tal-metalli

L-Istati Membri għandhom jesigū li installazzjoni għar-riċiklaġġ ta' ruttam tal-metall tinnotifika mal-ewwel lill-awtorità kompetenti bit-tidwib ta' sors orfni u għandhom jesigū li l-metall kontaminat ma jiġix ipproċessat aktar mingħajr l-awtorizzazzjoni mill-awtorità kompetenti.

Artikolu 95

Irkupru, ġestjoni u rimi ta' sorsi orfni

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet kompetenti jkunu ppreparati, jew għamlu provvedimenti, fosthom l-assenjazzjoni tar-responsabbiltajiet, biex jirkupraw is-sorsi orfni u biex jitrattaw l-emerġenzi dovuti għas-sorsi orfni u li fasslu pjani u miżuri ta' reazzjoni adegwati.
2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li jkunu organizzati kampanji, kif xieraq, sabiex jiġu rkuprati s-sorsi orfni li thallew minn prattiki fl-imġhoddi.

Il-kampanji jistgħu jinkludu l-partecipazzjoni finanzjarja tal-Istati Membri fl-ispejjeż tal-irkupru, il-ġestjoni u r-rimi tas-sorsi u jistgħu jinkludu wkoll stharrig tar-rekords storiċi tal-awtoritajiet, bħad-dwana, u ta' imprizi, bħal istituti tar-riċerka, istituti għall-ittestjar tal-materjali jew sptarijiet.

Artikolu 96

Sigurtà finanzjarja għas-sorsi orfni

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, abbażi ta' arrangamenti li għandhom jiġu deċiżi mill-Istati Membri, tiġi stabbilita sistema ta' sigurtà finanzjarja jew mezzi oħra ekwivalenti biex tkopri l-ispejjeż tal-interventi relatati mal-irkupru tas-sorsi orfni u li jistgħu jirriżultaw mill-implimentazzjoni tal-Artikolu 95.

Taqsimha 4

Sitwazzjonijiet ta' esponiment ta' emerġenza

Artikolu 97

Sistema ta' ġestjoni tal-emerġenzi

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li jitqiesu il-fatt li jistgħu jseħhu emerġenzi fit-territorju tagħhom u li huma jistgħu jkunu affettwati minn emerġenzi li jseħhu barra t-territorju tagħhom. L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu sistema ta' ġestjoni tal-emerġenzi u dispożizzjonijiet amministrattivi adegwati biex tinzamm din is-sistema.
2. Is-sistema ta' ġestjoni tal-emerġenzi għandha titfassal b'mod li tkun proporzjonali mar-riżultati ta' valutazzjoni tat-theddida u tkun tista' tirrispondi b'mod effettiv għal sitwazzjonijiet ta' esponiment ta' emerġenza b'rabta ma' prattiki jew ma' avvenimenti mhux previsti, inkluzi atti b'intenzjoni li jagħmlu l-hsara u meta jinsabu sorsi orfni.
3. Is-sistema ta' ġestjoni tal-emerġenzi għandha tipprovdi għall-istabiliment ta' pjani ta' reazzjoni għall-emerġenzi bil-għan li jkunu evitati l-effetti deterministiċi fi kwalunkwe individwu mill-membri tal-pubbliku affettwat u li jitnaqqas ir-riskju ta' effetti stokastiċi, billi jitqiesu l-prinċipji generali ta' protezzjoni mir-radjazzjoni u l-livelli ta' referenza msemmija fil-Kapitolu III. Is-sistema ta' ġestjoni tal-emerġenzi għandha tinkludi l-elementi elenkati fl-Anness IX, Taqsimha A .

Artikolu 98

Livell ta' preparazzjoni għall-emerġenzi

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li jkunu stabbiliti minn qabel pjanijiet ta' reazzjoni għall-emerġenzi għad-diversi tipi ta' emerġenzi identifikati mill-valutazzjoni tat-theddida.
2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-pjanijiet ta' reazzjoni għall-emerġenzi jkunu ttestjati, evalwati u riveduti f'intervalli regolari.
3. Il-pjanijiet ta' reazzjoni għall-emerġenzi għandhom, fejn ikun xieraq, jinkorporaw elementi rilevanti tas-sistema ta' ġestjoni tal-emerġenzi msemmija fl-Artikolu 97.
4. Il-pjanijiet ta' reazzjoni għall-emerġenzi għandhom jinkludu l-elementi ddefiniti fl-Anness IX, Taqsimha B.

Il-Ħamis 24 ta' Ottubru 2013

Artikolu 99

Kooperazzjoni internazzjonali

1. L-Istati Membri għandhom jikkooperaw ma' Stati Membri u pajjiżi terzi oħrajn biex jiġu indirizzati l-emerġenzi possibbli fit-territorju tagħhom li jistgħu jaffettwaw Stati Membri jew pajjiżi terzi oħra, bil-għan li tiġi ffacilitata l-organizzazzjoni tal-protezzjoni radjoloġika f'dawn l-Istati Membri jew pajjiżi terzi.
2. L-Istati Membri għandhom, fil-każ ta' emerġenza li ssehh fit-territorju tagħhom jew li jista' jkollha konsegwenzi radjoloġiċi fit-territorju tagħhom, jistabbilixxu kuntatt biex jiksbu l-kooperazzjoni ta' kwalunkwe Stat Membru jew pajjiż terz iehor li jista' jkun involut.
3. L-Istati Membri għandhom jagħmlu skambju minnufih ta' informazzjoni u jikkooperaw ma' Stati Membri jew pajjiżi terzi rilevanti oħra u mal-organizzazzjonijiet internazzjonali rilevanti rigward it-telf, it-tnehhija, is-serq jew is-sejba ta' sorsi sigillati ta' attività għolja, sorsi radjuattivi oħra u materjal radjuattiv ta' thassib u rigward is-segwitu jew l-investigazzjonijiet relatati, mingħajr ħsara għar-rekwiżiti rilevanti ta' kunfidenzjalità u tal-legiżlazzjoni nazzjonali rilevanti.

Taqsim 5

Sitwazzjonijiet ta' esponiment eżistenti

Artikolu 100

Programmi dwar sitwazzjonijiet ta' esponiment eżistenti

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li jiġu stabbiliti programmi biex ikunu identifikati u evalwati sitwazzjonijiet ta' esponiment eżistenti u biex ikunu determinati liema esponimenti okkupazzjonali u pubbliċi huma ta' thassib minn perspettiva ta' protezzjoni mir-radjazzjoni.
2. Ir-rekwiżiti għas-sitwazzjonijiet ta' esponiment eżistenti għandhom japplikaw għal:
 - (a) esponiment dovut għall-kontaminazzjoni ta' zoni minn materjal radjuattiv residwu minn:
 - (i) attivitajiet tal-passat li qatt ma kienu suġġetti għal kontroll regolatorju jew ma kinux regolati skont ir-rekwiżiti stabbiliti minn din id-Direttiva;
 - (ii) emerġenza, wara li s-sitwazzjoni ta' esponiment ta' emerġenza tkun giet iddikjarata mitmuma, kif previst fis-sistema ta' ġestjoni tal-emerġenzi;
 - (iii) residwi minn attivitajiet tal-imghoddi li għalihom l-impriza ma tkunx għadha legalment responsabbli;
 - (b) esponiment għal sorsi ta' radjazzjonai naturali, li jinkludi:
 - (i) l-esponiment fuq ġewwa għar-radon u t-toron, fil-postijiet tax-xogħol, l-abitazzjonijiet, u bini iehor;
 - (ii) l-esponiment estern fuq ġewwa minn materjali tal-bini;
 - (c) esponiment għal prodotti bażiċi li jinkorporaw
 - (i) radjonuklidi minn zoni kontaminati speċifikati fil-punt (a), jew
 - (ii) radjonuklidi li jinsabu fin-natura, b'mod partikolari f'oġġetti tal-ikel, fl-ilma tax-xorb u fil-materjali tal-bini;
 - (d) sitwazzjonijiet ta' esponiment eżistenti oħra li ma jistgħux jiġu injorati minn perspettiva ta' protezzjoni mir-radjazzjoni.
3. L-Istati Membri jistgħu jiddeciedu, wara li jikkunsidraw b'mod xieraq il-prinċipju ġenerali tal-ġustifikazzjoni, li sitwazzjoni ta' esponiment eżistenti ma titlob l-ebda konsiderazzjoni ta' miżuri protettivi.
4. Is-sitwazzjonijiet ta' esponiment eżistenti li jaqgħu taħt ir-responsabbiltà legali ta' impriza u li ma jkunu tal-ebda thassib mill-perspettiva ta' protezzjoni mir-radjazzjoni għandhom ikunu suġġetti għar-rekwiżiti rilevanti għal sitwazzjonijiet ta' esponiment pjanat.

Artikolu 101

Stabbiliment ta' strateġiji

1. L-Istati Membri għandhom jirrangaw għall-istabbiliment ta' strateġiji sabiex jiżguraw li s-sitwazzjonijiet ta' esponiment eżistenti jiġu mmanigġjati sewwa u li r-riżorsi disponibbli għall-ġestjoni tagħhom ikunu proporzjonali mar-riskji u l-effikaċja tal-miżuri protettivi.
2. L-awtorità kompetenti responsabbli għall-istabbiliment ta' strateġija għall-ġestjoni ta' sitwazzjoni ta' esponiment eżistenti għandha tiżgura li l-istrateġija tinkludi l-għanijiet l-oġettivi segwiti mill-istrateġija
 - (a) b'mod partikolari f'termini ta' doża residwa; [Em. 116]
 - (b) ~~livelli ta' referenza xierqa, billi jitqiesu l-firxiet tal-livelli ta' referenza stabbiliti fl-Anness I. [Em. 117]~~

Artikolu 102

Implimentazzjoni tal-istrateġiji

1. L-Istati Membri għandhom jassenjaw responsabbiltajiet lil awtorità kompetenti għall-implimentazzjoni ta' strateġiji għall-ġestjoni tal-esponimentu eżistenti, u, kif xieraq, lir-registranti, lil dawk li jinghataw licenzja u partijiet oħra involuti fl-implimentazzjoni ta' miżuri ta' rimedju u protettivi, u għandhom jipprovdu, kif xieraq, għall-involvement tal-partijiet interessati fid-deċizzjonijiet rigward l-iżvilupp u l-implimentazzjoni ta' strateġiji għall-ġestjoni tal-esponimenti.
2. Il-forma, l-iskala u t-tul taż-żmien tal-miżuri protettivi kollha meqjusa għall-implimentazzjoni ta' strateġija għandhom ikunu ottimizżati.
3. Għandha tiġi valutata d-distribuzzjoni tad-dożi residwi li jkunu rriżultaw mill-implimentazzjoni ta' strateġija. Għandhom jiġu kkunsidrati aktar sforzi bil-ghan li titnaqqas kwalunkwe esponiment li jkun għadu qed jaqbeż livell ta' referenza.
4. Matul l-implimentazzjoni ta' strateġija, l-awtorità kompetenti għandha b'mod regolari:
 - (a) tevalwa l-miżuri ta' rimedju u protettivi disponibbli biex jintlahqu l-għanijiet u l-effiċjenza tal-miżuri pplanati u implimentati;
 - (b) tipprovdi informazzjoni lill-individwi esposti dwar ir-riskji potenzjali għas-saħħa u dwar il-mezzi disponibbli biex inaqqsu l-esponiment tagħhom;
 - (c) tipprovdi gwida għall-ġestjoni tal-esponimenti fuq livell individwali jew lokali;
 - (d) rigward l-attivitajiet li jinvolvu materjal radjuattiv li jinsab fin-natura u mhumiex immanigġjati bhala sitwazzjonijiet ta' esponiment ipplanat, tipprovdi informazzjoni lill-impriżi dwar il-mezzi adatti sabiex jimmonitorjaw il-koncentrazzjonijiet u l-esponimenti u biex jieħdu miżuri protettivi fil-kuntast tar-rekwiżiti generali tas-saħħa u s-sikurezza.

Artikolu 103

Pjan ta' azzjoni għar-radon

1. L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu pjan ta' azzjoni sabiex jimmanigġjaw ir-riskji fuq perjodu fit-tul mill-esponimenti għar-radon fl-abitazzjonijiet, bini b'access pubbliku u postijiet tax-xogħol għal kwalunkwe sors ta' dhul tar-radon, kemm jekk mill-hamrija, mill-materjali tal-bini jew l-ilma. Il-pjan ta' azzjoni għandu jikkunsidra l-kwistjonijiet stabbiliti fl-Anness XVI.
2. L-Istati Membri għandhom iressqu l-pjan ta' azzjoni u l-informazzjoni dwar kwalunkwe żona identifikata bhala suxxettibbli għar-radon lill-Kummissjoni. L-Istati Membri għandhom jaġġornaw il-pjan ta' azzjoni u l-informazzjoni dwar iż-żoni suxxettibbli għar-radon fuq bażi regolari.

Taqsimha 6

Sistema ta' infurzar

Artikolu 104

Spezzjonijiet

1. L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu sistema jew sistemi ta' spezzjoni biex jinfurzew id-dispożizzjonijiet adottati skont din id-Direttiva u biex jibdeu is-sorveljanza u l-azzjoni korrettiva fejn mehtieg.

Il-Ħamis 24 ta' Ottubru 2013

2. L-awtorità kompetenti għandha tistabbilixxi programm sistematiku ta' spezzjoni li jqis id-daqs u n-natura potenzjali tal-periklu assoċjat mal-prattiki, valutazzjoni ġenerali tal-kwistjonijiet relatati mal-protezzjoni mir-radjazzjoni fil-prattiki, u l-istat tal-konformità mad-dispożizzjonijiet adottati skont din id-Direttiva.
3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li s-sejbiet minn kull spezzjoni jkunu rreġistrati u li r-rapporti jiġu kkomunikati lill-impriża kkonċernata.
4. L-Istati Membri għandhom jqiegħdu għad-dispożizzjoni tal-pubbliku l-programm ta' spezzjoni u s-sejbiet prinċipali mill-implimentazzjoni tiegħu.
5. L-awtorità kompetenti għandha tiżgura li jkun hemm fis-seħh mekkaniżmi għad-disseminazzjoni f'waqtha lill-partijiet rilevanti, inklużi l-manifatturi u l-fornituri tas-sorsi u, fejn ikun xieraq, lil organizzazzjonijiet internazzjonali, ta' informazzjoni dwar il-protezzjoni u s-sikurezza rigward it-tagħlimiet miksuba mill-ispezzjonijiet u mill-aċċidenti u l-incidenti rrapportati u minn sejbiet relatati.

Artikolu 105

Infurzar

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtorità kompetenti jkollha s-setgħa li tesigi li l-impriża tiegħu azzjoni biex issewwi d-defiċjenzi u biex tevita li jergħu jseħhu jew li tirtira, fejn ikun xieraq, l-awtorizzazzjoni meta r-riżultati ta' spezzjoni regolatorja jew kwalunkwe valutazzjoni regolatorja ohra jindikaw li l-impriża ma tkunx konformi mad-dispożizzjonijiet adottati skont din id-Direttiva.

Artikolu 106

Penali

L-Istati Membri għandhom jistabbilixxu r-regoli dwar il-penali applikabbli għall-ksur tad-dispożizzjonijiet nazzjonali adottati skont din id-Direttiva u għandhom jiehdu l-miżuri kollha neċessarji sabiex jiżguraw li jkunu implimentati. Il-penali previsti għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u dissuażivi. L-Istati Membri għandhom jinnotifikaw dawn id-dispożizzjonijiet lill-Kummissjoni sa mhux aktar tard mid-data speċifikata fl-Artikolu 107 u għandhom jgħarrfuha mingħajr dewmien bi kwalunkwe emenda sussegwenti li taffettwahom.

KAPITOLU XI

DISPOŻIZZJONIJIET FINALI

Artikolu 107

Traspożizzjoni

1. L-Istati Membri għandhom idahhlu fis-seħh il-liġijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi meħtieġa sabiex jikkonformaw ma' din id-Direttiva sa mhux aktar tard minn [00.00.0000] . Id-dispożizzjonijiet stabbiliti fil-Kapitolu IX rigward il-protezzjoni tal-ambjent għandhom ikunu trasposti mhux aktar tard minn [00.00.0000]. Għandhom jikkomunikaw minnufih lill-Kummissjoni t-test ta' dawk id-dispożizzjonijiet u tabella ta' korrelazzjoni bejn dawk id-dispożizzjonijiet u din id-Direttiva. ***Il-Kummissjoni għandha tirrapporta dwar dawn il-komunikazzjonijiet lill-Parlament Ewropew. [Em. 118]***

Meta l-Istati Membri jadottaw dawn id-dispożizzjonijiet, huma għandhom jinkludu referenza għal din id-Direttiva jew għandhom ikunu akkumpanjati b'tali referenza fl-okkażjoni tal-pubblikazzjoni uffiċjali tagħhom. L-Istati Membri għandhom jiddeciedu kif għandha ssir din ir-referenza.

Jekk Stat Membru jipprevedi li jadotta normi iktar stretti minn dawk stabbiliti permezz ta' din id-direttiva, dan għandu jinforma lil Kummissjoni u lill-Istati Membri l-oħra. [Em. 119]

2. L-Istati Membri għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni t-test tad-dispożizzjonijiet tal-liġi nazzjonali li huma jadottaw fil-qasam kopert minn din id-Direttiva. ***Il-Kummissjoni għandha thejji sinteżi ta' dawn il-komunikazzjonijiet u tibgħatha lill-Parlament Ewropew. [Em. 120]***

Artikolu 108

Revoka

Id-Direttivi 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom, 2003/122/Euratom għandhom jiġu revokati b'effett minn....

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

Artikolu 109

Dhul fis-sehh

Din id-Direttiva għandha tidhol fis-sehh fl-għoxrin jum wara dak tal-pubblikazzjoni tagħha f' il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea.

Artikolu 110

Destinatarji

Din id-Direttiva hi indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmul fi

Għall-Parlament Ewropew

Il-President

Għall-Kunsill

Il-President

ANNEX I

Faxex tal-livelli ta' referenza għall-esponiment tal-pubbliku

1. L-ottimizzazzjoni tal-esponimenti tal-pubbliku f'sitwazzjonijiet ta' esponiment ta' emerġenza u ta' esponiment eżistenti għandha tkun imsejja fuq livell ta' referenza li għandu jiġi stabbilit fil-faxex li ġejjin, espressi bhala doża effettiva ta' mSv (akuta jew annwali):

- (a) akbar minn 20 u inqas minn jew ugwali għal 100
- (b) akbar minn 1 u inqas minn jew ugwali għal 20
- (c) 1 jew inqas.

L-għażla tal-livell ta' referenza għandha tissodisfa l-kundizzjonijiet stabbiliti fil-punti 2-5.

2. Minghajr hsara għal livelli ta' referenza stabbiliti għad-dozi tal-organu, il-livelli ta' referenza espressi f'dozi effettivi għandhom jiġu stabbiliti f'medda ta' 1 sa 20 mSv kull-sena għas-sitwazzjonijiet ta' esponiment eżistenti u minn 20 sa 100 mSv għas-sitwazzjonijiet ta' esponiment ta' emerġenza.

3. F'sitwazzjonijiet speċifiċi, jista' jitqies livell ta' referenza taħt il-meded imsemmija fil-punt 1, b'mod partikolari:

- (a) jista' jiġi stabbilit livell ta' referenza taħt 20 mSv f'sitwazzjoni ta' esponiment ta' emerġenza meta tkun tista' tinghata l-protezzjoni xierqa minghajr ma jkun ikkawżat dannu sproporzjonat mill-kontromizuri korrispondenti jew spiża eċċessiva;
- (b) jista' jiġi stabbilit livell ta' referenza taħt 1 mSv kull-sena, fejn xieraq, f'sitwazzjoni ta' esponiment eżistenti għal esponimenti speċifiċi relatati mas-sors jew mogħdijiet ta' esponiment.

4. Għat-tranzizzjoni minn sitwazzjoni ta' esponiment ta' emerġenza għal sitwazzjoni ta' esponiment eżistenti, għandhom jiġu stabbiliti livelli ta' referenza adegwati, b'mod partikolari mat-terminazzjoni ta' kontromizuri fuq-perjodu fit-tul bħal-rilokazzjoni.

5. Il-livelli ta' referenza stabbiliti għandhom iqisu il-karatteristiċi tas-sitwazzjonijiet prevalenti kif ukoll il-kriterji soċjali, li jistgħu jinkludu dawn li ġejjin:

- (a) fil-każ ta' esponimenti taħt 1 mSv jew 1 mSv fis-sena, informazzjoni ġenerali dwar il-livell tal-esponiment, minghajr konsiderazzjoni speċifika tal-esponimentijiet individwali;
 - (b) fil-medda sa 20 mSv jew ta' 20 mSv fis-sena, informazzjoni speċifika biex tippermetti lill-individwi jimmaniġġjaw l-esponiment tagħhom, jekk possibbli;
 - (c) fil-medda sa 100 mSv jew ta' 100 mSv kull-sena, valutazzjoni tad-dozi individwali u informazzjoni speċifika dwar ir-riskji mir-radjazzjoni u dwar l-azzjonijiet disponibbli biex jitnaqqsu l-esponimenti. [Em. 121]
-

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

ANNEX II

Valuri ta' attività li jiddefinixxu s-sorsi sigillati ta' attività gholja

Għar-radjonuklidi mhux elenkati fit-tabella ta' hawn isfel, il-livell ta' attività rilevanti hu identiku għall-valur D iddefinit fil-pubblikazzjoni tal-IAEA "Dangerous quantities of radioactive material (D-values)" ("Kwantitajiet perikolużi ta' materjal radjuattiv") (EPR-D-VALUES 2006).

Radjonuklide	Livell ta' attività (TBq)
Am-241	6×10^{-2}
Am-241/Be	6×10^{-2}
Cf-252	2×10^{-2}
Cm-244	5×10^{-2}
Co-60	3×10^{-2}
Cs-137	1×10^{-1}
Gd-153	1×10^0
Ir-192	8×10^{-2}
Pm-147	4×10^1
Pu-238	6×10^{-2}
Pu-239/Be ⁽¹⁾	6×10^{-2}
Ra-226	4×10^{-2}
Se-75	2×10^{-1}
Sr-90 (Y-90)	1×10^0
Tm-170	2×10^1
Yb-169	3×10^{-1}

⁽¹⁾ L-attività mogħtija hija dik tar-radjonuklide li jemetti alfa

ANNEX III

Tqeghid fis-suq ta' apparat jew prodotti **li jemettu radjazzjoni jonizzanti [Em. 122]**

- A. Kull impriza li jkollha l-hsieb li tqiegħed fis-suq apparat jew prodotti għandha tipprovdi lill-awtoritajiet kompetenti l-informazzjoni rilevanti, inklużi li ġejjin:
- (1) il-karatteristiċi tekniċi tal-apparat jew prodott;
 - (2) fil-każ ta' apparat li jkun fih sustanzi radjuattivi, informazzjoni dwar il-mezzi ta' twaħħil tas-sors ġewwa howlder jew filqugh;
 - (3) ir-rati tad-doża f'distanzi rilevanti għall-użu tal-apparat jew prodott, inklużi r-rati tad-doża f'distanza ta' 0,1 m minn kwalunkwe wiċċ aċċessibbli;
 - (4) l-użu intenzjonat tal-apparat jew prodott u informazzjoni dwar il-prestazzjoni relattiva tal-apparat jew prodott il-ġdid meta mqabbel ma' dawk eżistenti;
 - (5) id-doži mistennija għall-utenti regolari tal-apparat jew prodott.
- (5a) ir-riskji radjoloġiċi marbuta mal-funzjonament hażin u l-incidenti suxxettibbli li jaffettwaw l-apparat jew il-prodott [Em. 123]**
- B. L-awtoritajiet kompetenti għandhom jivvalutaw l-informazzjoni, elenkata fit-Taqsima A u b'mod partikolari għandhom jivvalutaw:
- (1) jekk il-prestazzjoni tal-apparat jew prodott tiġġustifikax l-użu intenzjonat tiegħu;
 - (2) jekk id-disinn ikunx adegwat sabiex inaqqas l-esponiment f'użu normali u l-probabbiltà u l-konsegwenzi tal-użu hażin jew tal-esponimenti aċċidentali;
 - (3) fil-każ ta' prodott għall-konsumatur, jekk il-prodott ikunx iddisinjat b'mod adegwat biex jilhaq il-kriterji ta' eżenzjoni u jekk jeħtieġx prekawzjonijiet speċifiċi għar-rimi meta ma jibqax jintuża;
 - (4) fil-każ ta' apparat jew prodotti għall-użu fi Prattiki eżentati minn awtorizzazzjoni, jekk il-kundizzjonijiet għar-rimi jkunux adegwati;
 - (5) jekk l-apparat jew prodott ikunx ittikkettat sewwa u jekk tkunx ipprovduta dokumentazzjoni xierqa ~~lill-klijent~~ **lill-utent** b'istruzzjonijiet għall-użu u r-rimi xieraq. **[Em. 124]**
- Ba. L-awtoritajiet kompetenti għandhom jipproċedu billi jinfurmaw minn qabel u b'mod komplut lill-utenti potenzjali dwar l-apparat u l-prodotti u għandhom jiżguraw li dawn jipparteċipaw fil-proċess ta' teħid ta' deċiżjoni. [Em. 125]**

ANNEX IV

Prattiki li jinvolvu esponiment għat-teħid ta' immaġni għal skop mhux mediku

Għall-finijiet tal-Artikolu 23, għandha tiġi kkunsidrata l-lista ta' Prattiki li ġejjin li jinvolvu esponiment għat-teħid ta' immaġni għal skop mhux mediku:

A. Proċeduri implimentati minn persunal mediku li juża tagħmir radjoloġiku mediku:

1. Valutazzjoni radjoloġika tas-saħħa għal finijiet ta' impjeg;
2. Valutazzjoni radjoloġika tas-saħħa għal finijiet ta' immigrazzjoni;
3. Valutazzjoni radjoloġika tas-saħħa għal finijiet ta' assigurazzjoni;
4. Valutazzjoni radjoloġika tas-saħħa għal finijiet oħra mhux intiżi sabiex ikunu ta' benefiċċju għas-saħħa u l-benesseri tal-individwu espost;

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

5. Valutazzjoni radjoloġika tal-iżvilupp fiżiku tat-tfal u l-adoloxxenti bl-għan ta' karriera fl-isport, iż-żfin, eċċ.;
 6. Valutazzjoni radjoloġika tal-età;
 7. L-użu ta' radjazzjoni jonizzanti għall-identifikazzjoni ta' oġġetti moħbijin f'għisem il-bniedem.
- B. Proċeduri implimentati minn persunal mhux mediku bl-użu ta' tagħmir mhux mediku:
1. L-użu ta' radjazzjoni jonizzanti biex jinstabu oġġetti moħbija fi jew imqabnda ma' għisem il-bniedem;
 2. L-użu ta' radjazzjoni jonizzanti biex jinstabu bnedmin moħbija bhala parti mill-iskrinjar tal-merkanzija;
 3. Prattiki oħra li jinvolvu l-użu tar-radjazzjoni jonizzanti għal finijiet legali jew ta' sigurtà.

ANNEX V**Lista ta' prattiki industrijali li jinvolvu materjal radjuattiv li jinsab fin-natura**

Għall-finijiet tal-Artikolu 24, għandha tiġi kkunsidrata l-lista li ġejja ta' prattiki industrijali li jinvolvu materjal radjuattiv li jinsab fin-natura, inklużi l-proċessi sekondarji rilevanti:

- (1) l-estrazzjoni ta' ħamrija rari mill-monażit;
 - (2) il-produzzjoni ta' komposti tat-torju u l-manifattura ta' prodotti li fihom it-torju;
 - (3) l-ipproċessar ta' minerali tan-nijobju/tantalum;
 - (4) il-produzzjoni taż-żejt u l-gass;
 - (5) il-produzzjoni tal-enerġija ġeotermika;
 - (6) il-produzzjoni tal-pigment TiO₂;
 - (7) il-produzzjoni tal-foffru termali;
 - (8) l-industrija taż-żirkun u ż-żirkonju;
 - (9) il-produzzjoni ta' fertilizzanti tal-foffat;
 - (10) il-produzzjoni tas-siment, manutenzjoni tal-fran tal-gagazza;
 - (11) impjanti tal-enerġija li jaħdmu bil-faħam, manutenzjoni tal-bojlers;
 - (12) il-produzzjoni tal-aċidu fosforiku;
 - (13) il-produzzjoni tal-ħadid primarju;
 - (14) it-tidwib għal-landa/ċomb/ram;
 - (15) il-faċilitajiet għall-filtrazzjoni tal-ilma ta' taht l-art;
 - (16) it-thaffir għal minerali għajr il-minerali tal-uranju.
-

ANNEX VI

Kriterji għall-eżenzjoni u l-approvazzjoni

1. Eżenzjoni

Il-prattiki jistgħu jkunu eżentati mir-rekwiżiti ta' din id-Direttiva jew direttament, abbażi tal-konformità mal-kriterji numeriči ta' eżenzjoni (valuri tal-attività (Bq) jew valuri ta' konċentrazzjoni (Bq g⁻¹)) stabbiliti fit-Taqsima 2, jew permezz ta' deċiżjoni regolatorja, abbażi tal-informazzjoni pprovduta flimkien man-notifikazzjoni tal-prattika u bi qbil mal-kriterji ġenerali għall-eżenzjoni stabbiliti fit-Taqsima 3, biex il-prattika tkun eżentata minn aktar rekwiżiti.

2. Valuri għall-eżenzjoni u l-approvazzjoni

Il-valuri tal-attività totali (Bq) għall-eżenzjoni tapplika għall-attività totali involuta fi Prattika u huma stabbiliti fil-kolonna 3 tat-Tabella B għar-radjonuklidi artifiċjali u għal xi radjonuklidi li jinsabu fin-natura użati fi prodotti għall-konsumaturi. Għal Prattiki oħrajn li jinvolvu radjonuklidi li jinsabu fin-natura, dawn il-valuri ġeneralment ma japplikawx.

Il-valuri tal-konċentrazzjoni tal-attività eżentati (Bq g⁻¹) għall-materjali involuti fil-prattika huma stabbiliti fit-Tabella A, Parti 1 għar-radjonuklidi artifiċjali u fit-Tabella A, Parti 2 għar-radjonuklidi li jinsabu fin-natura. Il-valuri fit-Tabella A₁, Parti 1 huma mogħtija għar-radjonuklidi individwali, fejn applikabbli, inklużi r-radjonuklidi b'hajja qasira fekwilibriju mal-prekursuri tagħhom kif indikat. Il-valuri fit-Tabella A, Parti 2 japplikaw għar-radjonuklidi kollha fil-katina tat-thassir tal-U-238 jew Th-232, iżda għas-segmenti tal-katina tat-thassir li mhumiex fekwilibriju mal-prekursuri jistgħu jiġu applikati valuri oghla.

Il-valuri tal-konċentrazzjoni fit-Tabella A, Parti 1 jew fit-Tabella A, Parti 2, japplikaw ukoll għall-approvazzjoni ta' materjali solidi għall-użu mill-ġdid, ir-riċiklaġġ, ir-rimi jew l-inkinerazzjoni konvenzjonali. Jistgħu jkunu iddefiniti valuri oghla għal materjali speċifiċi jew għal mogħdijiet speċifiċi, billi titqies il-gwida Komunitarja, inklużi, fejn xieraq, rekwiżiti addizzjonali f'termini ta' rekwiżiti għall-attività tal-wiċċ jew ta' monitoraġġ.

Għal tahlitiet ta' radjonuklidi artifiċjali, is-somma ponderata tal-attivitàjiet jew konċentrazzjonijiet speċifiċi għan-nuklide (għad-diversi radjonuklidi kontenuti fl-istess matrici) diviża bil-valur ta' eżenzjoni korrispondenti, għandha tkun inqas minn unità. Fejn xieraq, din il-kundizzjoni tista' tiġi vverifikata abbażi tal-aħjar stimi tal-kompożizzjoni tat-tahlitiet tar-radjonuklide. Il-valuri fit-Tabella A, Parti 2 japplikaw individwalment għal kull prekursor. Xi elementi fil-katina tat-thassir, eż. Po-210 jew Pb-210, jistgħu jehtieġu l-użu ta' valuri konsiderevolment oghla, sa żewġ skali ta' kobor, billi titqies il-gwida Komunitarja.

Il-valuri fit-Tabella A, Parti 2 ma jistgħux jintużaw biex tiġi eżentata l-inkorporazzjoni fil-materjali tal-bini ta' residwi minn industrijji li jipproċessaw materjal radjuattiv li jinsab fin-natura. Tali riċiklaġġ ta' residwi minn industrijji identifikati għandu jiġi mmanigġjat bħala Prattika awtorizzata jew ikun eżentat abbażi tal-kriterji ġenerali għall-eżenzjoni stabbiliti fit-Taqsima 3. Għal dan il-ghan, għandha tiġi vverifikata l-konformità tas-somma ta' konċentrazzjonijiet tar-radjonuklidi mal-valur xieraq tal-indiċi I tar-radjonuklidi għall-materjali tal-bini kif iddefinit fl-Anness VII.

Il-valuri stabbiliti fit-Tabella B, kolonna 3, japplikaw għall-inventarju totali tas-sustanzi radjuattivi li jkollha persuna jew impriża bħala parti minn Prattika speċifika fi kwalunkwe mument. Madankollu, l-awtorità regolatorja tista' tapplika dawn il-valuri għal entitajiet jew pakketti iżgħar, pereżempju biex ikunu eżentati t-trasport jew il-hażna ta' prodotti għall-konsumatur eżentati, jekk ikunu ssodisfati l-kriterji ġenerali għall-eżenzjoni fit-Taqsima 3.

3. Kriterji ġenerali għall-eżenzjoni u l-approvazzjoni

Il-kriterji ġenerali għall-eżenzjoni tal-prattiki notifikati jew l-approvazzjoni ta' materjali **radjuattiv** mill-prattiki awtorizzati huma kif ġej: [Em. 126]

- (a) ir-riskji radjoloġiċi għall-individwi kkawżati mill-prattika jkunu biżżejjed baxxi biex ma jkunu tal-ebda thassib regolatorju; u
- (b) it-tip ta' Prattika jkun ġie stabbilit bħala ġustifikat; u

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

(c) il-prattika tkun minnha nnifisha sikura.

Il-prattiki li jinvolvu ammonti żgħar ta' sustanzi radjuattivi jew konċentrazzjonijiet ta' attività baxxa, komparabbli mal-valuri ta' eżenzjoni stabbiliti fit-Tabella A, Parti 1 jew B, u b'mod ġenerali l-prattiki kollha li jinvolvu radjonuklidi li jinsabu fin-natura jitqiesu bhala li jissodisfaw il-kriterju (c).

Il-prattiki li jinvolvu ammonti ta' sustanzi radjuattivi jew konċentrazzjonijiet attivi taht il-valuri ta' eżenzjoni stabbiliti fit-Tabella A, Parti 1 jew it-Tabella B, jikkonformaw awtomatikament mal-kriterju (a) minghajr aktar kunsiderazzjoni. Dan jgħodd ukoll għall-valuri fit-Tabella A, Parti 2, bl-eċċezzjoni tar-riċiklaġġ tar-residwi fil-materjali tal-bini jew il-każ ta' mogħdijiet speċifiċi ta' esponiment, pereżempju l-ilma għax-xorb.

Għall-prattiki notifikati li ma jikkonformawx ma' dawn il-valuri, għandha ssir valutazzjoni tal-esponiment tal-individwi li jirriżulta. Għall-konformità mal-kriterju ġenerali (a), għandu jintwera li l-kriterji tad-doża li ġejjin jintlaħqu fiċ-ċirkustanzi kollha possibbli:

Għar-radjonuklidi artifiċjali u r-radjonuklidi naturali użati għall-proprjetajiet fissili, fertili jew radjuattivi tagħhom: [Em. 127]

Id-doża effettiva li tkun mistennija li tittiehed minn individwu għall-prattika eżentata hi ta' 10 μSv jew inqas fsena.

Għar-radjonuklidi fin-natura:

Iż-żieda fid-doża, li tippermetti r-radjazzjoni prevalenti fl-isfond minn sorsi ta' radjazzjoni naturali, li tista' tittiehed minn individwu minhabba l-prattika eżentata hi ta' 300 μSv jew inqas fsena għall-membri tal-pubbliku u ta' inqas minn 1 mSv għall-haddiema.

Il-valutazzjoni tad-doži għall-membri tal-pubbliku għandha tqis mhux biss il-mogħdijiet ta' esponiment permezz ta' effluwent fl-arja jew likwidu, iżda wkoll mogħdijiet li jirriżultaw mir-rimi jew ir-riċiklaġġ ta' residwi solidi.

TABELLA A:

Valuri ta' konċentrazzjoni tal-attività għall-eżenzjoni jew l-approvazzjoni ta' materjali li jistgħu jiġu applikati awtomatikament għal kull ammont jew għal kull tip ta' materjal solidu.

TABELLA A Parti 1: Radjonuklidi artifiċjali

Radjonuklide	Konċentrazzjoni tal-attività (Bq g^{-1})
H-3	100
Be-7	10
C-14	1
F-18	10
Na-22	0,1
Na-24	1
Si-31	1 000
P-32	1 000
P-33	1 000
S-35	100
Cl-36	1
Cl-38	10
K-42	100
K-43	10
Ca-45	100
Ca-47	10
Sc-46	0,1
Sc-47	100
Sc-48	1

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

Radjonuklide	Konċentrazzjoni tal-attività (Bq g ⁻¹)
V-48	1
Cr-51	100
Mn-51	10
Mn-52	1
Mn-52m	10
Mn-53	100
Mn-54	0,1
Mn-56	10
Fe-52 ^a	10
Fe-55	1 000
Fe-59	1
Co-55	10
Co-56	0,1
Co-57	1
Co-58	1
Co-58m	10 000
Co-60	0,1
Co-60m	1 000
Co-61	100
Co-62m	10
Ni-59	100
Ni-63	100
Ni-65	10
Cu-64	100
Zn-65	0,1
Zn-69	1 000
Zn-69m ^a	10
Ga-72	10
Ge-71	10 000
As-73	1 000
As-74	10
As-76	10
As-77	1 000
Se-75	1
Br-82	1
Rb-86	100
Sr-85	1
Sr-85m	100
Sr-87m	100
Sr-89	1 000
Sr-90a	1
Sr-91a	10
Sr-92	10
Y-90	1 000
Y-91	100
Y-91m	100
Y-92	100
Y-93	100
Zr-93	10

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

Radjonuklide	Konċentrazzjoni tal-attività (Bq g ⁻¹)
Zr-95 ^a	1
Zr-97 ^a	10
Nb-93m	10
Nb-94	0,1
Nb-95	1
Nb-97 ^a	10
Nb-98	10
Mo-90	10
Mo-93	10
Mo-99a	10
Mo-101 ^a	10
Tc-96	1
Tc-96m	1 000
Tc-97	10
Tc-97m	100
Tc-99	1
Tc-99m	100
Ru-97	10
Ru-103 ^a	1
Ru-105 ^a	10
Ru-106 ^a	0,1
Rh-103m	10 000
Rh-105	100
Pd-103 ^a	1 000
Pd-109 ^a	100
Ag-105	1
Ag-110m ^a	0,1
Ag-111	100
Cd-109 ^a	1
Cd-115 ^a	10
Cd-115m ^a	100
In-111	10
In-113m	100
In-114m ^a	10
In-115m	100
Sn-113 ^a	1
Sn-125	10
Sb-122	10
Sb-124	1
Sb-125 ^a	0,1
Te-123m	1
Te-125m	1 000
Te-127	1 000
Te-127m ^a	10
Te-129	100
Te-129m ^a	10
Te-131	100
Te-131m ^a	10
Te-132 ^a	1

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

Radjonuklide	Konċentrazzjoni tal-attività (Bq g ⁻¹)
Te-133	10
Te-133m	10
Te-134	10
I-123	100
I-125	100
I-126	10
I-129	0,01
I-130	10
I-131	10
I-132	10
I-133	10
I-134	10
I-135	10
Cs-129	10
Cs-131	1 000
Cs-132	10
Cs-134	0,1
Cs-134m	1 000
Cs-135	100
Cs-136	1
Cs-137 ^a	0,1
Cs-138	10
Ba-131	10
Ba-140	1
La-140	1
Ce-139	1
Ce-141	100
Ce-143	10
Ce-144	10
Pr-142	100
Pr-143	1 000
Nd-147	100
Nd-149	100
Pm-147	1 000
Pm-149	1 000
Sm-151	1 000
Sm-153	100
Eu-152	0,1
Eu-152m	100
Eu-154	0,1
Eu-155	1
Gd-153	10
Gd-159	100
Tb-160	1
Dy-165	1 000
Dy-166	100
Ho-166	100
Er-169	1 000
Er-171	100

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

Radjonuklide	Konċentrazzjoni tal-attività (Bq g ⁻¹)
Tm-170	100
Tm-171	1 000
Yb-175	100
Lu-177	100
Hf-181	1
Ta-182	0,1
W-181	10
W-185	1 000
W-187	10
Re-186	1 000
Re-188	100
Os-185	1
Os-191	100
Os-191m	1 000
Os-193	100
Ir-190	1
Ir-192	1
Ir-194	100
Pt-191	10
Pt-193m	1 000
Pt-197	1 000
Pt-197m	100
Au-198	10
Au-199	100
Hg-197	100
Hg-197m	100
Hg-203	10
Tl-200	10
Tl-201	100
Tl-202	10
Tl-204	1
Pb-203	10
Bi-206	1
Bi-207	0,1
Po-203	10
Po-205	10
Po-207	10
At-211	1 000
Ra-225	10
Ra-227	100
Th-226	1 000
Th-229	0,1
Pa-230	10
Pa-233	10
U-230	10
U-231 ^a	100
U-232 ^a	0,1
U-233	1
U-236	10

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

Radjonuklide	Konċentrazzjoni tal-attività (Bq g ⁻¹)
U-237	100
U-239	100
U-240 ^a	100
Np-237 ^a	1
Np-239	100
Np-240	10
Pu-234	100
Pu-235	100
Pu-236	1
Pu-237	100
Pu-238	0,1
Pu-239	0,1
Pu-240	0,1
Pu-241	10
Pu-242	0,1
Pu-243	1 000
Pu-244 ^a	0,1
Am-241	0,1
Am-242	1 000
Am-242m ^a	0,1
Am-243 ^a	0,1
Cm-242	10
Cm-243	1
Cm-244	1
Cm-245	0,1
Cm-246	0,1
Cm-247 ^a	0,1
Cm-248	0,1
Bk-249	100
Cf-246	1 000
Cf-248	1
Cf-249	0,1
Cf-250	1
Cf-251	0,1
Cf-252	1
Cf-253	100
Cf-254	1
Es-253	100
Es-254 ^a	0,1
Es-254m ^a	10
Fm-254	10 000

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

Radjonuklide	Konċentrazzjoni tal-attività (Bq g ⁻¹)
Fm-255	100

a Il-prekursuri, u d-dixxendenti tagħhom li l-kontribuzzjonijiet tad-doża tagħhom jitqiesu fil-kalkolu tad-doża (u li għalhekk jehtiegu li jitqies biss il-livell ta' eżenzjoni tar-radjonuklide prinċipali), huma elenkati fit-tabella li ġejja:

Prekursur	Dixxendent
Fe-52	Mn-52m
Zn-69m	Zn-69
Sr-90	Y-90
Sr-91	Y-91m
Zr-95	Nb-95
Zr-97	Nb-97m, Nb-97
Nb-97	Nb-97m
Mo-99	Tc-99m
Mo-101	Tc-101
Ru-103	Rh-103m
Ru-105	Rh-105m
Ru-106	Rh-106
Pd-103	Rh-103m
Pd-109	Ag-109m
Ag-110m	Ag-110
Cd-109	Ag-109m
Cd-115	In-115m
Cd-115m	In-115m
In-114m	In-114
Sn-113	In-113m
Prekursur	Dixxendent
Sb-125	Te-125m
Te-127m	Te-127
Te-129m	Te-129
Te-131m	Te-131
Te-132	I-132
Cs-137	Ba-137m
Ce-144	Pr-144, Pr-144m
U-232	Th-228, Ra-224, Rn-220, Po-216, Pb-212, Bi-212, Tl-208
U-240	Np-240m, Np-240
Np-237	Pa-233
Pu-244	U-240, Np-240m, Np-240
Am-242m	Np-238
Am-243	Np-239
Cm-247	Pu-243
Es-254	Bk-250
Es-254m	Fm-254

Għar-radjonuklidi mhux elenkati fit-Tabella A, Parti 1, l-awtorità kompetenti għandha tassenja l-valuri xierqa għall-kwantitajiet u l-konċentrazzjonijiet tal-attività għal kull unità tal-massa fejn ikun meħtieġ. Il-valuri assenjata b'dan il-mod għandhom ikunu kumplementari għal dawk fit-Tabella A, Parti 1.

TABELLA A Parti 2: Radjonuklidi fin-natura

Il-valuri għall-eżenzjoni jew l-approvazzjoni għar-radjonuklidi li jinsabu fin-natura f'materjali solidi fekwilibriju sekulari mad-dixxendenti tagħhom:

Radjonuklidi naturali mis-serje U-238	1 Bq g ⁻¹
Radjonuklidi naturali mis-serje Th-232	1 Bq g ⁻¹
K-40	10 Bq g ⁻¹

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

TABELLA B:

Valuri tal-attività totali għall-eżenzjoni (kolonna 3) u valuri ta' eżenzjoni għall-konċentrazzjoni tal-attività f'ammonti moderati ta' kwalunkwe tip ta' materjal (kolonna 2).

Radjonuklide	Konċentrazzjoni tal-attività (Bq g ⁻¹)	Attività (Bq)
H-3	1×10^6	1×10^9
Be-7	1×10^3	1×10^7
C-14	1×10^4	1×10^7
O-15	1×10^2	1×10^9
F-18	1×10^1	1×10^6
Na-22	1×10^1	1×10^6
Na-24	1×10^1	1×10^5
Si-31	1×10^3	1×10^6
P-32	1×10^3	1×10^5
P-33	1×10^5	1×10^8
S-35	1×10^5	1×10^8
Cl-36	1×10^4	1×10^6
Cl-38	1×10^1	1×10^5
Ar-37	1×10^6	1×10^8
Ar-41	1×10^2	1×10^9
K-40 ⁽¹⁾	1×10^2	1×10^6
K-42	1×10^2	1×10^6
K-43	1×10^1	1×10^6
Ca-45	1×10^4	1×10^7
Ca-47	1×10^1	1×10^6
Sc-46	1×10^1	1×10^6
Sc-47	1×10^2	1×10^6
Sc-48	1×10^1	1×10^5
V-48	1×10^1	1×10^5
Cr-51	1×10^3	1×10^7
Mn-51	1×10^1	1×10^5
Mn-52	1×10^1	1×10^5
Mn-52m	1×10^1	1×10^5
Mn-53	1×10^4	1×10^9
Mn-54	1×10^1	1×10^6
Mn-56	1×10^1	1×10^5
Fe-52	1×10^1	1×10^6
Fe-55	1×10^4	1×10^6
Fe-59	1×10^1	1×10^6
Co-55	1×10^1	1×10^6
Co-56	1×10^1	1×10^5
Co-57	1×10^2	1×10^6
Co-58	1×10^1	1×10^6
Co-58m	1×10^4	1×10^7
Co-60	1×10^1	1×10^5

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

Radjonuklide	Koncentrazzjoni tal-attività (Bq g ⁻¹)	Attività (Bq)
Co-60m	1×10^3	1×10^6
Co-61	1×10^2	1×10^6
Co-62m	1×10^1	1×10^5
Ni-59	1×10^4	1×10^8
Ni-63	1×10^5	1×10^8
Ni-65	1×10^1	1×10^6
Cu-64	1×10^2	1×10^6
Zn-65	1×10^1	1×10^6
Zn-69	1×10^4	1×10^6
Zn-69m	1×10^2	1×10^6
Ga-72	1×10^1	1×10^5
Ge-71	1×10^4	1×10^8
As-73	1×10^3	1×10^7
As-74	1×10^1	1×10^6
As-76	1×10^2	1×10^5
As-77	1×10^3	1×10^6
Se-75	1×10^2	1×10^6
Br-82	1×10^1	1×10^6
Kr-74	1×10^2	1×10^9
Kr-76	1×10^2	1×10^9
Kr-77	1×10^2	1×10^9
Kr-79	1×10^3	1×10^5
Kr-81	1×10^4	1×10^7
Kr-83m	1×10^5	1×10^{12}
Kr-85	1×10^5	1×10^4
Kr-85m	1×10^3	1×10^{10}
Kr-87	1×10^2	1×10^9
Kr-88	1×10^2	1×10^9
Rb-86	1×10^2	1×10^5
Sr-85	1×10^2	1×10^6
Sr-85m	1×10^2	1×10^7
Sr-87m	1×10^2	1×10^6
Sr-89	1×10^3	1×10^6
Sr-90 ^b	1×10^2	1×10^4
Sr-91	1×10^1	1×10^5
Sr-92	1×10^1	1×10^6
Y-90	1×10^3	1×10^5
Y-91	1×10^3	1×10^6
Y-91m	1×10^2	1×10^6
Y-92	1×10^2	1×10^5
Y-93	1×10^2	1×10^5
Zr-93 ^b	1×10^3	1×10^7
Zr-95	1×10^1	1×10^6
Zr-97 ^b	1×10^1	1×10^5
Nb-93m	1×10^4	1×10^7
Nb-94	1×10^1	1×10^6
Nb-95	1×10^1	1×10^6
Nb-97	1×10^1	1×10^6
Nb-98	1×10^1	1×10^5

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

Radjonuklide	Koncentrazzjoni tal-attività (Bq g ⁻¹)	Attività (Bq)
Mo-90	1×10^1	1×10^6
Mo-93	1×10^3	1×10^8
Mo-99	1×10^2	1×10^6
Mo-101	1×10^1	1×10^6
Tc-96	1×10^1	1×10^6
Tc-96m	1×10^3	1×10^7
Tc-97	1×10^3	1×10^8
Tc-97m	1×10^3	1×10^7
Tc-99	1×10^4	1×10^7
Tc-99m	1×10^2	1×10^7
Ru-97	1×10^2	1×10^7
Ru-103	1×10^2	1×10^6
Ru-105	1×10^1	1×10^6
Ru-106 ^b	1×10^2	1×10^5
Rh-103m	1×10^4	1×10^8
Rh-105	1×10^2	1×10^7
Pd-103	1×10^3	1×10^8
Pd-109	1×10^3	1×10^6
Ag-105	1×10^2	1×10^6
Ag-108m	1×10^1	1×10^6
Ag-110m	1×10^1	1×10^6
Ag-111	1×10^3	1×10^6
Cd-109	1×10^4	1×10^6
Cd-115	1×10^2	1×10^6
Cd-115m	1×10^3	1×10^6
In-111	1×10^2	1×10^6
In-113m	1×10^2	1×10^6
In-114m	1×10^2	1×10^6
In-115m	1×10^2	1×10^6
Sn-113	1×10^3	1×10^7
Sn-125	1×10^2	1×10^5
Sb-122	1×10^2	1×10^4
Sb-124	1×10^1	1×10^6
Sb-125	1×10^2	1×10^6
Te-123m	1×10^2	1×10^7
Te-125m	1×10^3	1×10^7
Te-127	1×10^3	1×10^6
Te-127m	1×10^3	1×10^7
Te-129	1×10^2	1×10^6
Te-129m	1×10^3	1×10^6
Te-131	1×10^2	1×10^5
Te-131m	1×10^1	1×10^6
Te-132	1×10^2	1×10^7
Te-133	1×10^1	1×10^5
Te-133m	1×10^1	1×10^5
Te-134	1×10^1	1×10^6
I-123	1×10^2	1×10^7
I-125	1×10^3	1×10^6
I-126	1×10^2	1×10^6

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

Radjonuklide	Koncentrazzjoni tal-attività (Bq g ⁻¹)	Attività (Bq)
I-129	1×10^2	1×10^5
I-130	1×10^1	1×10^6
I-131	1×10^2	1×10^6
I-132	1×10^1	1×10^5
I-133	1×10^1	1×10^6
I-134	1×10^1	1×10^5
I-135	1×10^1	1×10^6
Xe-131m	1×10^4	1×10^4
Xe-133	1×10^3	1×10^4
Xe-135	1×10^3	1×10^{10}
Cs-129	1×10^2	1×10^5
Cs-131	1×10^3	1×10^6
Cs-132	1×10^1	1×10^5
Cs-134m	1×10^3	1×10^5
Cs-134	1×10^1	1×10^4
Cs-135	1×10^4	1×10^7
Cs-136	1×10^1	1×10^5
Cs-137 ^b	1×10^1	1×10^4
Cs-138	1×10^1	1×10^4
Ba-131	1×10^2	1×10^6
Ba-140 ^b	1×10^1	1×10^5
La-140	1×10^1	1×10^5
Ce-139	1×10^2	1×10^6
Ce-141	1×10^2	1×10^7
Ce-143	1×10^2	1×10^6
Ce-144 ^b	1×10^2	1×10^5
Pr-142	1×10^2	1×10^5
Pr-143	1×10^4	1×10^6
Nd-147	1×10^2	1×10^6
Nd-149	1×10^2	1×10^6
Pm-147	1×10^4	1×10^7
Pm-149	1×10^3	1×10^6
Sm-151	1×10^4	1×10^8
Sm-153	1×10^2	1×10^6
Eu-152	1×10^1	1×10^6
Eu-152m	1×10^2	1×10^6
Eu-154	1×10^1	1×10^6
Eu-155	1×10^2	1×10^7
Gd-153	1×10^2	1×10^7
Gd-159	1×10^3	1×10^6
Tb-160	1×10^1	1×10^6
Dy-165	1×10^3	1×10^6
Dy-166	1×10^3	1×10^6
Ho-166	1×10^3	1×10^5
Er-169	1×10^4	1×10^7
Er-171	1×10^2	1×10^6
Tm-170	1×10^3	1×10^6
Tm-171	1×10^4	1×10^8
Yb-175	1×10^3	1×10^7

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

Radjonuklide	Koncentrazzjoni tal-attività (Bq g ⁻¹)	Attività (Bq)
Lu-177	1×10^3	1×10^7
Hf-181	1×10^1	1×10^6
Ta-182	1×10^1	1×10^4
W-181	1×10^3	1×10^7
W-185	1×10^4	1×10^7
W-187	1×10^2	1×10^6
Re-186	1×10^3	1×10^6
Re-188	1×10^2	1×10^5
Os-185	1×10^1	1×10^6
Os-191	1×10^2	1×10^7
Os-191m	1×10^3	1×10^7
Os-193	1×10^2	1×10^6
Ir-190	1×10^1	1×10^6
Ir-192	1×10^1	1×10^4
Ir-194	1×10^2	1×10^5
Pt-191	1×10^2	1×10^6
Pt-193m	1×10^3	1×10^7
Pt-197	1×10^3	1×10^6
Pt-197m	1×10^2	1×10^6
Au-198	1×10^2	1×10^6
Au-199	1×10^2	1×10^6
Hg-197	1×10^2	1×10^7
Hg-197m	1×10^2	1×10^6
Hg-203	1×10^2	1×10^5
Tl-200	1×10^1	1×10^6
Tl-201	1×10^2	1×10^6
Tl-202	1×10^2	1×10^6
Tl-204	1×10^4	1×10^4
Pb-203	1×10^2	1×10^6
Pb-210 ^b	1×10^1	1×10^4
Pb-212 ^b	1×10^1	1×10^5
Bi-206	1×10^1	1×10^5
Bi-207	1×10^1	1×10^6
Bi-210	1×10^3	1×10^6
Bi-212 ^b	1×10^1	1×10^5
Po-203	1×10^1	1×10^6
Po-205	1×10^1	1×10^6
Po-207	1×10^1	1×10^6
Po-210	1×10^1	1×10^4
At-211	1×10^3	1×10^7
Rn-220 ^b	1×10^4	1×10^7
Rn-222 ^b	1×10^1	1×10^8
Ra-223 ^b	1×10^2	1×10^5
Ra-224 ^b	1×10^1	1×10^5
Ra-225	1×10^2	1×10^5
Ra-226 ^b	1×10^1	1×10^4
Ra-227	1×10^2	1×10^6
Ra-228 ^b	1×10^1	1×10^5
Ac-228	1×10^1	1×10^6

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

Radjonuklide	Koncentrazzjoni tal-attività (Bq g ⁻¹)	Attività (Bq)
Th-226 ^b	1×10^3	1×10^7
Th-227	1×10^1	1×10^4
Th-228 ^b	1×10^0	1×10^4
Th-229 ^b	1×10^0	1×10^3
Th-230	1×10^0	1×10^4
Th-231	1×10^3	1×10^7
Th-234 ^b	1×10^3	1×10^5
Pa-230	1×10^1	1×10^6
Pa-231	1×10^0	1×10^3
Pa-233	1×10^2	1×10^7
U-230	1×10^1	1×10^5
U-231	1×10^2	1×10^7
U-232 ^b	1×10^0	1×10^3
U-233	1×10^1	1×10^4
U-234	1×10^1	1×10^4
U-235 ^b	1×10^1	1×10^4
U-236	1×10^1	1×10^4
U-237	1×10^2	1×10^6
U-238 ^b	1×10^1	1×10^4
U-239	1×10^2	1×10^6
U-240	1×10^3	1×10^7
U-240 ^b	1×10^1	1×10^6
Np-237 ^b	1×10^0	1×10^3
Np-239	1×10^2	1×10^7
Np-240	1×10^1	1×10^6
Pu-234	1×10^2	1×10^7
Pu-235	1×10^2	1×10^7
Pu-236	1×10^1	1×10^4
Pu-237	1×10^3	1×10^7
Pu-238	1×10^0	1×10^4
Pu-239	1×10^0	1×10^4
Pu-240	1×10^0	1×10^3
Pu-241	1×10^2	1×10^5
Pu-242	1×10^0	1×10^4
Pu-243	1×10^3	1×10^7
Pu-244	1×10^0	1×10^4
Am-241	1×10^0	1×10^4
Am-242	1×10^3	1×10^6
Am-242m ^b	1×10^0	1×10^4
Am-243 ^b	1×10^0	1×10^3
Cm-242	1×10^2	1×10^5
Cm-243	1×10^0	1×10^4
Cm-244	1×10^1	1×10^4
Cm-245	1×10^0	1×10^3
Cm-246	1×10^0	1×10^3
Cm-247	1×10^0	1×10^4
Cm-248	1×10^0	1×10^3
Bk-249	1×10^3	1×10^6
Cf-246	1×10^3	1×10^6

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

Radjonuklide	Koncentrazzjoni tal-attività (Bq g ⁻¹)	Attività (Bq)
Cf-248	1×10^1	1×10^4
Cf-249	1×10^0	1×10^3
Cf-250	1×10^1	1×10^4
Cf-251	1×10^0	1×10^3
Cf-252	1×10^1	1×10^4
Cf-253	1×10^2	1×10^5
Cf-254	1×10^0	1×10^3
Es-253	1×10^2	1×10^5
Es-254	1×10^1	1×10^4
Es-254m	1×10^2	1×10^6
Fm-254	1×10^4	1×10^7
Fm-255	1×10^3	1×10^6

(¹) Melh tal-potassju fi kwantitajiet iżgħar minn 1 000 kg huma eżentati.

b Il-prekursuri, u d-dixxendenti tagħhom li l-kontribuzzjonijiet tad-doża tagħhom jitqiesu fil-kalkolu tad-doża (u li għalhekk jehtieg li jitqies biss il-livell ta' eżenzjoni tar-radjonuklide prinċipali), huma elenkati kif ġej:

Sr-90	Y-90
Zr-93	Nb-93m
Zr-97	Nb-97
Ru-106	Rh-106
Ag-108m	Ag-108
Cs-137	Ba-137m
Ba-140	La-140
Ce-144	Pr-144
Pb-210	Bi-210, Po-210
Pb-212	Bi-212, Tl-208 (0,36), Po-212 (0,64)
Bi-212	Tl-208 (0,36), Po-212 (0,64)
Rn-220	Po-216
Rn-222	Po-218, Pb-214, Bi-214, Po-214
Ra-223	Rn-219, Po-215, Pb-211, Bi-211, Tl-207
Ra-224	Rn-220, Po-216, Pb-212, Bi-212, Tl-208 (0,36), Po-212 (0,64)
Ra-226	Rn-222, Po-218, Pb-214, Bi-214, Po-214, Pb-210, Bi-210, Po-210
Ra-228	Ac-228
Th-226	Ra-222, Rn-218, Po-214
Th-228	Ra-224, Rn-220, Po-216, Pb-212, Bi-212, Tl-208 (0,36), Po-212 (0,64)
Th-229	Ra-225, Ac-225, Fr-221, At-217, Bi-213, Po-213, Pb-209
Th-234	Pa-234m
U-230	Th-226, Ra-222, Rn-218, Po-214
U-232	Th-228, Ra-224, Rn-220, Po-216, Pb-212, Bi-212, Tl-208 (0,36), Po-212 (0,64)
U-235	Th-231
U-238	Th-234, Pa-234m
U-240	Np-240m
Np237	Pa-233
Am-242m	Am-242
Am-243	Np-239

Il-Ħamis 24 ta' Ottubru 2013

ANNEX VII

Definizzjoni u użu tal-indiċi ta' konċentrazzjoni tal-attività għar-radjazzjoni gamma emessa mill-materjali tal-bini

Għall-finijiet tal-Artikolu 75(2), għat-tipi identifikati ta' materjali tal-bini, għandhom jiġu stabbiliti l-konċentrazzjonijiet tal-attività tar-radjonuklidi primordjali Ra-226, Th-232 (jew il-prodott tat-thassir tiegħu Ra-228) u K-40.

L-indiċi I tal-konċentrazzjoni tal-attività jinkiseb bil-formula li ġejja:

$$I = C_{Ra226}/300 \text{ Bq/kg} + C_{Th232}/200 \text{ Bq/kg} + C_{K40}/3000 \text{ Bq/kg}$$

fejn C_{Ra226} , C_{Th232} u C_{K40} huma l-konċentrazzjonijiet tal-attività f'Bq/kg tar-radjonuklidi korrispondenti fil-materjal tal-bini.

L-indiċi huwa relatat direttament mad-doża tar-radjazzjoni gamma, oghla mill-esponiment tipiku fuq barra, f'bini minn materjal tal-bini speċifikat. Huwa japplika għall-materjal tal-bini u mhux għall-kostitwenti tiegħu. Għall-applikazzjoni tal-indiċi għal tali kostitwenti, b'mod partikolari r-residwi minn industriji li jipproċessaw materjal radjuattiv naturali riċiklat f'materjali tal-bini, irid jiġi applikat fattur ta' tqassim adattat. L-indiċi ta' konċentrazzjoni tal-attività għandu jintuża bhala għodda ta' skrinjar biex jiġi identifikati materjali li jistgħu jkunu eżentati jew suġġetti għal restrizzjonijiet. Għal dan il-ghan l-indiċi I ta' konċentrazzjoni tal-attività jista' jintuża għall-klassifikazzjoni tal-materjali f'erba' klassijiet, li jwasslu għal żewġ kategoriji ta' materjali tal-bini (A u B):

Użu	Kategorija (doża awtomatika korrispondenti)	
	A (≤ 1 mSv)	B (> 1 mSv)
(1) materjali użati f'ammonti kbar	A1 $I \leq 1$	B1 $I > 1$
(2) materjali superficjali u oħrajn b'użu ristrett	A2 $I \leq 6$	B2 $I > 6$

It-tqassim tal-materjali f'(1) jew (2) skont l-użu tagħhom għandu jkun imsejjes fuq il-kodicijiet nazzjonali tal-bini.

Fejn ikun xieraq, id-doži reali għal tqabbil mal-livell ta' referenza għandhom jiġu valutati bl-użu ta' mudelli aktar elaborati li jistgħu jikkunsidraw ukoll l-esponiment estern fuq barra fl-isfond mill-konċentrazzjonijiet tal-attività lokali prevalenti fil-qoxra tad-dinja mhux disturbata.

ANNEX VIII

Sistema tad-dejta għall-monitoraġġ radjoloġiku individwali

Dispożizzjonijiet ġenerali

Is-sistema tad-dejta għall-monitoraġġ radjoloġiku individwali stabbilita minn Stat Membru tista' tiġi realizzata jew bhala netwerk nazzjonali centralizzat jew bhala registru nazzjonali tad-doži. Dawn in-netwerks jew registri ~~jistgħu jkunu~~ **għandhom ikunu** supplimentati bil-ħruġ ta' dokumenti dwar il-monitoraġġ radjoloġiku individwali għal kull haddiem estern. [Am. 128]

1. Kwalunkwe sistema tad-dejta tal-Istati Membri għall-monitoraġġ radjoloġiku individwali tal-haddiema esposti għandha tinkludi t-taqsimiet li ġejjin:

(a) dettalji dwar l-identità tal-haddiem;

- (b) dettalji dwar is-sorveljanza medika tal-haddiem;
 - (c) dettalji rigward l-impriza tal-haddiem u, fil-każ ta' haddiem estern, min jimpjega lill-haddiem;
 - (d) ir-riżultati tal-monitoraġġ individwali tal-haddiem espost.
2. L-awtoritajiet kompetenti tal-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri neċessarji sabiex jevitaw kwalunkwe falsifikazzjoni jew użu hażin ta', jew tbaġħbis illegali fis-sistema tad-dejta għall-monitoraġġ radjoloġiku individwali.

A: Dejta li għandha tkun inkluża fis-sistema tad-dejta għall-monitoraġġ radjoloġiku individwali

3. Id-dejta dwar l-identità tal-haddiem għandha tinkludi dan li ġej:
- (a) il-kunjom;
 - (b) l-isem;
 - (c) is-sess;
 - (d) id-data tat-twelid;
 - (e) iċ-ċittadinanza; u
 - (f) in-numru uniku tal-identifikazzjoni.
4. Id-dejta dwar is-sorveljanza medika tal-haddiem għandha tinkludi
- (a) il-klassifikazzjoni medika tal-haddiem skont l-Artikolu 45 (tajjeb/tajba; tajjeb/tajba, sugġett għal certi kundizzjonijiet; mhux tajjeb/mhux tajba);
 - (b) informazzjoni dwar kwalunkwe restrizzjoni għax-xogħol bir-radjazzjoni;
 - (c) id-data tal-aħħar eżami perjodiku tas-saħħa;
 - (d) is-servizz tas-saħħa okkupazzjonali responsabbli; u
 - (e) il-perjodu ta' validità tar-riżultat.
5. Id-dejta dwar l-impriza għandha tinkludi l-isem, l-indirizz u n-numru uniku tal-identifikazzjoni tal-impriza.
6. Id-dejta dwar l-impjeg tal-haddiem għandha tinkludi:
- (a) l-isem, l-indirizz u n-numru uniku tal-identifikazzjoni ta' min jimpjega;
 - (b) id-data ta' meta beda l-impjeg; u
 - (c) il-kategorizzazzjoni tal-haddiem skont l-Artikolu 38.
7. Ir-riżultati tal-monitoraġġ individwali tal-haddiem espost għandhom jinkludu:
- (a) ir-rekord uffiċjali tad-doża għall-aħħar 5 snin kalendarji (sena; doża effettiva f'mSv; fil-każ ta' esponiment mhux uniformi, l-ekwivalenti tad-doża fil-partijiet differenti tal-ġisem f'mSv; fil-każ ta' kontaminazzjoni interna, id-doża impenjata f'mSv); u
 - (b) ir-rekord uffiċjali tad-doża għas-sena kurrenti (perjodu; doża effettiva f'mSv; fil-każ ta' esponiment mhux uniformi, l-ekwivalenti tad-doża fil-partijiet differenti tal-ġisem f'mSv; fil-każ ta' kontaminazzjoni interna, id-doża impenjata f'mSv).

B: Dejta dwar il-haddiema esterni li għandha tingħata permezz tas-sistema tad-dejta għall-monitoraġġ radjoloġiku individwali

1. Qabel tinbeda kull attività, min jimpjega haddiem estern għandu jagħti d-dejta li ġejja lill-impriza permezz tas-sistema tad-dejta għall-monitoraġġ radjoloġiku individwali:
- (a) dejta dwar min jimpjega lill-haddiem estern skont it-Taqsima A, punt 6;

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

- (b) dejta dwar is-sorveljanza medika tal-haddiem estern skont it-Taqsima A, punt 4;
 - (c) ir-riżultati tal-monitoraġġ tal-esponiment individwali tal-haddiem estern skont it-Taqsima A, punt 7.
2. Id-dejta li ġejja għandha tiġi rreġistrata jew tkun giet irreġistrata mill-impriza fis-sistema tad-dejta għall-monitoraġġ radjoloġiku individwali wara t-tmiem ta' kwalunkwe attività:
- (a) il-perjodu kopert mill-attività;
 - (b) l-istima ta' kwalunkwe doża effettiva riċevuta mill-haddiem estern (doża operattiva għall-perjodu kopert mill-attività);
 - (c) fil-każ ta' esponiment mhux uniformi, stima tal-ekwivalenti tad-doża fil-partijiet differenti tal-ġisem;
 - (d) fil-każ ta' kontaminazzjoni interna, stima tat-tehid jew tad-doża impenjata.
- C. Dispożizzjonijiet dwar id-dokument tal-monitoraġġ radjoloġiku individwali
- 1. L-Istati Membri jistgħu jiddeciedu li jgħorġu dokument tal-monitoraġġ radjoloġiku individwali għal kull haddiem estern.
 - 2. Id-dokument ma għandux ikun trasferibbli.
 - 3. L-Istati Membri għandhom jiehdu l-miżuri neċessarji biex jevitaw li haddiem jinhariglu aktar minn dokument wiehed validu tal-monitoraġġ individwali fl-istess hin.
 - 4. Minbarra l-informazzjoni mehtieġa fil-Parti A u fil-Parti B, id-dokument għandu jinkludi l-isem u l-indirizz tal-korp li jgħorġu u d-data tal-hruġ.

ANNEX IX

- A. Elementi li għandhom ikunu inklużi f'sistema ta' ġestjoni tal-emerġenzi
- 1. Valutazzjoni tat-theddida;
 - 2. Allokazzjoni ċara tar-responsabbiltajiet tal-persuni u l-organizzazzjonijiet li jkollhom rwol fl-arranġamenti tal-preparazzjoni u tar-reazzjoni, inkluż l-istabiliment u l-koordinazzjoni tal-organizzazzjonijiet għar-reazzjonijiet għal emerġenza b'responsabbiltajiet ġenerali fil-ġestjoni tas-sitwazzjonijiet ta' esponiment ta' emerġenza u, fejn xieraq, il-ħolqien ta' timijiet speċjali għall-miżuri protettivi;
 - 3. L-istabiliment ta' pjani ta' reazzjoni f'emerġenza fuq livell nazzjonali, fuq livell lokali u fl-istallazzjonijiet;
 - 4. Komunikazzjonijiet affidabbli u arranġamenti effiċjenti u effikaci għall-kooperazzjoni u l-koordinazzjoni fil-livelli tal-istallazzjoni u dawk lokali, nazzjonali u internazzjonali;
 - 5. Il-protezzjoni tas-saħħa tal-haddiema tal-emerġenza;
 - 6. L-edukazzjoni u t-taħriġ tal-haddiema tal-emerġenza u tal-persuni l-oħra kollha b'kompiti jew responsabbiltajiet waqt reazzjoni għall-emerġenzi, inklużi eżerċizzji regolari;
 - 7. Arranġamenti għall-monitoraġġ individwali tal-haddiema tal-emerġenza u r-reġistrazzjoni tad-dożi;
 - 8. Arranġamenti għall-informazzjoni lill-pubbliku;
 - 9. L-involvement tal-partijiet interessati;
 - 10. It-tranzizzjoni minn reazzjoni għal emerġenza għal irkupru u rrimedju.
- B. Elementi li għandhom ikunu inklużi fi pjan ta' reazzjoni għal emerġenza
- Għall-istat ta' preparazzjoni għal emerġenza:
- 1. Il-livelli ta' referenza, billi jitqiesu l-kriterji stabbiliti fl-Anness I;

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

2. Strategiji ottimizzi ta' protezzjoni għall-membri tal-pubbliku li jistgħu jkunu esposti, għal avvenimenti differenti postulati u għal xenarji relatati;
3. Kriterji ġeneriċi definiti minn qabel għal miżuri protettivi partikolari, espressi f'termini ta' dożi proġettati u riċevuti;
4. Avvenimenti li jwasslu sabiex tiskatta l-azzjoni b'mod awtomatiku jew kriterji operattivi bħal elementi osservabbli u indikaturi tal-kundizzjonijiet fuq il-post;
5. Arranġamenti għall-koordinazzjoni immedjata mal-organizzazzjoni ta' reazzjoni għall-emerġenzi fi Stat Membru ġar jew fi Stat mhux Membru, għall-facilitajiet fil-vicinanza ta' fruntiera nazzjonali;
6. L-arranġamenti għall-pjan ta' reazzjoni għall-emerġenzi għandhom jiġu eżaminati u riveduti biex jinkludu l-bidliet jew it-tagħlimiet miksuba mill-eżercizzji u l-avvenimenti.

Għandhom ikunu stabbiliti arranġamenti minn qabel biex dawn l-elementi jiġu riveduti, kif xieraq waqt sitwazzjoni ta' esponiment ta' emerġenza, biex ikunu akkomodati l-kundizzjonijiet prevalenti hekk kif dawn jevolvu matul ir-reazzjoni.

Għal reazzjoni f'emerġenza:

Ir-reazzjoni għal sitwazzjoni ta' esponiment ta' emerġenza għandu jsir permezz tal-implimentazzjoni f'waqtha tal-arranġamenti tal-istat ta' preparazzjoni, li jinkludu iżda mhumiex limitati għal:

1. L-implimentazzjoni mingħajr dewmien ta' miżuri protettivi, jekk possibbli, qabel isehh kwalunkwe esponiment;
2. Valutazzjoni tal-effikaċja tal-istrategiji u l-azzjonijiet implimentati u l-aġġustament tagħhom, kif ikun meħtieġ, għal sitwazzjoni prevalenti;
3. Tqabbil tad-dożi residwi mistennija mal-livell ta' referenza applikabbli, b'enfasi fuq dawk il-gruppi li d-dożi tagħhom jaqbzu l-livell ta' referenza;
4. Implimentazzjoni ta' aktar strategiji ta' protezzjoni, kif meħtieġ, abbażi tal-kundizzjonijiet prevalenti u l-informazzjoni disponibbli.

ANNEX X

A. Informazzjoni minn qabel lill-membri tal-pubbliku li x'aktarx ikunu affettwati minn emerġenza:

1. Fatti bażiċi dwar ir-radjuattività u l-effetti tagħha fuq il-bniedem u fuq l-ambjent;
2. Id-diversi tipi ta' emerġenzi koperti u l-konsegwenzi tagħhom għall-pubbliku u għall-ambjent;
3. Il-miżuri ta' emerġenza previsti biex jagħtu twissija, jiproteġu u jassistu lill-pubbliku fil-każ ta' emerġenza;
4. Informazzjoni xierqa dwar l-azzjoni li għandha tittiehed mill-pubbliku fil-każ ta' emerġenza.

4a. Informazzjoni dwar in-natura u d-daqs tal-ħsara suxxettibbli li tirriżulta mis-sitwazzjonijiet differenti ta' urġenza. [Em. 129]

4b. Informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet tal-kumpens għad-dannu korporali u l-materjal wara sitwazzjoni ta' urġenza. [Em. 130]

4c. Informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet ta' preservazzjoni u ta' użu tal-pilloli tal-jodju stabbli li jingħataw għad-dispożizzjoni mill-awtoritajiet kompetenti. [Em. 131]

B. Informazzjoni li għandha tingħata lill-membri tal-pubbliku affettwati fil-każ ta' emerġenza

1. Abbażi tal-pjan ta' reazzjoni għall-emerġenzi mfassal minn qabel fl-Istati Membri, il-membri tal-pubbliku li fil-fatt ikunu affettwati f'każ ta' emerġenza għandhom jirċievu malajr u b'mod regolari:
 - (a) informazzjoni dwar it-tip ta' emerġenza li tkun sehhet u, fejn possibbli, il-karatteristiċi **l-karatteristiċi** tagħha (eż. l-orijġini, il-firxa u l-iżvilupp probabbli tagħha); **[Em. 132]**

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

- (b) parir dwar il-protezzjoni, li, skont it-tip ta' emerġenza, jista':
- i) ikopri dan li ġej: restrizzjonijiet fuq il-konsum ta' ċerti oġġetti tal-ikel u ilma li jistgħu jkunu kkontaminati, regoli sempliċi dwar l-iġjene u d-dekontaminazzjoni, rakkomandazzjonijiet biex dak li jkun jibqa' ġewwa, distribuzzjoni u użu ta' sustanzi protettivi, arranġamenti ta' evakwazzjoni;
 - ii) ikun akkumpanjat, jekk meħtieġ, minn twissijiet speċjali għal ċerti gruppi ta' membri tal-pubbliku;
- (c) stqarrijiet li jirrakkomandaw kooperazzjoni mal-istruzzjonijiet jew it-talbiet mill-awtoritajiet kompetenti.
2. Jekk l-emerġenza tkun preċeduta minn fażi ta' twissija minn qabel, il-membri tal-pubbliku li x'aktarx ikunu affettwati għandhom diġà jirċievu informazzjoni u pariri matul din il-fażi, bħal:
- (a) stedina lill-membri tal-pubbliku kkonċernati biex jaqdbu ma' kanali rilevanti ta' komunikazzjoni;
 - (b) pariri preparatorji lil stabbilimenti b'responsabbiltajiet kollettivi partikolari;
 - (c) rakkomandazzjonijiet lil gruppi okkupazzjonali li jkunu partikolarment affettwati.
3. Dawn l-informazzjoni u pariri għandhom ikunu supplimentati, jekk il-hin jippermetti, bi tfakkira tal-fatti bażiċi dwar ir-radjuattività u l-effetti tagħha fuq il-bniedem u fuq l-ambjent.

ANNEX XI

Lista indikattiva tat-tipi ta' materjali tal-bini kkunsidrati għall-miżuri ta' kontroll fir-rigward tar-radjazzjoni gamma emessa minnhom

1. Materjali naturali

- (a) Skist tal-Allumi.
- (b) Materjali tal-bini jew addittivi ta' oriġini iġnea naturali, bħal:
 - granit,
 - gness;
 - porfirji;
 - sijenit;
 - bażalt;
 - tufu;
 - pozzolana;
 - lava.

2. Materjali li jinkorporaw residwi minn industriji li jipproċessaw materjal radjuattiv li jinsab fin-natura, bħal:

- rmied li jtir;
 - fosfogypsum;
 - gagazza tal-fosfru;
 - gagazza tal-landa;
 - gagazza tar-ram;
 - tajn aħmar (residwu mill-produzzjoni tal-aluminju);
 - residwi mill-produzzjoni tal-azzar.
-

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

ANNEX XII

Informazzjoni li għandha tinghata fir-rekords għal sorsi sigillati ta' attività għolja **HASS**

1. Numru ta' identifikazzjoni tal-HASS	2. Identifikazzjoni tal-impriza awtorizzata		3. Sit tal-HASS (Użu jew hżin) jekk differenti minn 2.	
<i>Numru tal-apparat tal-manifattur</i>	Isem:		Isem:	
	Indirizz:		Indirizz:	
	Pajjiż:		Pajjiż:	
<i>Qasam tal-użu</i>	Manifattur ☐	Fornitur ☐	Utent ☐	Użu fiss ☐ Hżin ☐ Użu mobbli ☐
4. Reġistrazzjoni	5. Awtorizzazzjoni		6. Kontrolli operattivi tal-HASS	
Data tal-bidu tar-reġistrazzjoni:	Numru:		Data:	
Data tat-trasferiment tar-reġistrazzjoni tal-fajl storiku	Data ta' hrug:		Data:	
	Data ta' skadenza:		Data:	
7. Karatteristiċi tal-HASS	8. Wasla tal-HASS			
<i>Sena tal-manifattura</i>			Data:	
<i>Radjonuklide:</i>	Data tal-wasla:		Data:	
<i>Attività fid-data ta' manifattura:</i>	Riċevuti minn		Data:	
			Data:	
			Data:	
Data ta' referenza tal-attività	Isem:		Data:	
Manifattur/Fornitur*:	Indirizz:		Data:	
Isem:	Pajjiż:		Data:	
Indirizz:	Manifattur ☐	Fornitur ☐	Data:	
Pajjiż:		Utent ichor ☐		
	9. Trasferiment tal-HASS		10. Informazzjoni ulterjuri	
Karatteristiċi fiżiċi u kimiki	Data tat-trasferiment:		Telf ☐	Data tat-telf:
<i>Identifikazzjoni tar-tip ta' sors:</i>	Ittrasferit lejn		Serq ☐	Data tas-serq:
<i>Identifikazzjoni tal-kapsula:</i>			<i>Sejba:</i>	Iva ☐ Le ☐
<i>Klassifikazzjoni ISO:</i>	Isem:		<i>Data:</i>	
<i>Klassifikazzjoni ANSI:</i>	Indirizz:		<i>Post:</i>	
<i>Kategorija tas-sors IAEA</i>	Pajjiż:		<i>Informazzjoni oħra:</i>	
	Awtorizzazzjoni:			
<i>Sors tan-newtron:</i> Iva ☐ Le ☐	Data ta' hrug:			
<i>Mira tas-sors tan-newtron:</i>	Data ta' skadenza:			
<i>Fluss tan-newtron:</i>	Manifattur ☐	Fornitur ☐	Utent ichor ☐	
	Facilità għall-hżin fit-tul u r-rimi ☐			

* Fejn il-manifattur tas-sors huwa stabbilit barra l-Komunità, jistgħu jigu pprovduti l-Isem u l-Indirizz tal-importatur-fornitur minflok

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

ANNEX XIII

Ghoti ta' dejta dwar sorsi sigillati ta' attività gholja

L-impriza ghandha tipprovdi lill-awtorità kompetenti kopja elettronika jew bil-miktub tar-rekords ghas-sorsi sigillati ta' attività gholja, imsemmija fl-Artikolu 90 u li jkopru l-informazzjoni stabbilita fl-Anness XII, kif ġej:

1. mingħajr dewmien żejjed, fil-hin tal-istabbiliment ta' dawn ir-rekords, li għandu jkun kemm jista' jkun malajr wara li jinkiseb is-sors;
2. f'intervalli, li għandhom ikunu determinati mill-Istati Membri, ta' mhux aktar minn 12-il xahar wara l-akkwist tas-sors;
3. jekk is-sitwazzjoni indikata fuq id-dokument tal-informazzjoni tkun inbidlet;
4. mingħajr dewmien żejjed wara l-gheluq tar-rekords għal sors speċifiku meta l-impriza ma jkunx għad għandha dan is-sors, fejn għandhom ikunu inklużi l-isem tal-impriza jew tal-faċilità tar-rimi jew ta' hażna li fiha jkun ġie trasferit is-sors;
5. mingħajr dewmien żejjed wara l-gheluq ta' dawn ir-rekords meta l-impriza ma jkun għad baqgħalha l-ebda sorsi.

ANNEX XIV

Rekwiziti għall-imprizi responsabbli għal sors sigillat ta' attività gholja

Kull impriza responsabbli għal sors sigillat ta' attività gholja ghandha:

- (a) tiżgura li jsiru b'mod regolari testijiet xierqa, bħal testijiet tat-tnixxija abbażi ta' standards internazzjonali, sabiex tiġi kkontrollata u tinzamm l-integrità ta' kull sors;
- (b) f'intervalli speċifiċi, li jistgħu jiġu determinati mill-Istati Membri, tivverifika b'mod regolari li kull sors u, fejn rilevanti, l-apparat li jkun fih is-sors, ikunu għadhom preżenti u f'kundizzjoni li tidher tajba fil-post tal-użu jew hżin tagħhom;
- (c) tiżgura li kull sors fiss u mobbli jkun suġġett għal kejl dokumentat adegwat, bħal protokollu u proċeduri bil-miktub, immirati sabiex jevitaw l-aċċess mhux awtorizzat jew it-telf jew is-serq tas-sors jew il-ħsara tiegħu bin-nar;
- (d) tinnotifika mal-ewwel lill-awtorità kompetenti bi kwalunkwe telf, serq jew użu mhux awtorizzat ta' sors, tirranga għal kontroll dwar l-integrità ta' kull sors wara kwalunkwe avveniment, inkluż nar, seta' għamel ħsara lis-sors, u, jekk xieraq, tinforma lill-awtorità kompetenti b'dan u bil-miżuri li jkunu ttiehdu;
- (e) tirritorna kull sors mhux użat lill-fornitur jew tpoġġih f'faċilità għal hżin fit-tul jew rimi jew tittrasferih lil impriza awtorizzata oħra sakemm ma jkunx maqbul mod ieħor mill-awtorità kompetenti, mingħajr dewmien bla bżonn wara t-terminazzjoni tal-użu;
- (f) taċċerta li, qabel isir it-trasferiment, ir-riċevitur ikollu l-awtorizzazzjoni xierqa.
- (g) tinnotifika mal-ewwel lill-awtorità kompetenti b'kull aċċident jew inċident li jirriżulta f'esponiment mhux intenzjonat ta' haddiem jew membru tal-pubbliku.

ANNEX XV

Identifikazzjoni u mmarkar ta' sorsi sigillati ta' attività għolja

1. Il-manifattur jew il-fornitur għandhom jiżguraw li:

- (a) Kull sors sigillat ta' attività għolja jkun identifikat b'numru uniku. Dan in-numru għandu jkun imnaqqax jew ittimbrat fuq is-sors, fejn prattikabbli.

In-numru għandu jkun imnaqqax jew ittimbrat ukoll fuq il-kontenitur tas-sors. Jekk dan ma jkunx possibbli, jew fil-każ ta' kontenituri għat-trasport li jerġgħu jintużaw, il-kontenitur tas-sors għandu, tal-inqas, ikollu l-informazzjoni dwar in-natura tas-sors.

- (b) Il-kontenitur tas-sors u, fejn prattikabbli, is-sors ikunu mmarkati u ttikkettati b'sinjal xieraq biex javża lin-nies dwar il-periklu ta' radjazzjoni.

2. Il-manifattur għandu jipprovi ritratt ta' kull tip ta' disinn ta' sors manifatturat u ritratt ta' kontenitur tipiku tas-sors.

3. L-imprezza għandha tiżgura li kull sors sigillat ta' attivit għolja jkun akkumpanjat b'informazzjoni bil-miktub li tindika li s-sors hu identifikat u mmarkat f'konformit mal-punt 1 u li l-immarkar u t-tikketti msemmija fil-punt 1 jibqgħu jistgħu jinqraw. L-informazzjoni għandha tinkludi ritratti tas-sors, tal-kontenitur tas-sors, l-ippakkjar għat-trasport, l-apparat u t-tagħmir kif xieraq.

ANNEX XVI

Lista indikattiva tal-punti li għandhom ikunu koperti fil-pjan ta' azzjoni nazzjonali biex ikunu mmaniġġjati r-riskji fuq perjodu fit-tul minn esponenti għar-radon

1. Strateġija biex jitwettaq sħarriġ tal-koncentrazzjonijiet fuq ġewwa tar-radon, għall-ġestjoni tad-dejta tal-kejl (dejtabejs nazzjonali għar-radon) u għall-istabbiliment ta' parametri oħrajn (tipi ta' hamrija u blat, koncentrazzjoni ta' gass fil-hamrija, permeabbilt u kontenut ta' radjum-226 fil-blat jew hamrija).
2. Id-dejta disponibbli u l-kriterji użati għad-delineazzjoni taż-żoni suxxettibbli għar-radon u għall-identifikazzjoni ta' bini suxxettibbli għar-radon.
3. Identifikazzjoni tat-tipi ta' bini b'aċċess pubbliku u postijiet tax-xogħol eż. skejjel, postijiet tax-xogħol taħt l-art jew spas, fejn hu meħtieġ li jsir kejl, abbażi ta' valutazzjoni tar-riskju li tinkludi s-siġhat ta' okkupanza.
4. Il-baži għall-istabbiliment ta' livelli ta' referenza għall-abitazzjonijiet, postijiet tax-xogħol, bini eżistenti, b'aċċess għall-pubbliku u għall-bini ġdid.
5. Assenjazzjoni tar-responsabbiltajiet (governattivi u mhux governattivi), mekkaniżmi ta' koordinazzjoni u sorsi disponibbli għall-implimentazzjoni tal-pjan ta' azzjoni.
6. Strateġija għat-tnaqqis tal-esponiment għar-radon fl-abitazzjonijiet, b'mod partikolari f'żoni suxxettibbli għar-radon.
7. Strateġija, inklużi l-metodi u l-ghodod, biex ikun evitat id-dhul tar-radon f'bini ġdid, fosthom l-identifikazzjoni tal-materjali tal-bini b'esalazzjoni sinifikanti tar-radon.
8. Skedi għall-verifiki u r-revizjonijiet tal-pjan tal-azzjoni.
9. Strateġija għall-komunikazzjoni sabiex jiżdied l-għarfien tal-pubbliku u jkunu infurmati dawk li jiehdu d-deċiżjonijiet lokali dwar ir-riskji tar-radon fir-rigward tat-tipjip.
10. Fejn ikun xieraq, gwida dwar il-metodi u l-ghodod għall-kejl u l-miżuri ta' rimedju. Għandhom jiġu kkunsidrati wkoll kriterji għall-akkreditazzjoni tas-servizzi tal-kejl u rimedju.

Il-Hamis 24 ta' Ottubru 2013

11. Fejn ikun xieraq, għoti ta' appoġġ finanzjarju għal stharrig dwar ir-radon u għal miżuri ta' rimedju, b'mod partikolari għall-abitazzjonijiet privati b'koncentrazzjonijiet għoljin hafna tar-radon.
 12. Miri fuq perjodu fit-tul f'termini ta' tnaqqis tar-riskju ta' kancer tal-pulmun attribwit għall-esponiment għar-radon (għal dawk li jpejpu u għal dawk li ma jpejpux).
-